tepav

türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

Akademik Danışmanlar Projesi

Akademik Danışmanlar Projesi

Gaziantep İli

İçerik

- Kahramanmaraş Depremleri: Afet Bölgesine Ait İstatistikler ve Depreme Yönelik Düzenlemeler
- Büyüme, Üretim ve Satışlar
- Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi
- İstihdam ve İşsizlik
- Kamu Maliyesi
- Enflasyon
- Kredi ve Mevduat
- Finansal Piyasa Göstergeleri
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler
- Genel Değerlendirme

Bu sunum, TOBB ve TEPAV ortaklığında yürütülen Akademik Danışmanlar Projesi kapsamında Gaziantep Akademik Danışmanı Prof. Dr. Hüseyin BOZKURT tarafından hazırlanmıştır.
İçerik tamamıyla Akademik Danışmanın sorumluluğu altında olup TOBB ve TEPAV'ın görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

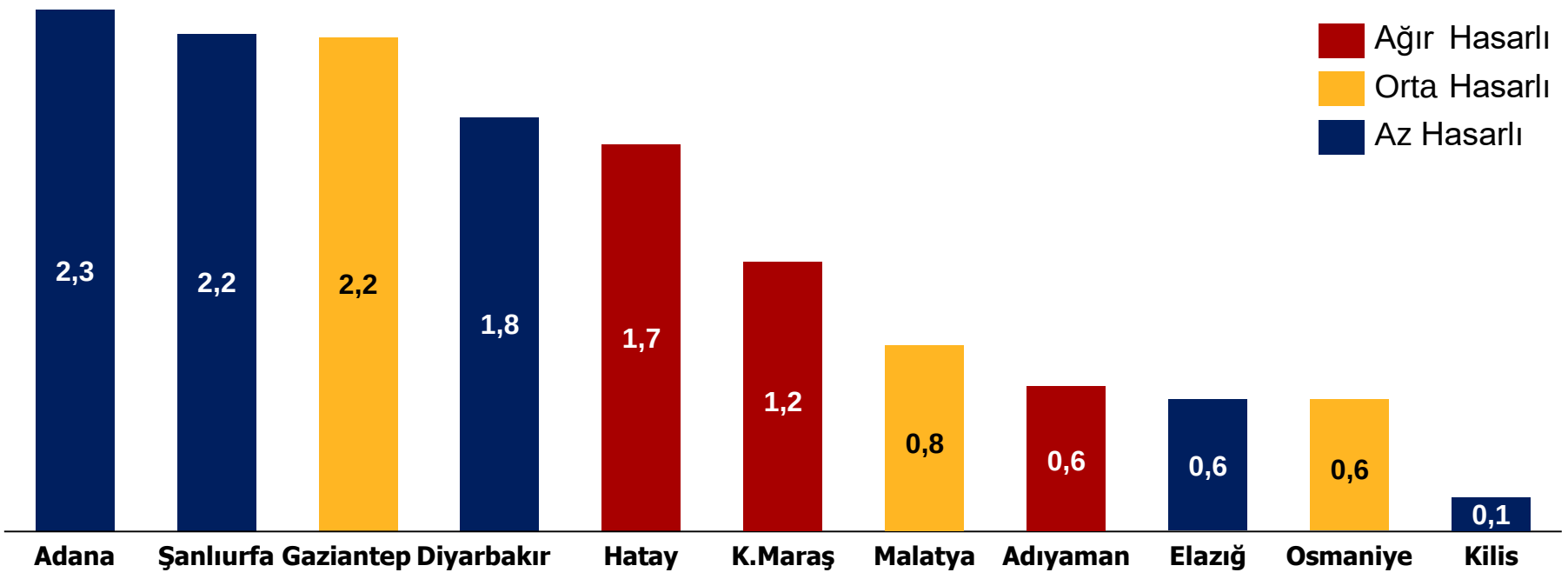
Kahramanmaraş Depremleri: Afet Bölgesine Ait İstatistikler ve Depreme Yönelik Düzenlemeler

- Deprem bölgesindeki iller ve Türkiye geneli ile karşılaştırmalar
  - Nüfus
  - Hanehalkı sayısı ve ortalama büyüklük
  - Büyüme: Milli gelir payları ve temel iktisadi faaliyet kolları
  - Dış ticaret: İhracat ve ithalat payları
  - İstihdam: Sigortalı çalışan ve işyerleri sayıları
  - Finansman: Kredi ve mevduat payları
- Depreme yönelik düzenlemeler

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremler 11 ilde yıkıma neden olmuştur.

Deprem bölgesinin nüfusu Türkiye'nin %16,5'ini oluşturmaktadır. Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ağır hasarlı bölgelerdir ve nüfus ağırlığı %4,1'dir.

Deprem bölgesinde illerin nüfusu* (milyon) 2022

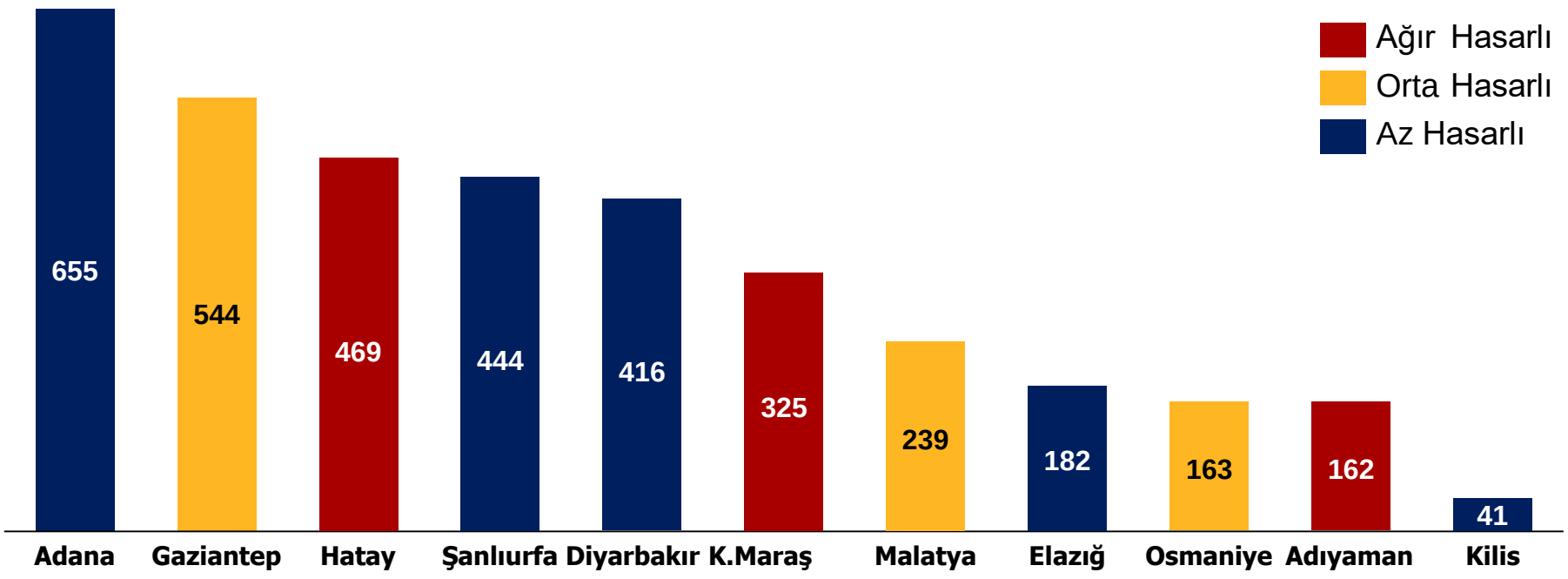

*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları

Depremden etkilenen 3,6 milyon hanehalkı bulunmaktadır.
Ağır hasarlı 3 ildeki hanehalkı sayısı ise yaklaşık 1 milyondur.

Deprem bölgesindeki hanehalkı sayısı* (bin) 2022

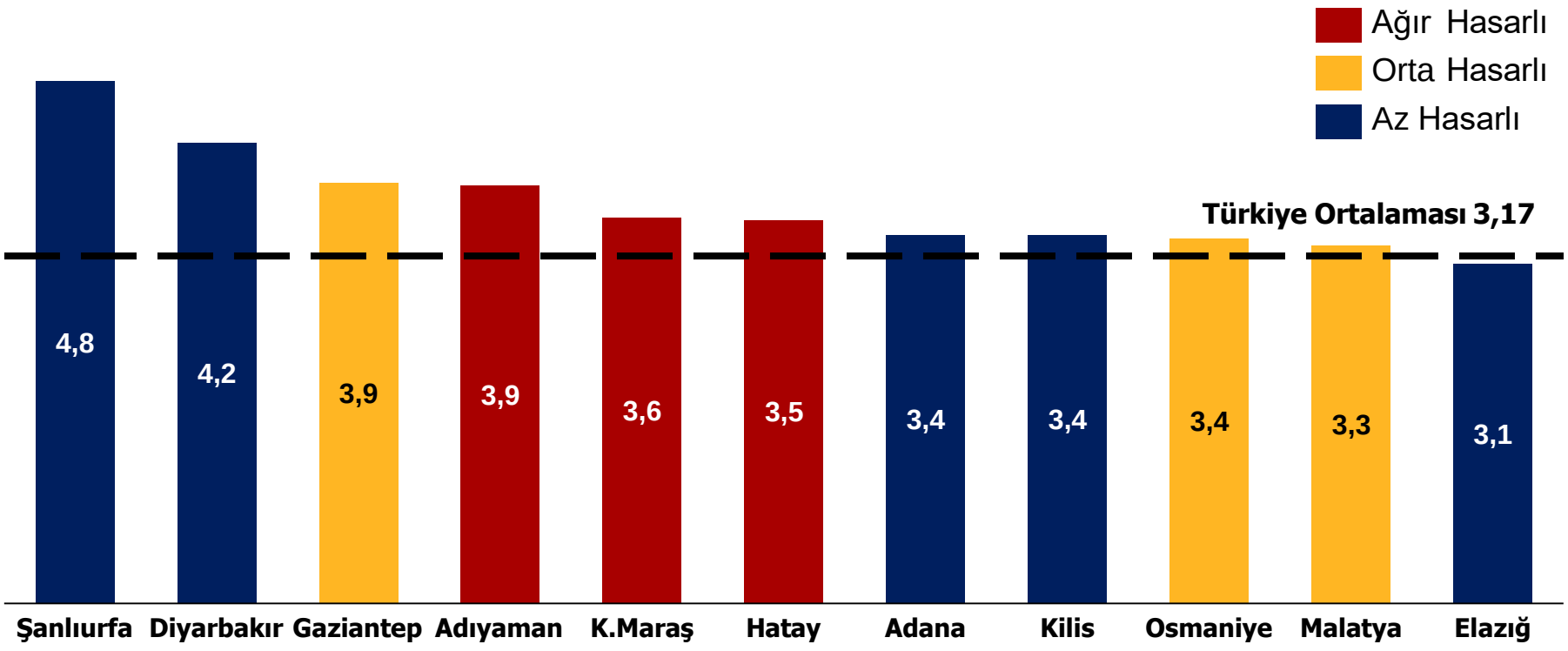

*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları

Deprem bölgesi hanehalkı büyüklüğü Türkiye ortalamasının üstündedir.
Bölgedeki illerin hanehalkı büyüklüğü 3,1 ile 4,8 arasında değişmektedir.

Deprem bölgesinde ortalama hanehalkı büyüklüğü* (2022)

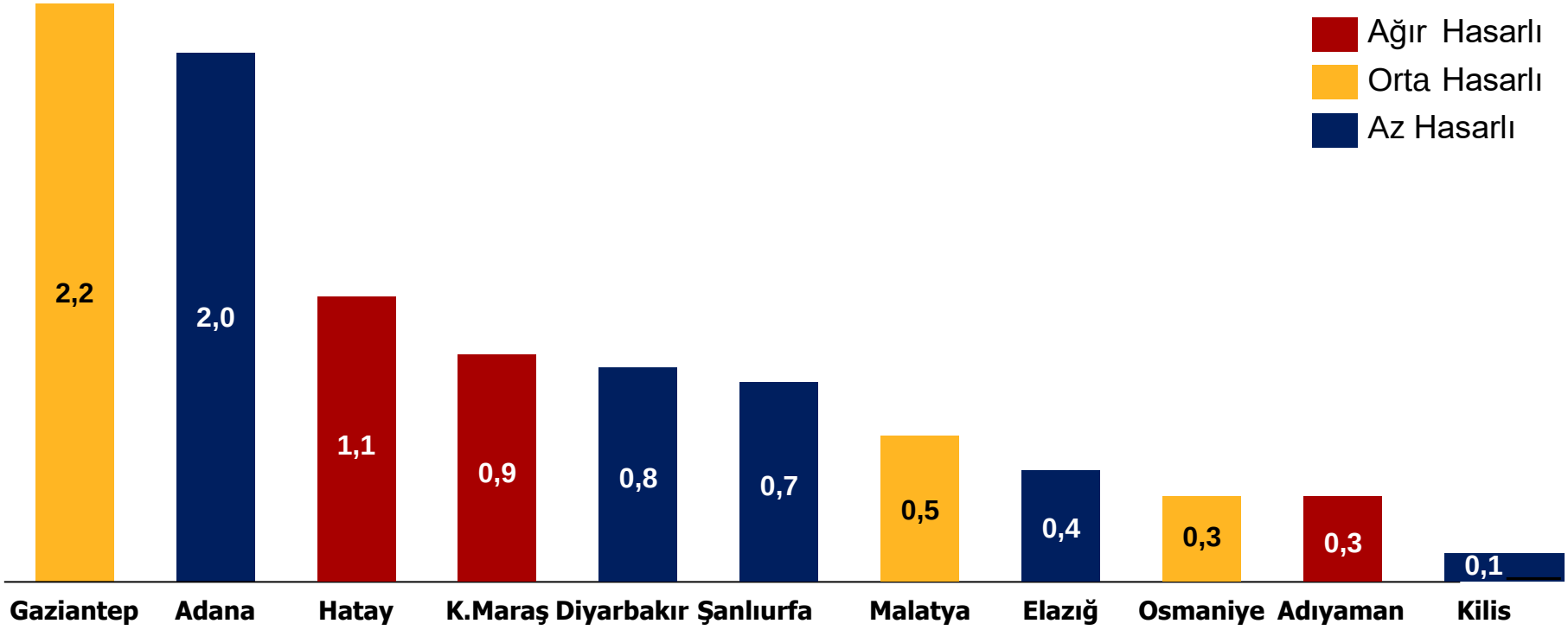

*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları

Depremden etkilenen illerin milli gelir payı %9,3'tür.
Ağır hasarlı 3 il, GSYİH'nin %2,3'ünü yaratmaktadır.

Deprem bölgesindeki illerin GSYİH'deki payı* (%) 2021

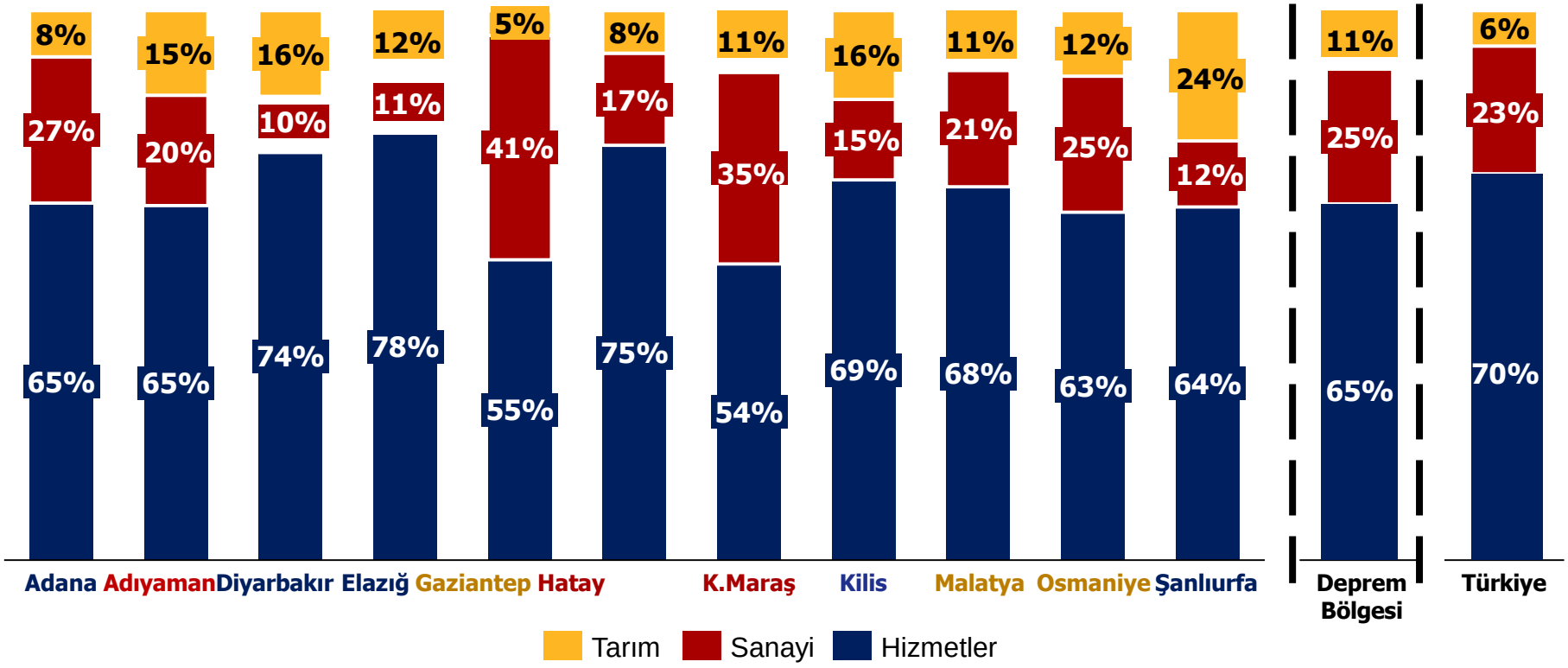
*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları

11 ilin temel iktisadi faaliyetini %65'lik pay ile hizmetler oluşturmaktadır. Sanayinin payı %25, tarımın ise %11'dir.

Deprem bölgesinde sanayi ve tarım sektörlerinin ağırlığı Türkiye genelinin üzerindedir.

Deprem bölgesindeki illerin ekonomik yapısı* (%) 2021

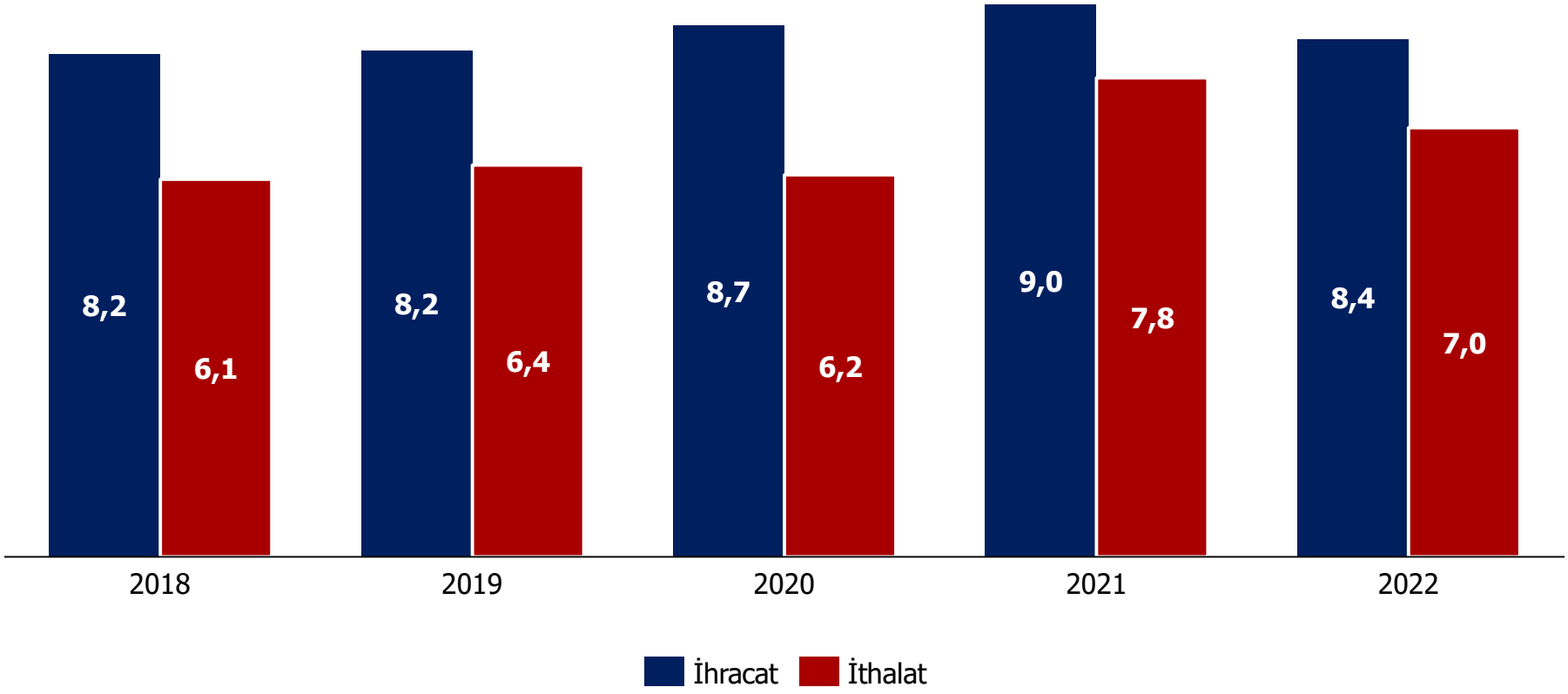
*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları

2022 yılı itibarıyla, deprem bölgesinin ihracat payı %8,4, ithalat payı ise %7'dir.

Dış ticaret ağırlıkları 2022 yılında düşüş göstermiştir.

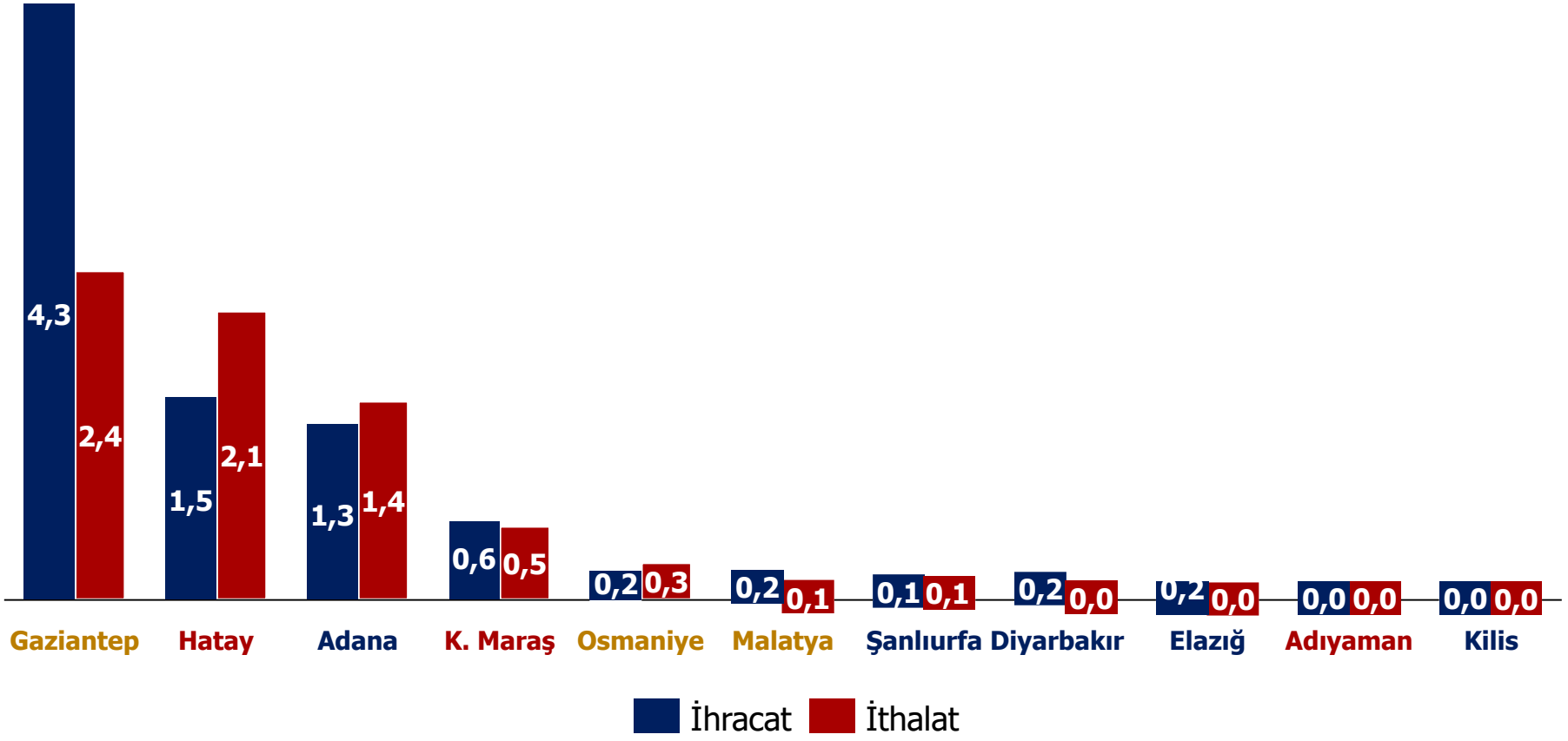
Deprem bölgesinin dış ticaret payları (%) 2018-2022

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları

Gaziantep, Hatay ve Adana bölge ihracatının %84,5'ini sağlamaktadır.
İlgili illerin bölge ithalatı içindeki payı da %84,2'dir.

Deprem bölgesinin dış ticaretinde payları* (%) 2022

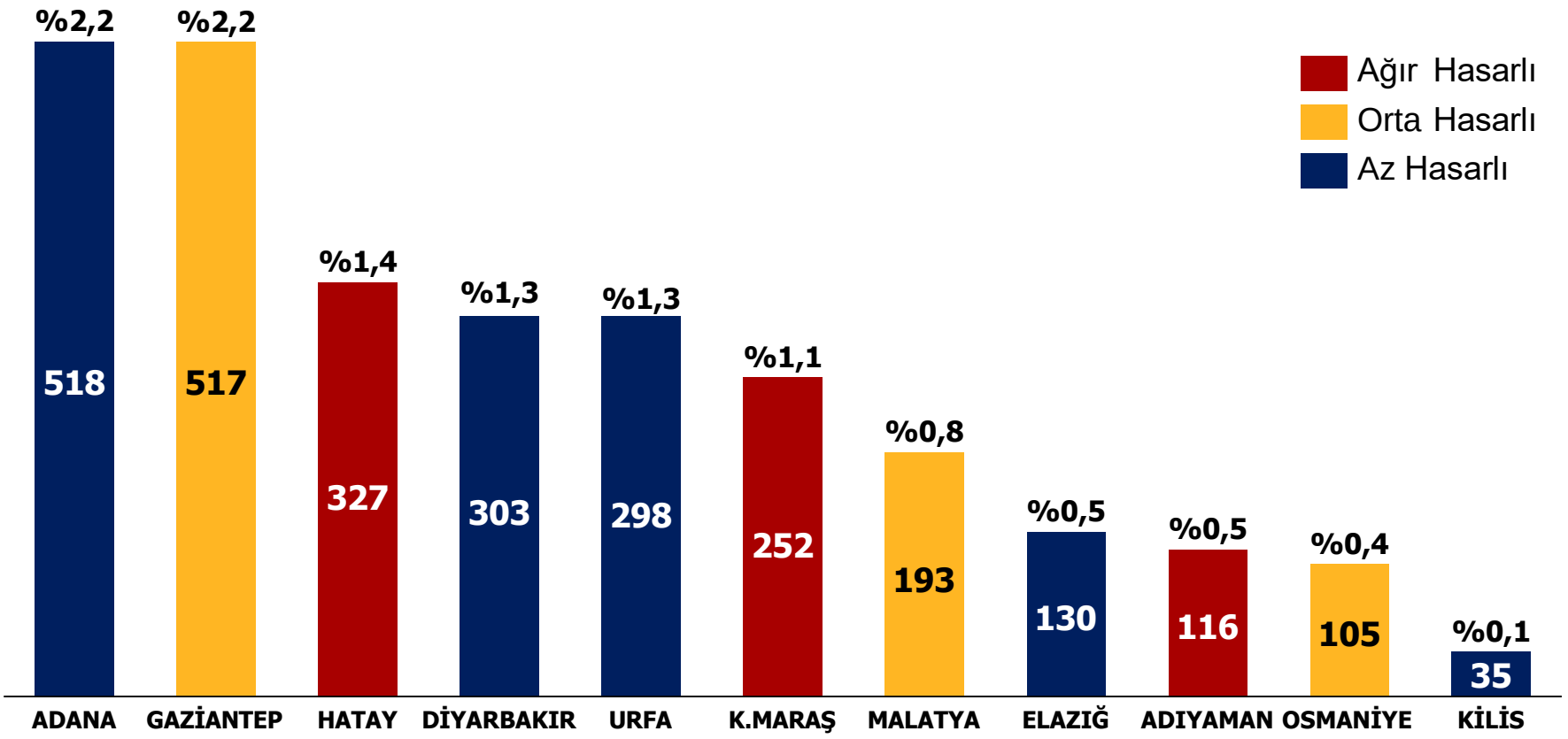
*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları

Deprem bölgesindeki illerde sigortalı çalışan sayısı 2,8 milyondur, toplam istihdamın %12'sini oluşturmaktadır.

Bölgedeki istihdamın yaklaşık yarısı Adana, Gaziantep ve Hatay'dadır.

Deprem bölgesindeki illerin istihdam sayıları (bin) ve toplam içindeki payları* (%) Kasım 2022

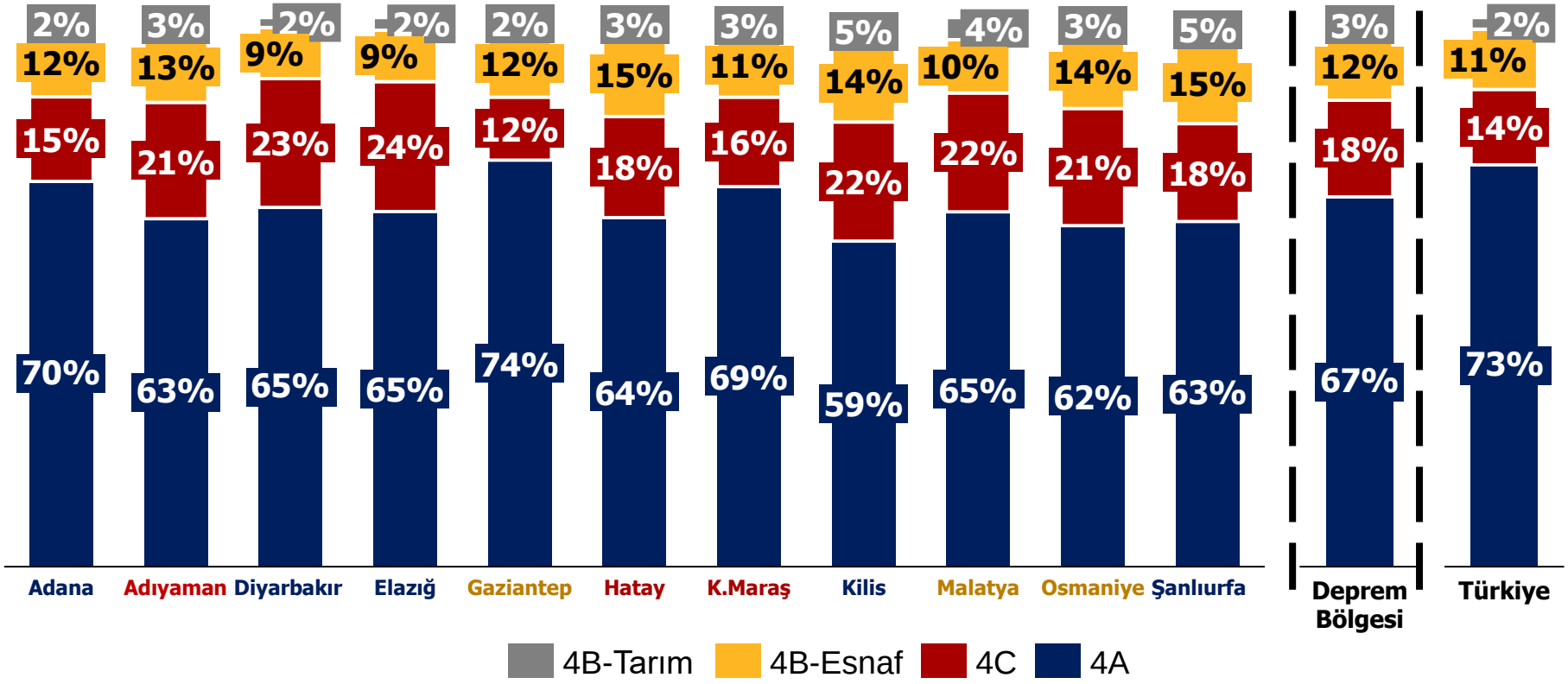
*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: SGK, TEPAV hesaplamaları

Gaziantep hariç diğer illerde ücretli sigortalı çalışanların payı %70'in altındadır.

Bölgede tarım ve kamu çalışanlarının payları da Türkiye genelinden yüksektir.

Deprem bölgesinde istihdam edilenlerin sigorta türüne göre dağılımı* (%) Kasım 2022

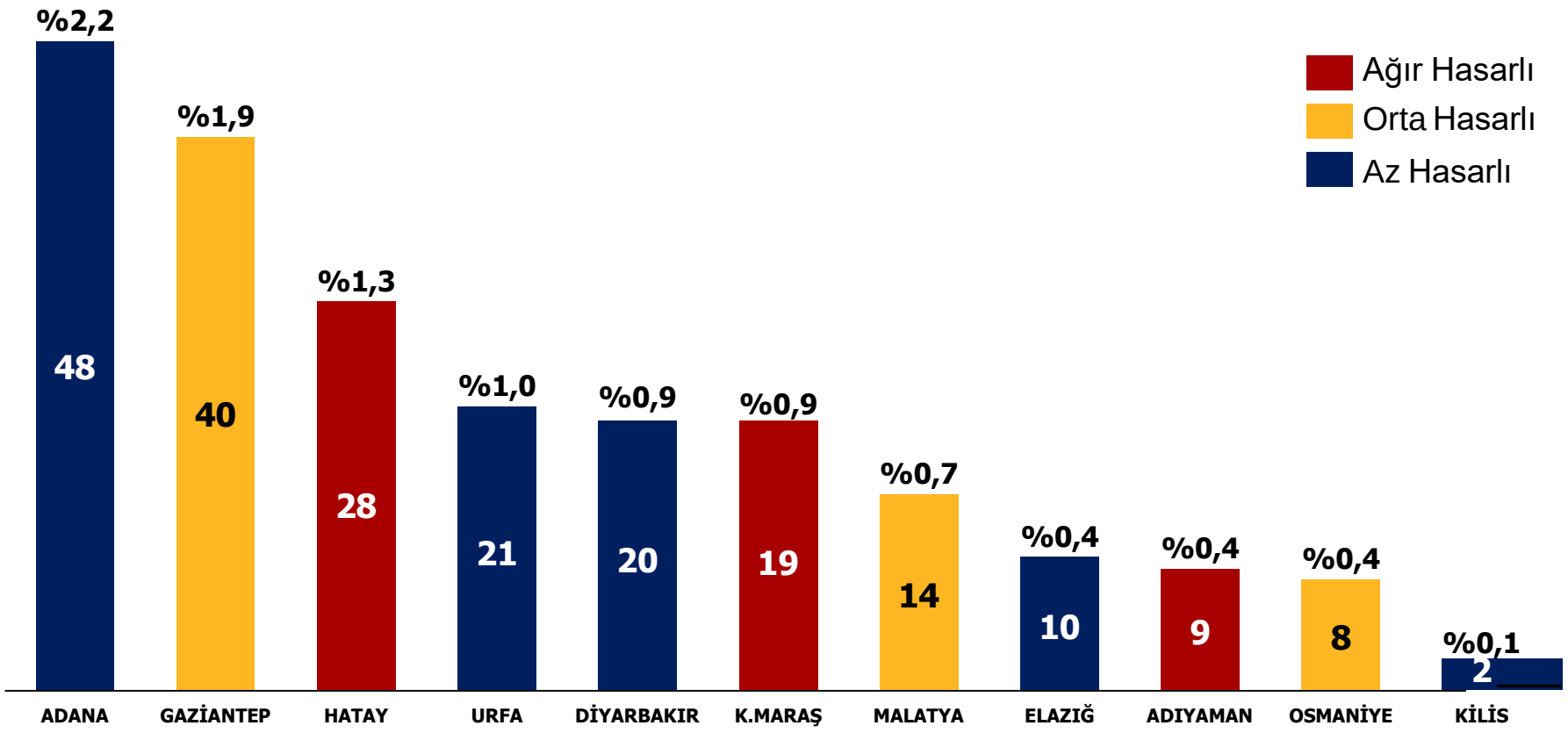
*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: SGK, TEPAV hesaplamaları

Deprem bölgesindeki illerde işyeri sayısı yaklaşık 220 bindir, toplam işyeri sayısının %10,1'ini oluşturmaktadır.

İşyerlerinin yarısından fazlası Adana, Gaziantep ve Hatay'dadır.

Deprem bölgesindeki illerin işyeri sayıları (bin) ve toplam içindeki payları* (%) Kasım 2022

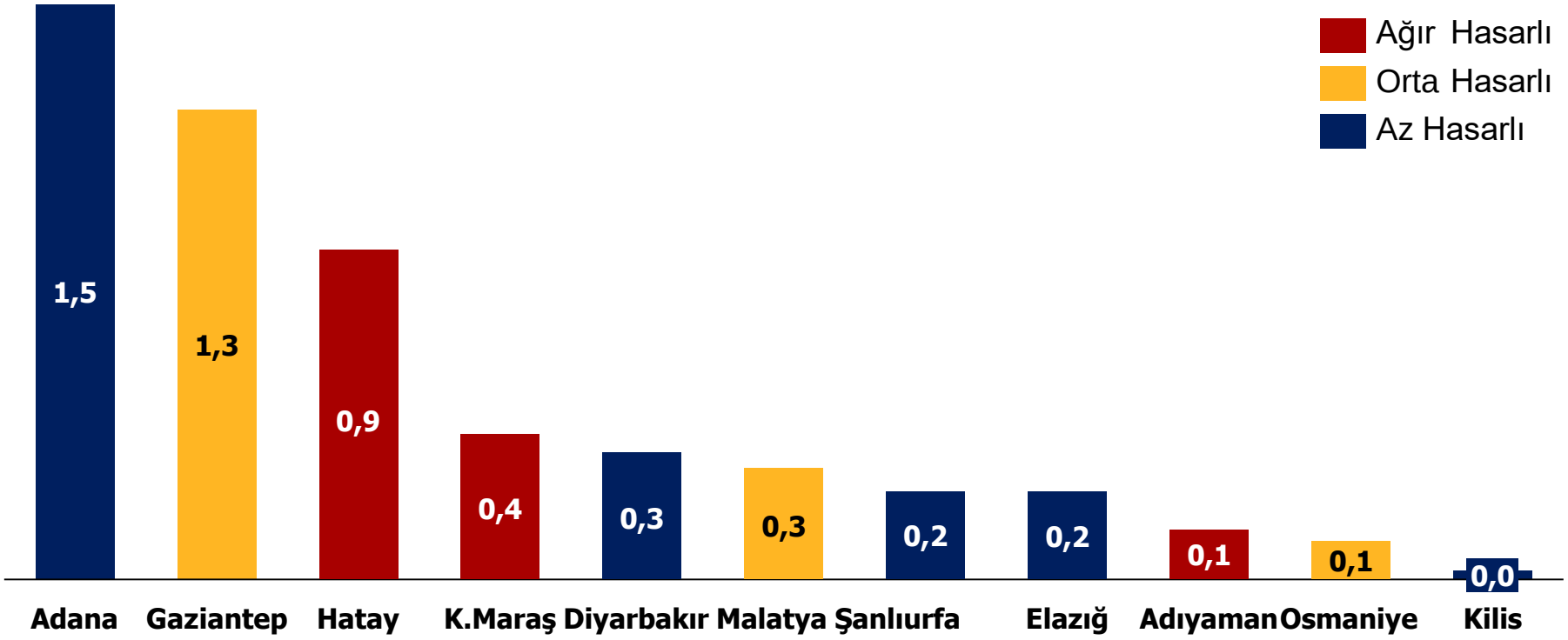

*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: SGK, TEPAV hesaplamaları

11 il, bankacılık sektöründeki mevduatların %5,5'ine sahiptir.
Bölgedeki mevduat sahipliğinin 2/3'ü Adana, Gaziantep ve Hatay'dadır.

Deprem bölgesindeki illerin mevduat payları* (%) 2021

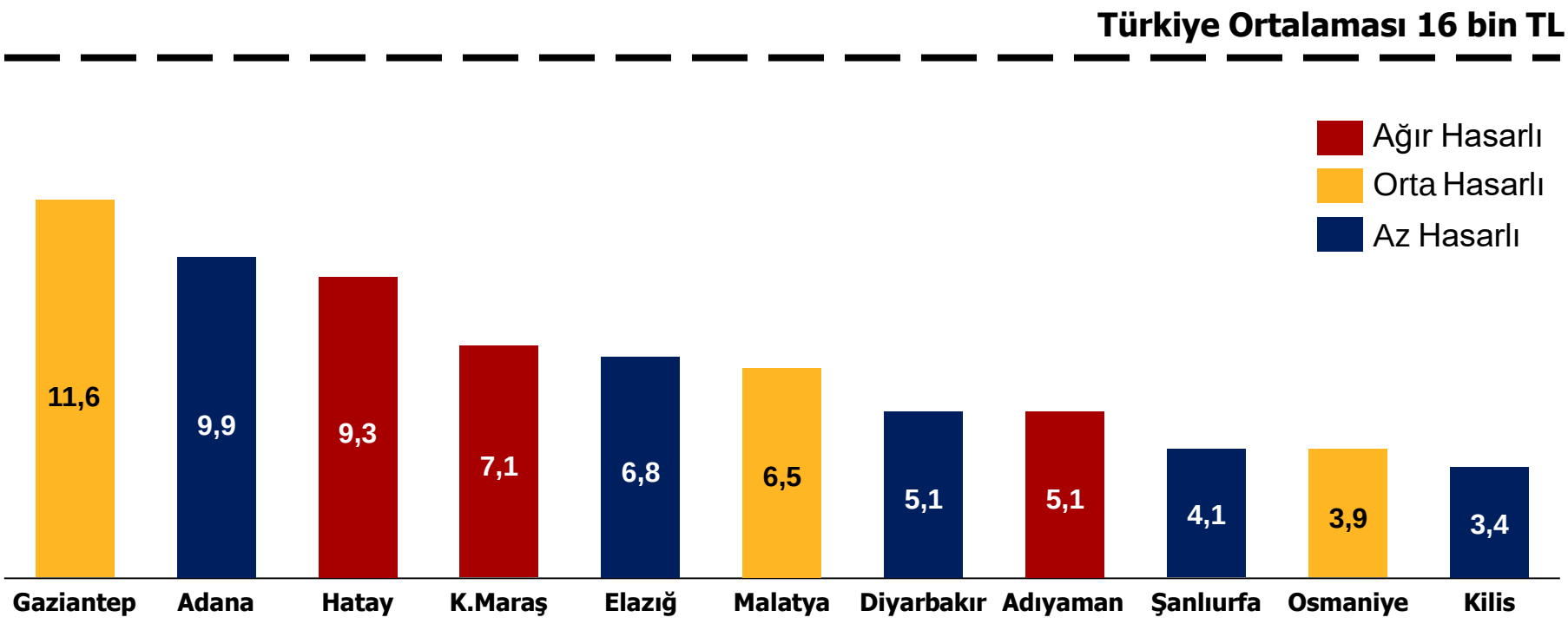
*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TBB, TEPAV hesaplamaları

Deprem bölgesindeki ortalama mevduat miktarı Türkiye ortalamasının altındadır.

İllerin ortalama mevduat büyüklüğü 11,6 ve 3,4 bin TL arasındadır.

Deprem bölgesindeki illerin bankalardaki ortalama mevduat miktarları* (Bin TL) 2021

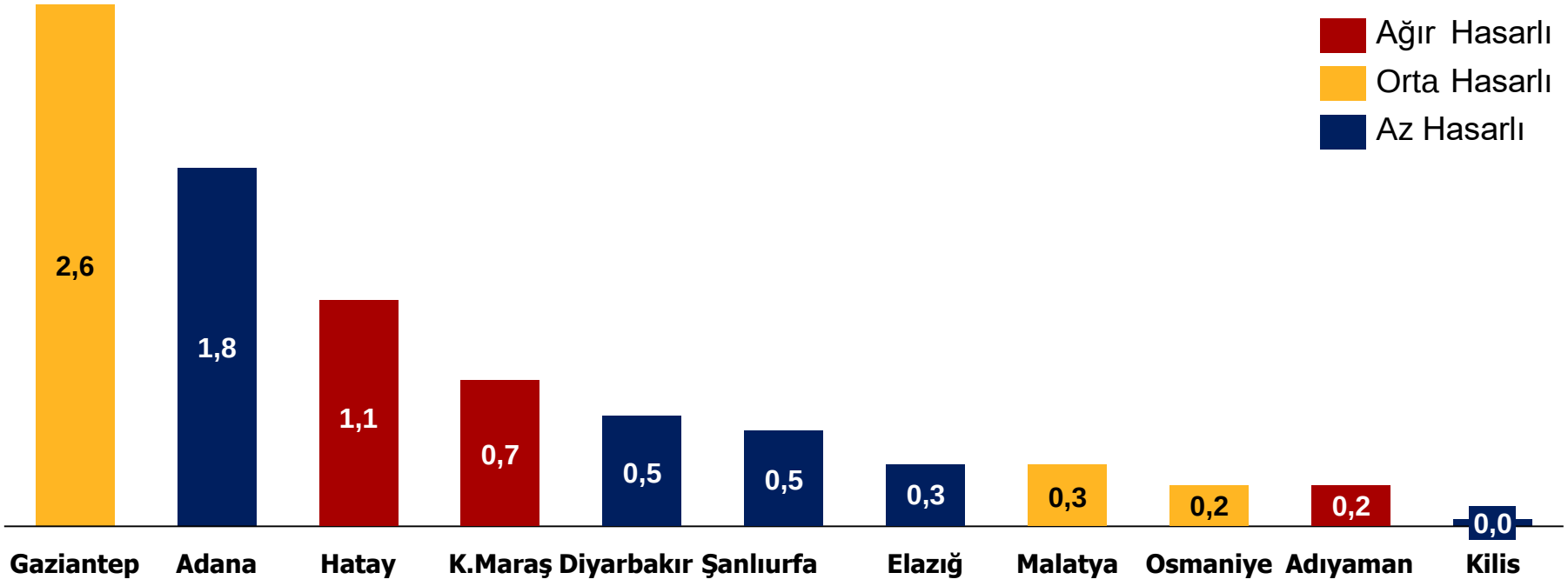

*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TBB, TEPAV hesaplamaları

11 il, bankacılık sektöründeki kredilerin %8,2'sini kullanmaktadır.
Bölgedeki kredi kullanımlarının 2/3'ü Adana, Gaziantep ve Hatay tarafından yapılmaktadır.

Deprem bölgesindeki illerin banka kredileri içerisindeki payı* (%) 2021

*Ağır hasarlı bölgeler kırmızı, orta hasarlı bölgeler turuncu, az hasarlı bölgeler mavi ile işaretlenmiştir.

Kaynak: TBB, TEPAV hesaplamaları

Depreme Yönelik Düzenlemeler* -1

- Türkiye Bankalar Birliği (TBB), mevcut ve yeni kredilerde 6 Şubat'tan itibaren 6 ay boyunca vade ve taksit kolaylığı imkanı tanıdı ve deprem bölgesindeki ortak ATM'lerden yapılacak işlemlerden ücret alınmaması yönünde prensip kararları aldı. Ayrıca, depremlerden etkilenen vatandaşlar için kredi kartlarında herhangi bir limit ile ilişkilendirilmeksizin asgari tutarı dönem borcunun yüzde 20'si olarak belirledi ve kredi kart limiti tespit edilirken bankalarca dikkate alınan sınırları yükseltti. Kart borçlarının ötelendiği süre boyunca, asgari tutar da dahil olmak üzere bankaların alacaklarını talep etmeyerek ödemesiz dönemler tanımlayabilmelerine imkan sağlandı.
- Depremzedelerin kefalet kooperatifleri veya Halkbank'tan kullandıkları düşük faizli kredi borçları ertelendi.
- Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), deprem bölgesinde bulunan müşterilerin 6 Şubat'tan itibaren oluşan temerrüt durumlarında, 30 Haziran'a kadar işlem tesis edilmemesine karar verdi.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), deprem bölgesindeki firmaların reeskont kredileri ile Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi (YTAK) geri ödemelerinin vadelerinin uzatılmasına karar verdi. Ayrıca, deprem bağış hesaplarına para transferlerinde ücret alınmaması yönünde TBB ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB) üyesi bankalara talimat gönderdi.

* Detaylı bilgiler haftalık TEPAV Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler Bültenlerinin 2-8 Şubat 2023, 9-15 Şubat 2023 ve 16-22 Şubat 2023 sayılarında mevcuttur.

Depreme Yönelik Düzenlemeler* -2

- Gelir İdaresi Başkanlığı, deprem nedeniyle AFAD ve Türk Kızılay'ına yapılan bağış ve yardımların tamamının gelir ve kurumlar vergisinde muafiyet sağlayacağını bildirdi.
- 11 ilde ödenmesi gereken yaklaşık 37,1 milyar lira vergi ödemeleri 6 ay ertelendi.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, depremlerin etkilediği bölgelerde ikameti bulunanların, raporlu ilaçlar ve tıbbi malzemelerini bir defaya mahsus reçetesiz temin edebileceğini bildirdi.
- OHAL ilan edilen illerde işten çıkarma yasağı getirildi. Kamu çalışanlarının idari izinli sayılmasına yönelik karar alındı. Kısa Çalışma Ödeneği Uygulaması hayata geçirildi ve çalışanların prim ödemeleri ve belge teslimleri ertelendi. Ayrıca, işyerlerinin kapanması nedeniyle iş sözleşmesi feshedilen ve herhangi bir işsizlik ödeneği hak sahipliği oluşmayanlara nakdi ücret desteği sağlanacağı açıklandı.
- OHAL'de depremzedelerden elektrik ve doğalgaz güvence bedeli alınmaması kararlaştırıldı. Elektrik Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK), deprem bölgesinde enerji şirketlerinin bazı yükümlülüklerini erteledi.
- Deprem bölgesindeki çiftçiye mazot, gübre, yem ve tohum dahil olmak üzere toplamda 4,8 milyar lira destek ödemesi yapılacağı duyuruldu. Depremler nedeniyle zarar gören bazı illerdeki tarımsal üreticilerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince (Tarım Kredi) düşük faizli kredi kullandırılmasına ilişkin kararlar kapsamındaki kredi borçları 1 yıl ertelendi.

* Detaylı bilgiler haftalık TEPAV Ekonomiye Dair Öne Çıkan Düzenlemeler Bültenlerinin 2-8 Şubat 2023, 9-15 Şubat 2023 ve 16-22 Şubat 2023 sayılarında mevcuttur.

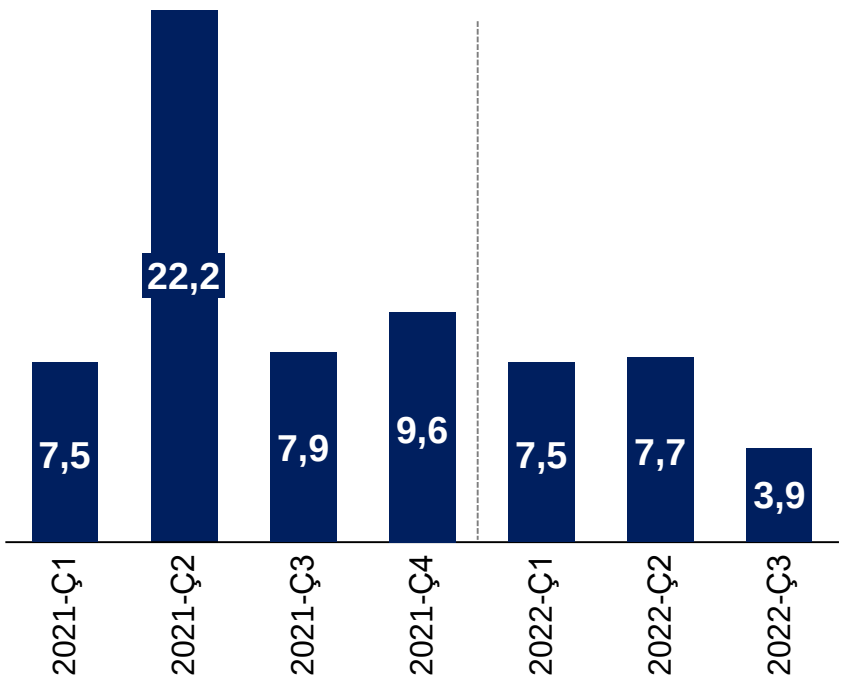
Büyüme, Üretim ve Satışlar

- Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)
  - GSYİH büyümesi
  - Üretim, harcama ve gelir yönünden katkılar
- Üretim ve satışlar
  - Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)
  - Perakende Satış Hacim Endeksi
- Öncü göstergeler
- Ekonomik Güven Endeksi
- Büyüme Tahminleri

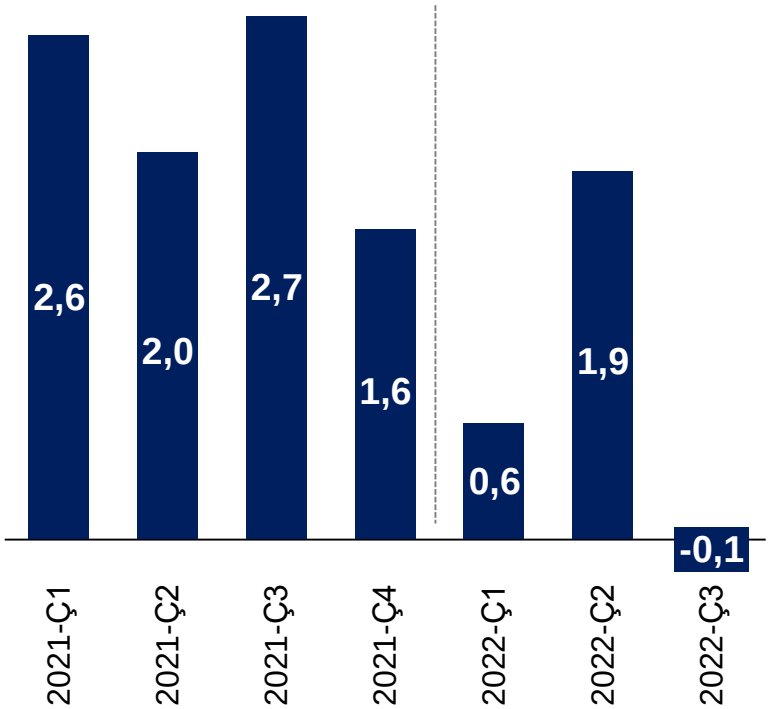
Yılın üçüncü çeyreğinde milli gelir %3,9 büyüme kaydetmiştir.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış endeks pandemiden sonra ilk kez gerilemiştir; büyüme eğiliminin belirgin yavaşladığına işaret etmektedir.

GSYİH büyüme hızı (%) 2021 Ç1 – 2022 Ç3

Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim

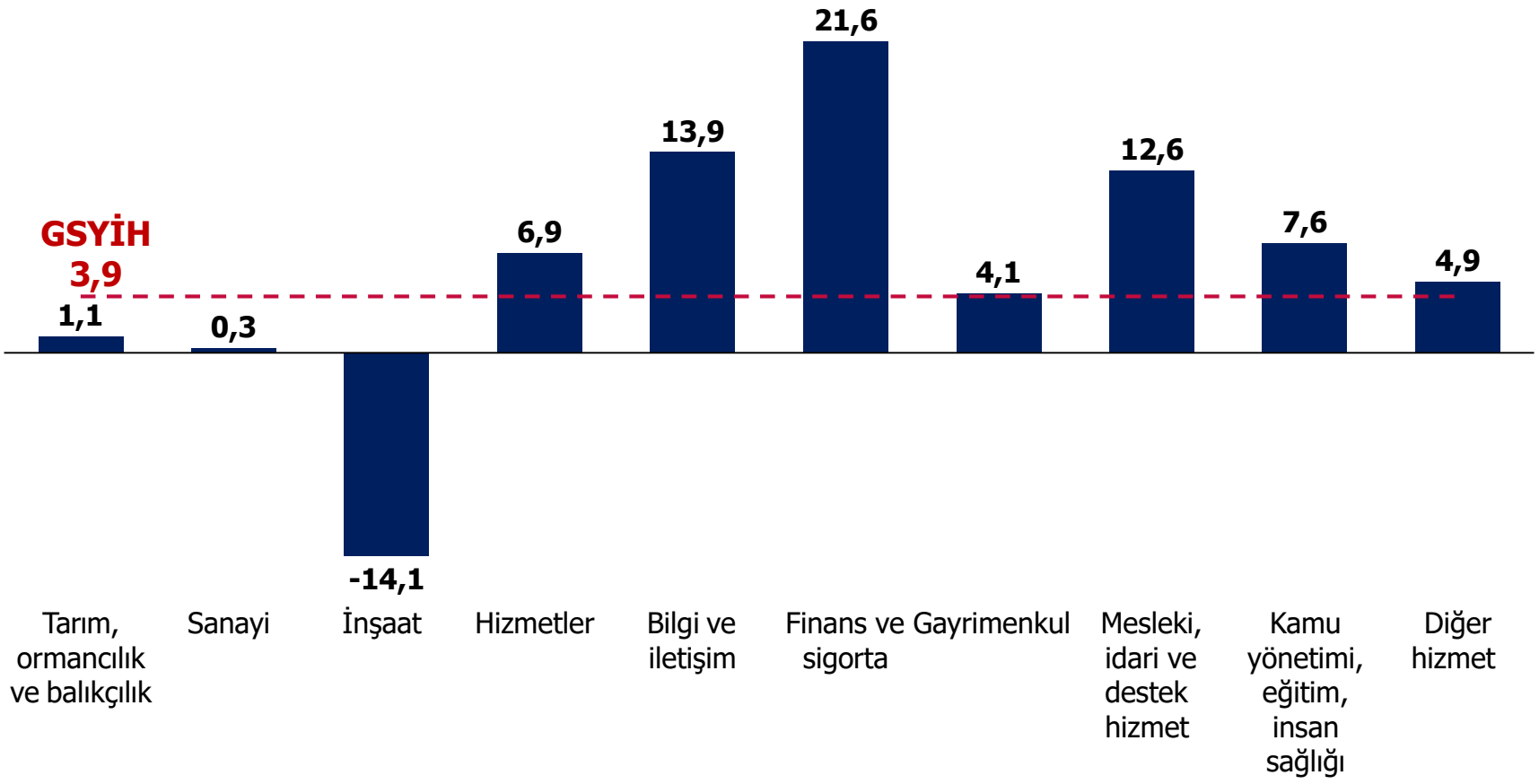
Bir önceki çeyreğe göre değişim (mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış)

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Finans ve hizmetler büyümeyi sürükleyen ana sektörlerdir.

Tarım ve sanayi sektörlerinde büyüme sınırlı kalırken, inşaat faaliyetleri önemli ölçüde daralmıştır.

GSYİH iktisadi faaliyet kolları (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim oranı, %) 2022 Ç3

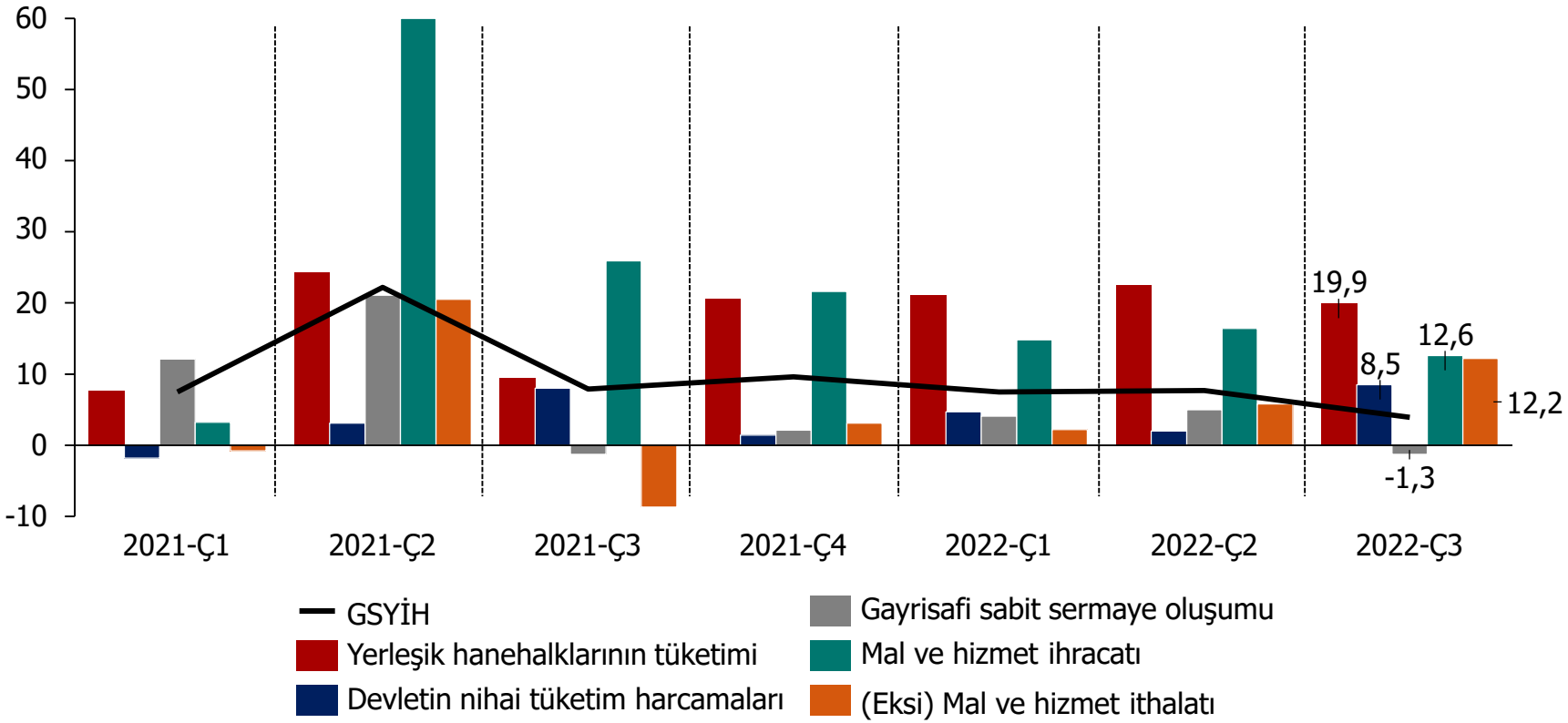

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Harcama tarafında ise özel ve kamu tüketim harcamaları büyümeyi yukarı çekmektedir.

Net dış talep sınırlı katkı vermiş, yatırımlar ve stok azalışı ise olumsuz etkilemiştir.

GSYİH harcama yöntemiyle bileşenler (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim, %) 2021 Ç1 – 2022 Ç3

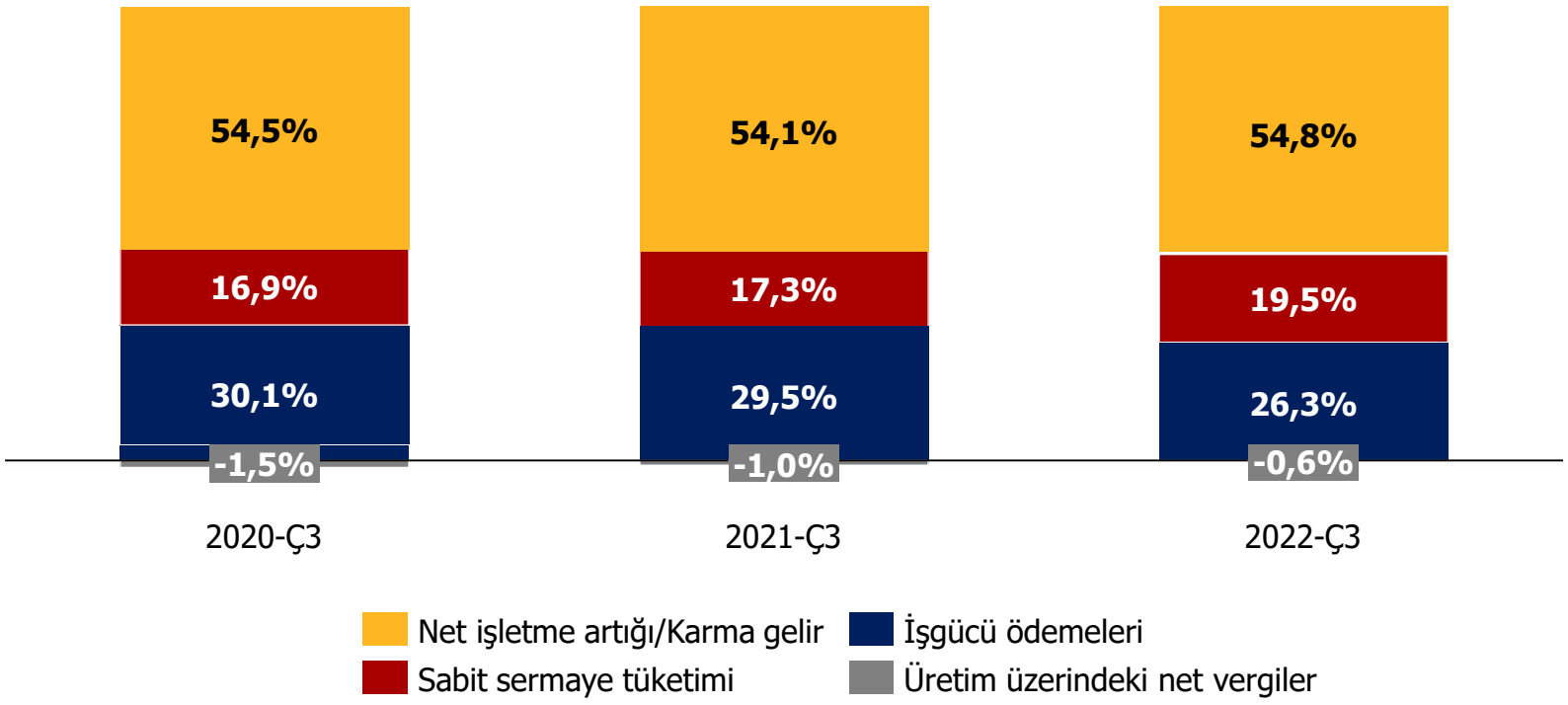

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İşgücü ödemelerinin katma değerden aldığı pay gerilemiştir.

İşgücü ödemelerinin payı geçen yılın aynı dönemine göre 3,2 puan gerilerken, net işletme artığı/karma gelirin payı 0,7 puan artmıştır.

GSYİH gelir yöntemiyle bileşenler (Gayrisafi Katma Değer içindeki pay, %) 2020 Ç1 – 2022 Ç3

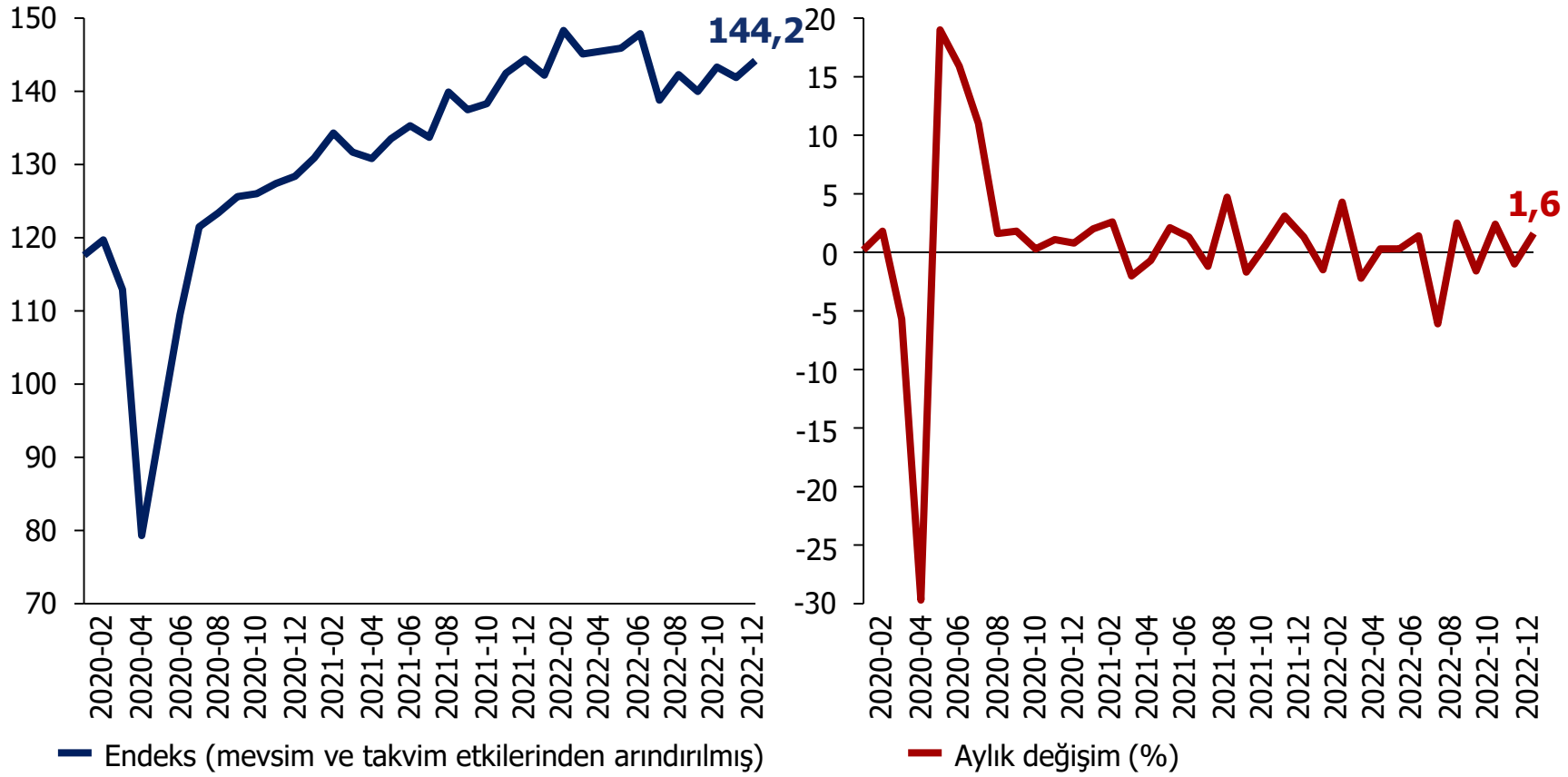

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları ve görselleştirmesi

Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), son çeyrekte yükselmekle birlikte, seviyesi ilk iki çeyreğin altındadır.

SÜE, Aralık ayında bir önceki aya göre %1,6 artmış, 144,2'ye yükselmiştir.

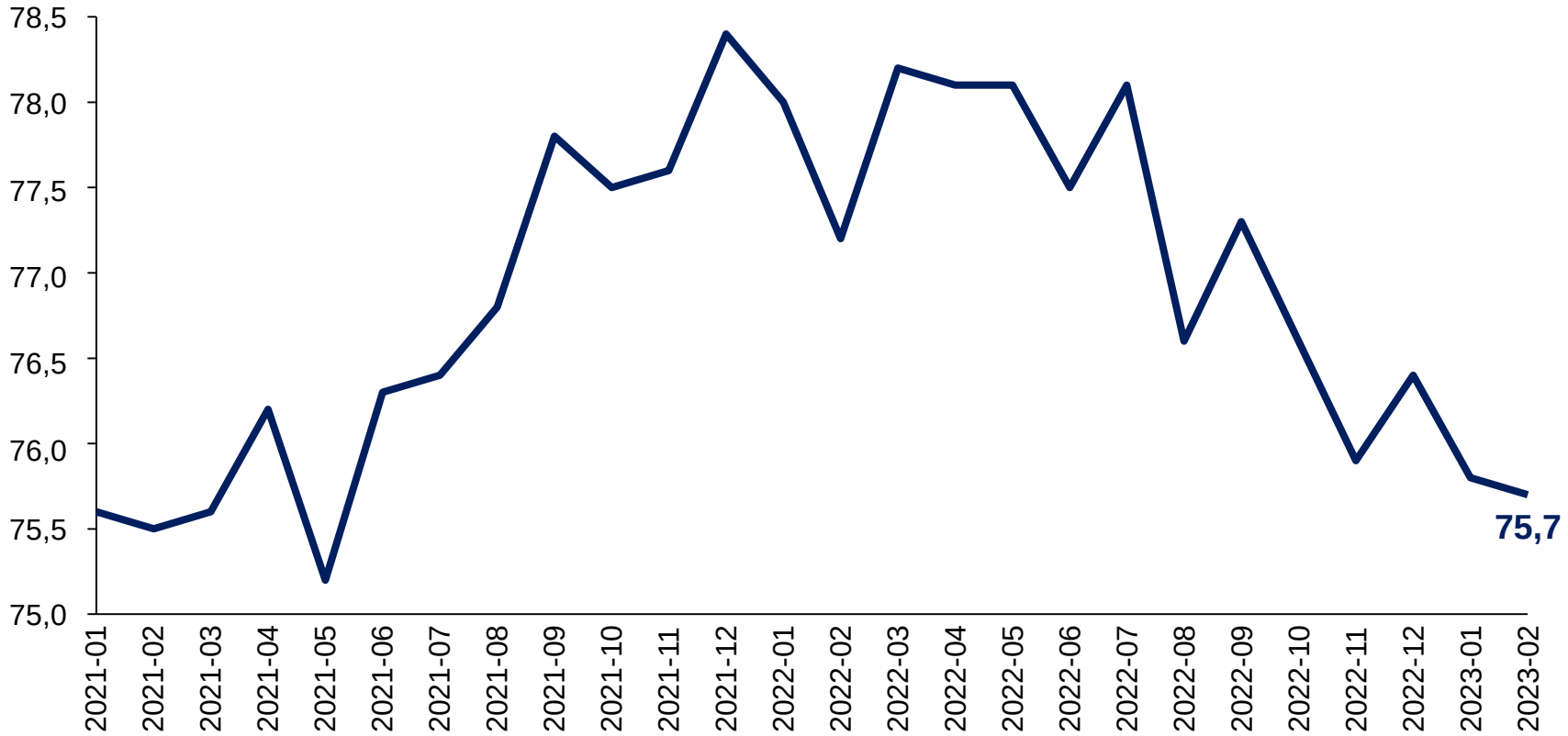
Sanayi Üretim Endeksi (Ocak 2020 – Aralık 2022)

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İmalat Sanayinde Kapasite Kullanım Oranı (KKO) gerilemektedir.
KKO, dördüncü çeyrekte 1 puan gerilemiştir. Ocak-Şubat aylarında da bu eğilim sürmektedir.

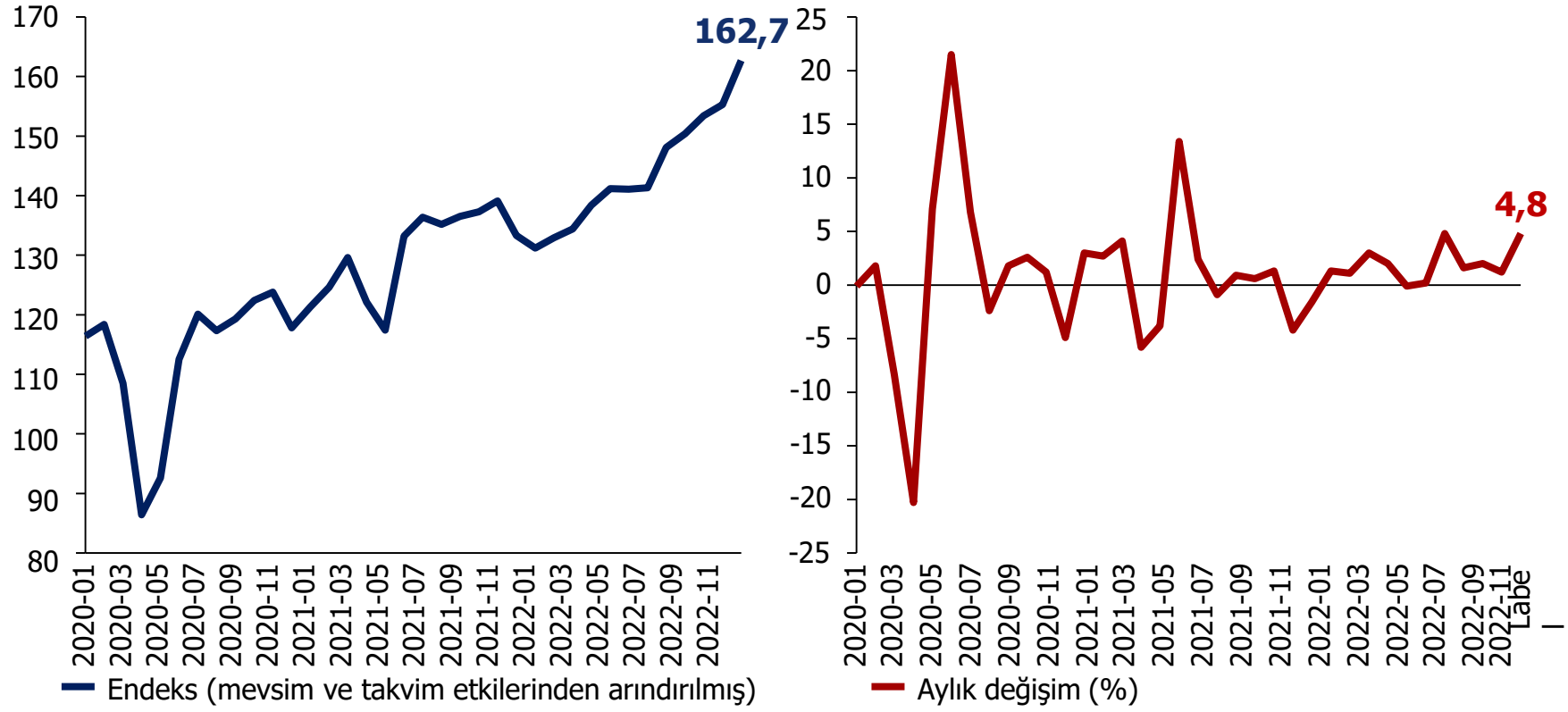
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (mevsim etkilerinden arındırılmış)
Ocak 2021 – Şubat 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Perakende satışlar artmakta, iç talep göreli canlılığını korumaktadır.
Aralık ayında Perakende Satış Hacim Endeksi aylık olarak %4,8 artmıştır.

Perakende satış hacmi (Ocak 2020 – Aralık 2022)

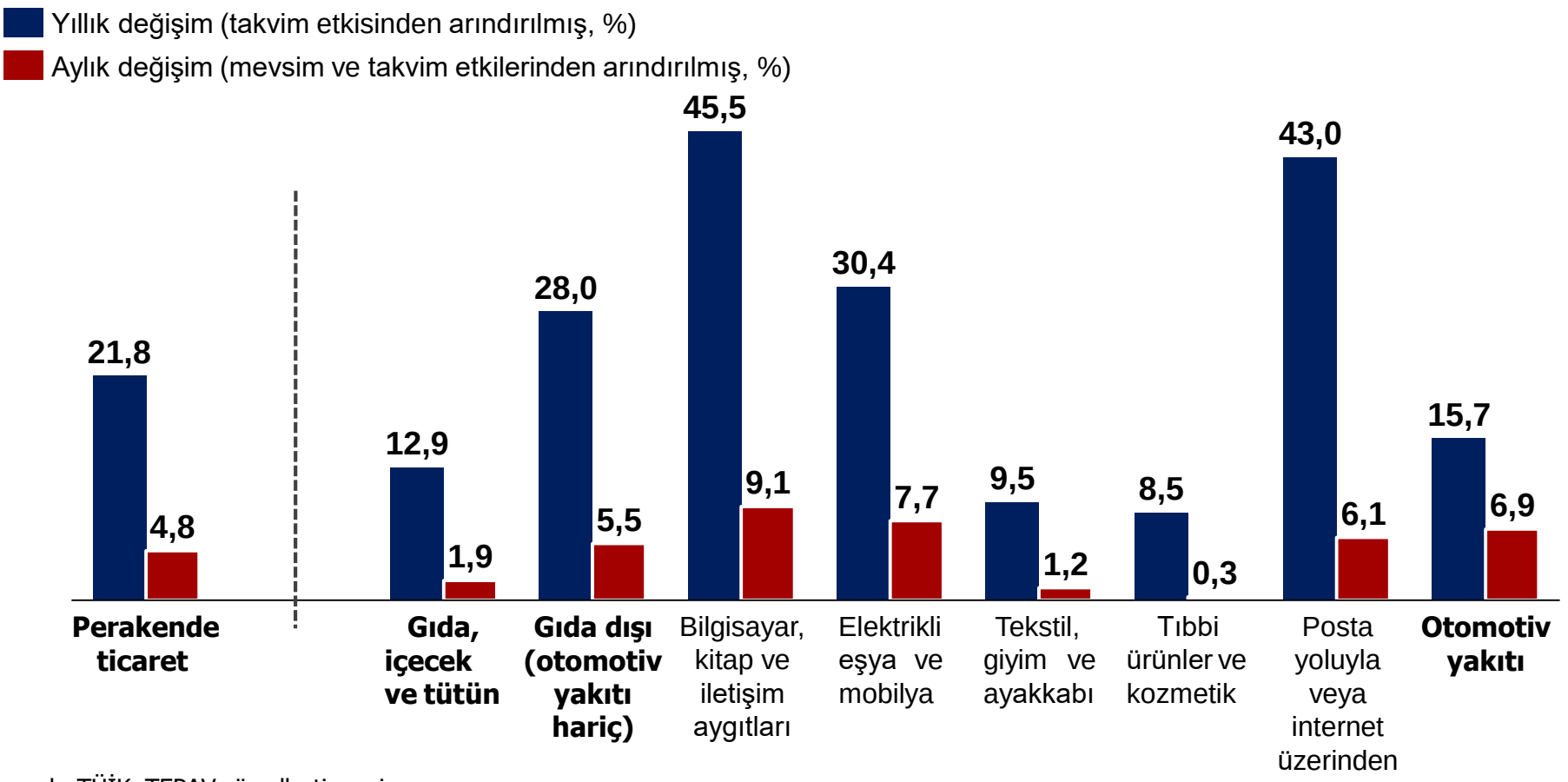

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Gıda dışı harcamalar (otomotiv yakıtı hariç) artışların temel kaynağını oluşturmaktadır.

En yüksek yıllık artışlar bilgisayar-iletişim aygıtları ve elektrikli eşya-mobilya satışlarında gerçekleşmiştir.

Sektörlere göre perakende satış hacmi (Aralık 2022)

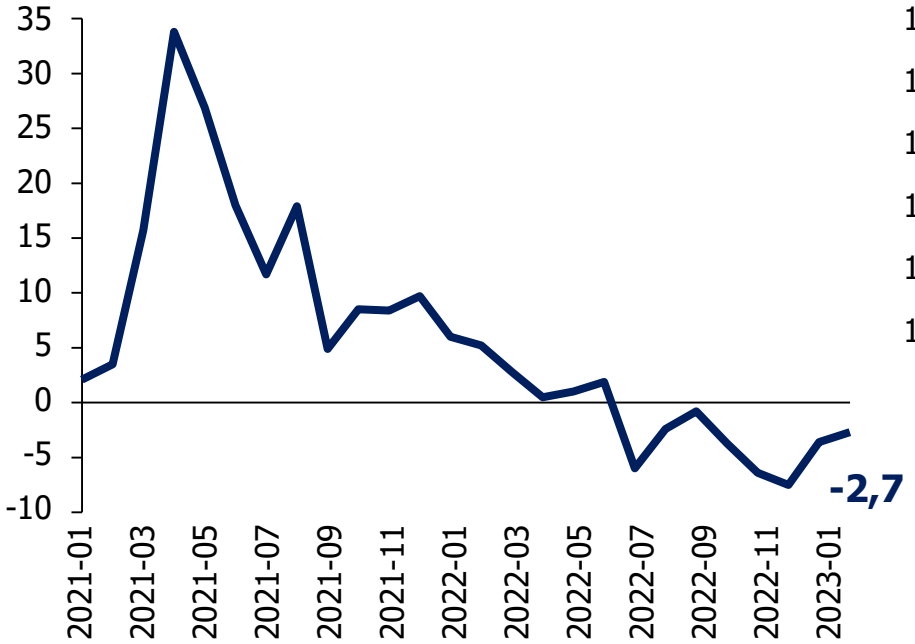

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

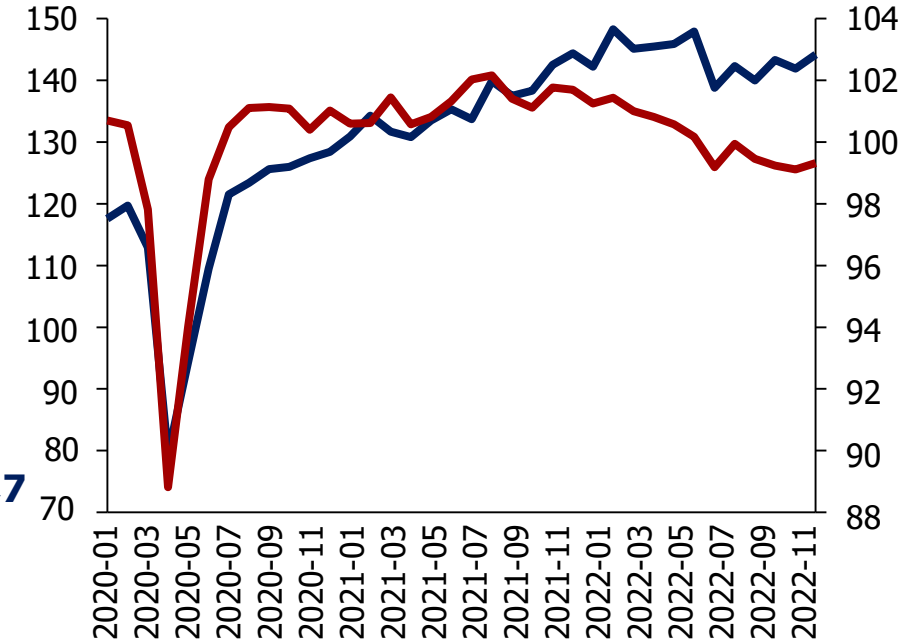
Elektrik tüketimindeki yavaşlama hız kesmiştir. Bileşik Öncü Göstergeler Endeksi düşük seviyelerini korumaktadır.

Öncü Göstergeler (Ocak 2020 – Aralık 2022 / Şubat 2023*)

Elektrik Tüketimi

Bileşik Öncü Göstergeler Endeksi (MBÖNCÜ-SÜE)**

Kaynak: TCMB, TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

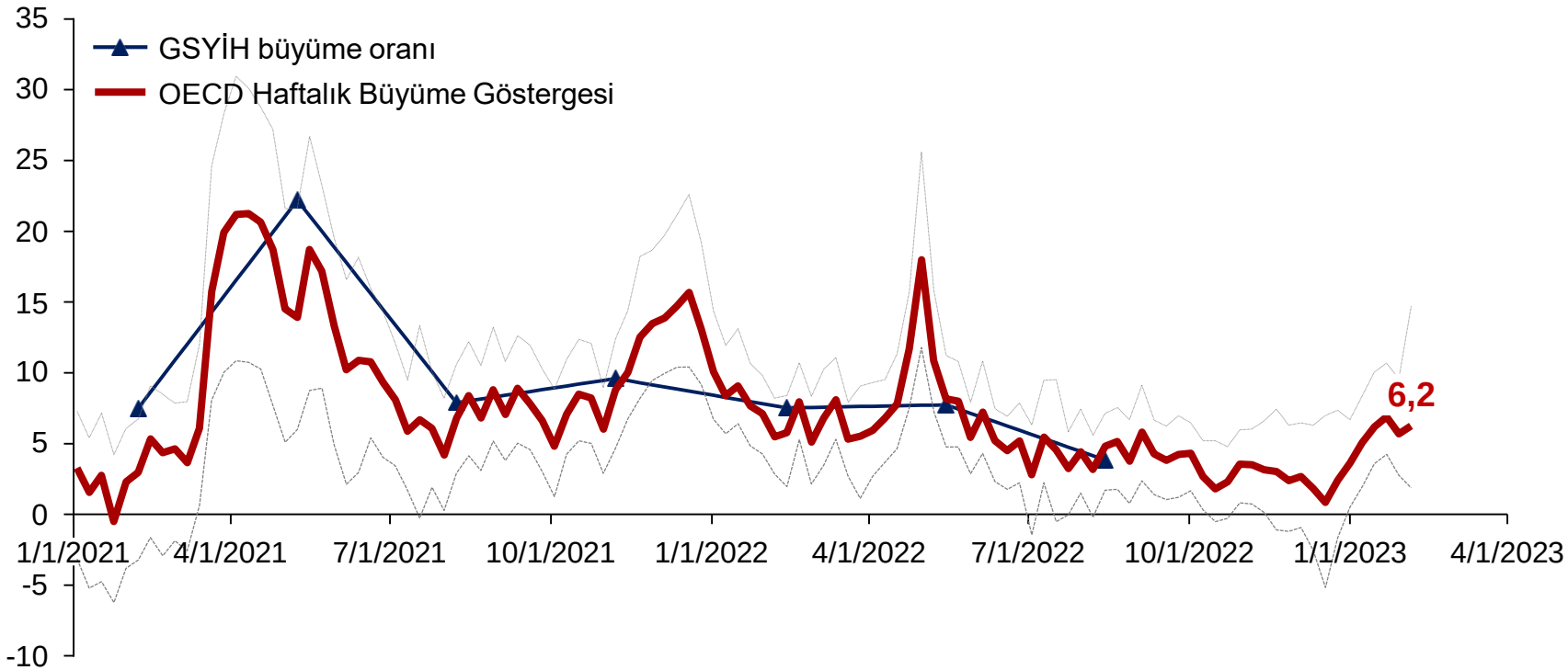
* MBÖNCÜ-SÜE Aralık ayı, elektrik tüketimi ise 19 Şubat 2023 tarihi itibarıyladır.

** MBÖNCÜ-SÜE'yi oluşturan göstergeler: Elektrik üretim miktarı, satış miktarı ile ağırlıklandırılmış hazine ihalesi faiz oranı, ara malları ithalatı, TCMB İktisadi Yönelim Anketi - mamul mal stok miktarı ile ilgili soru, toplam istihdam miktarı ile ilgili soru, iç piyasadan alınan yeni siparişlerin miktarı ile ilgili soru ve ihracat piyasalarından alınan yeni sipariş miktarı ile ilgili soru

Yüksek frekanslı verilere dayalı büyüme göstergesi, Ocak ayı itibarıyla artış eğiliminde olup Şubat ayında ivme kaybetmiştir.

OECD Haftalık Büyüme Göstergesi, 5-11 Şubat haftasında %6,2 olarak hesaplanmıştır.

OECD Haftalık Büyüme Göstergesi* (OECD Weekly Tracker, %) 3 Ocak 2021 – 11 Şubat 2023

Kaynak: OECD, TEPAV görselleştirmesi

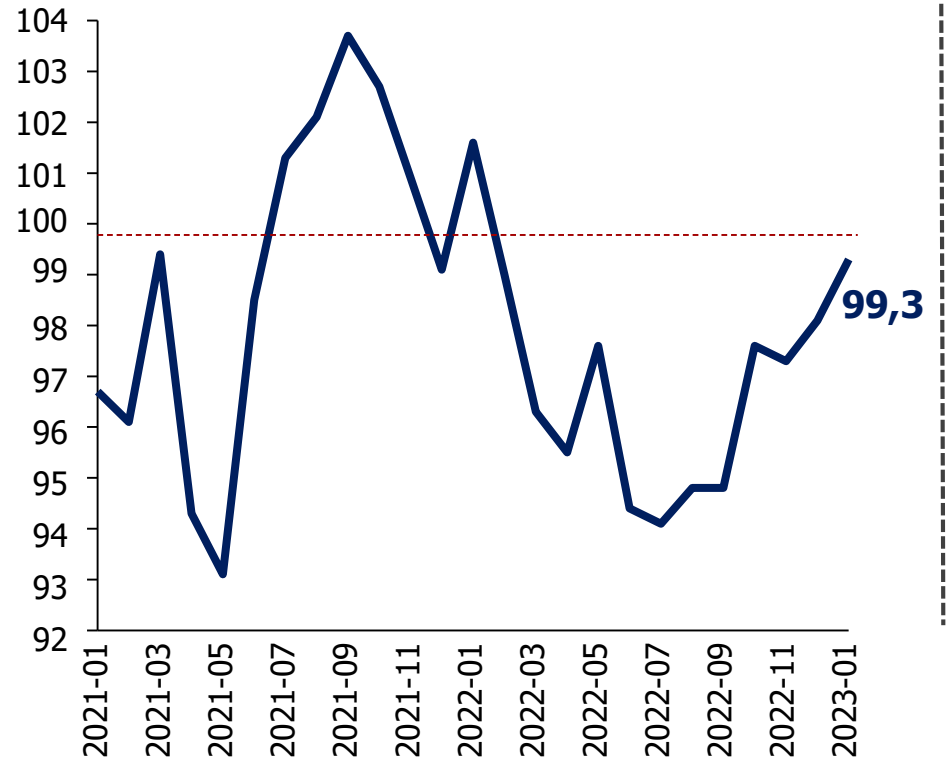
* OECD Haftalık Büyüme Göstergesi, makine öğrenmesi ve Google eğilim verilerini kullanarak ekonomik faaliyetin gerçek zamanlı, yüksek frekanslı ölçümüdür. Tüketim, işgücü piyasaları, konut, ticaret, endüstriyel faaliyetler ve ekonomik belirsizlikle ilgili arama davranışı hakkındaki bilgileri derlemektedir. OECD ve G20 ülkelerini kapsayan 46 ülke için üretilmekte ve yayınlanmaktadır. Alt ve üst bantlar yüzde 95 güven aralığını temsil etmektedir.

Ekonomik Güven Endeksi artış eğilimindedir; yıllık olarak tüketici güveni artarken reel kesim güveni gerilemektedir.

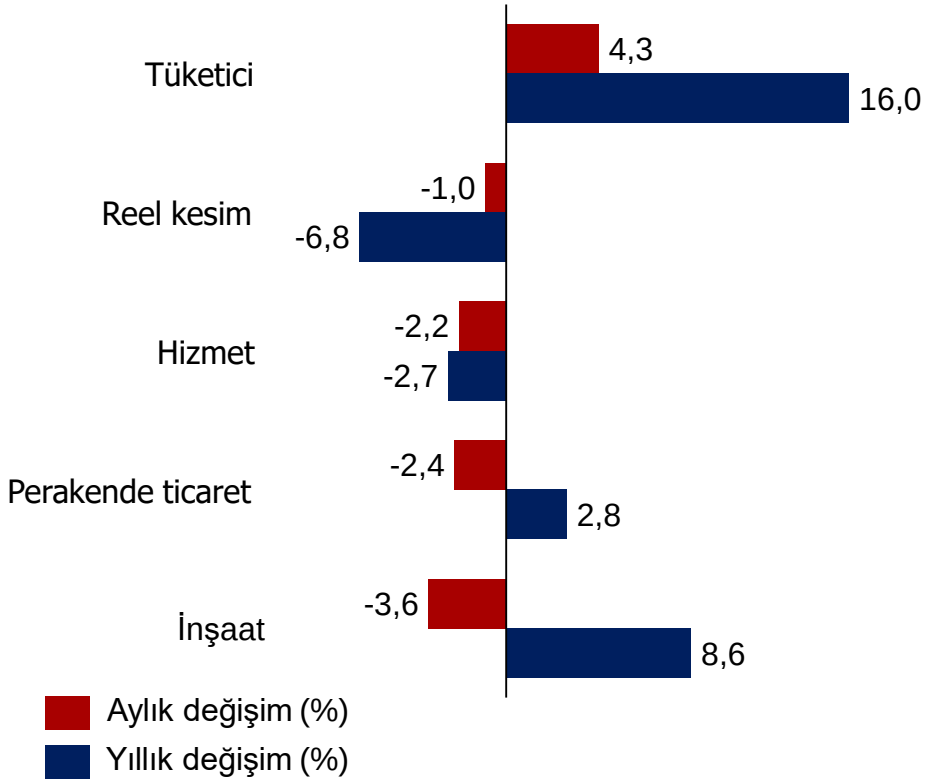
Şubat ayında tüketici güveni bir önceki aya göre %4,3 artarken, diğer sektörel güven endeksleri gerilemiştir.

Ekonomik Güven Endeksi (mevsim etkisinden arındırılmış)

Ekonomik Güven Endeksi (Ocak 2021-Ocak 2023)*

Sektörel Güven Endeksleri (Şubat 2023)

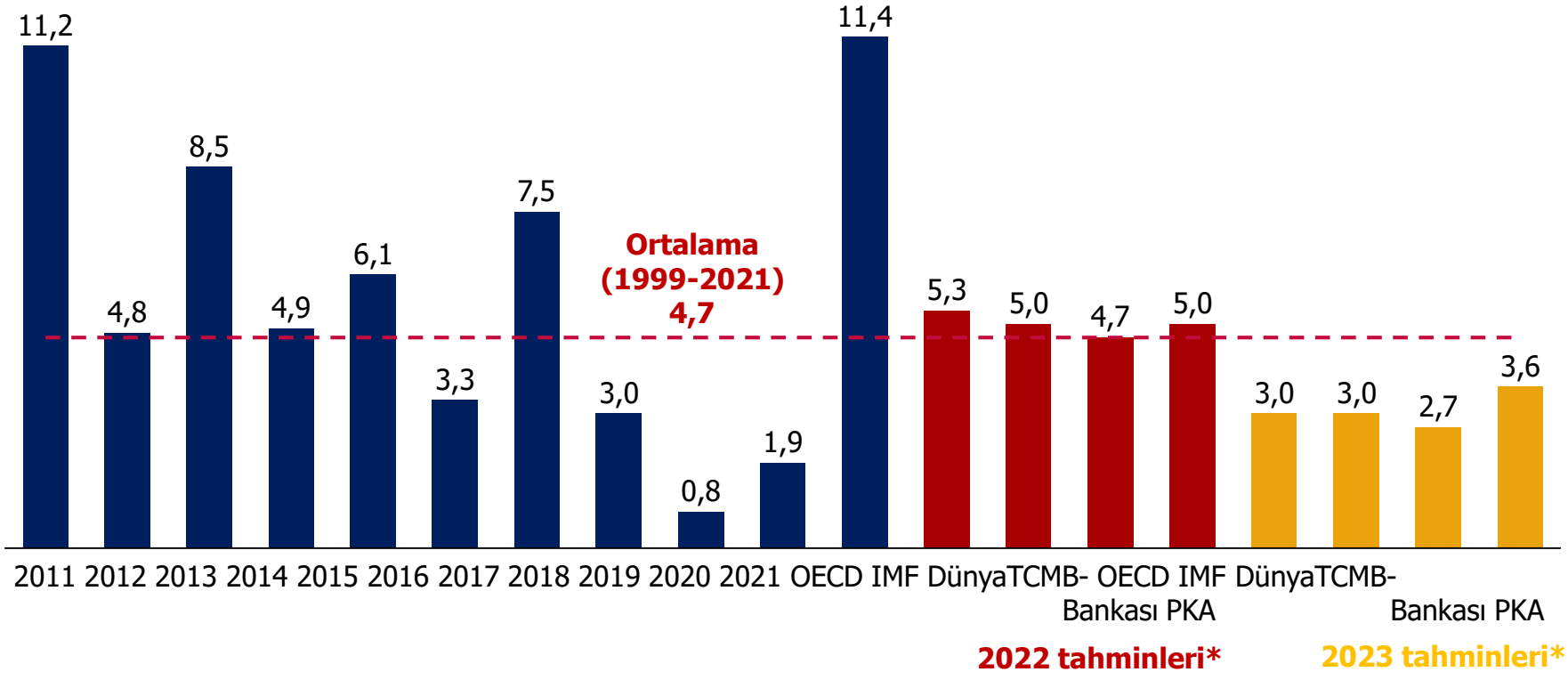
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Şubat ayına ait Ekonomik Güven Endeksi verisi 27 Şubat 2023 tarihinde yayınlanacaktır.

Büyüme tahminleri 2022 yılı için %4,7 - 5,3, 2023 yılı için ise %2,7 - 3,6 aralığındadır.

Şubat ayında TCMB-PKA 2023 yılı büyüme beklentisi %4,1'den %3,6'ya gerilemiştir.

GSYİH büyüme oranları (%) 2011 – 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

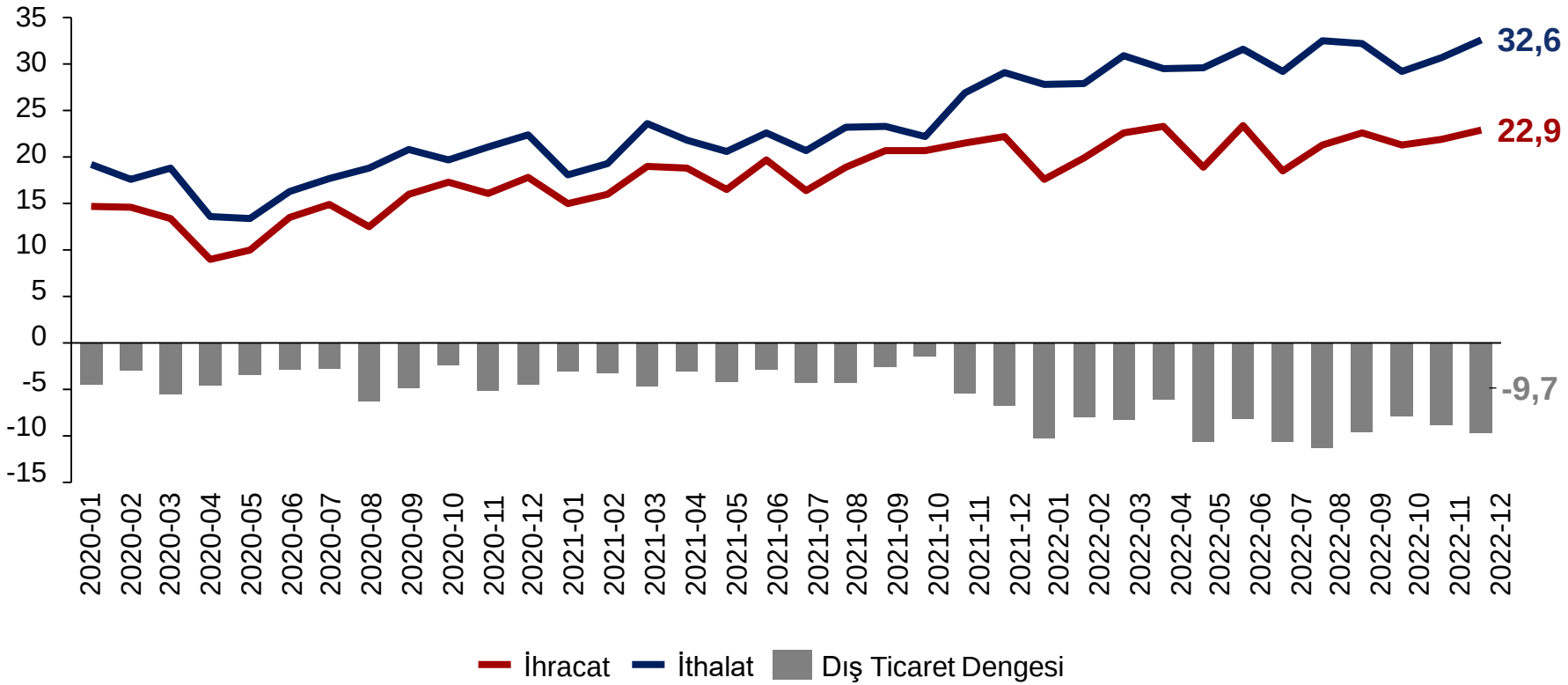
* IMF - Sonbahar 2022 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD - Kasım 2022 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası – Ocak 2023 Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu ve TCMB – Aralık 2022 ve Şubat 2023 Piyasa Katılımcılar Anketi (PKA) verileridir.

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

- Dış ticaret
  - İhracat ve ithalat
  - Karşılama oranı
  - Turizm
- Cari denge ve finansmanı
  - Cari işlemler dengesi
  - Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri
- Merkez Bankası rezervleri
- Cari denge tahminleri

Aralık ayında ihracat %3,0, ithalat %12,2 artmıştır.
Dış ticaret açığı ise %42 artarak 9,7 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

İhracat, ithalat ve dış ticaret dengesi (milyar dolar) Ocak 2020 – Aralık 2022

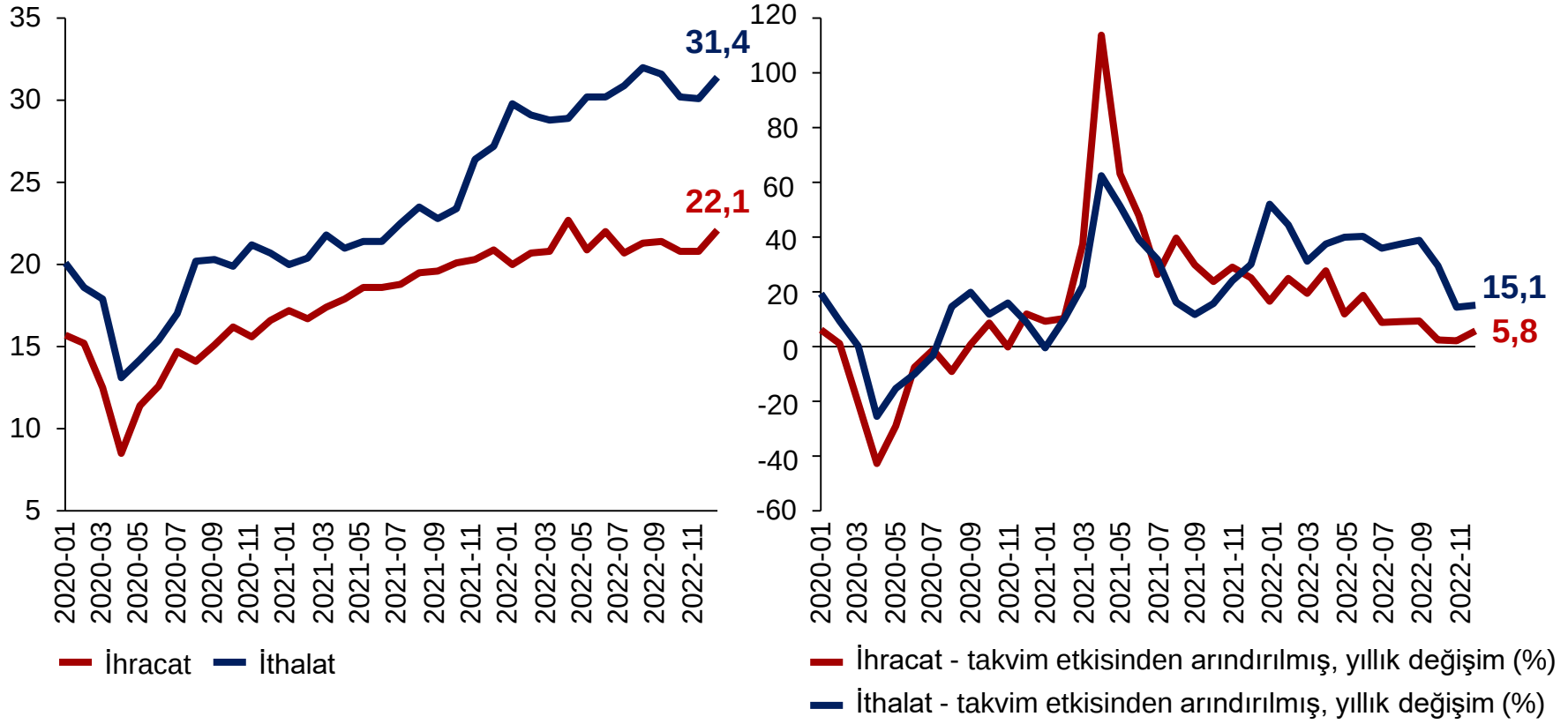

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İhracat artışı hızlanmakla birlikte, ithalatın gerisinde seyretmektedir.

Aralık ayı itibarıyla ithalatın yıllık artışı %15,1 iken, ihracatınki %5,8'dir.

İhracat ve ithalat (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, milyar dolar ve %)
Ocak 2020 – Aralık 2022

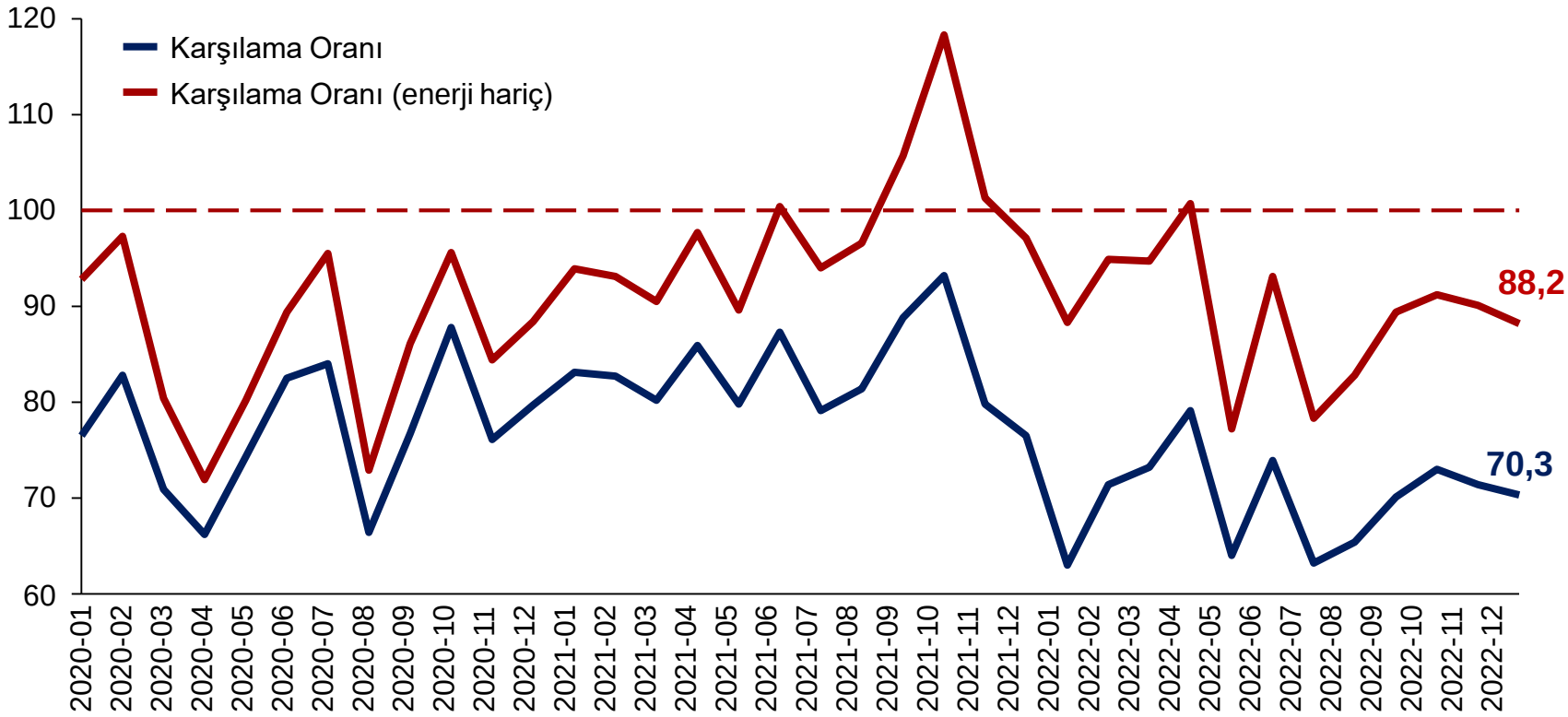

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

İhracatın ithalatı karşılama oranı geçen yıla göre 6,2 puan düşmüş ve %70,3 olarak gerçekleşmiştir.

Enerji hariç kalemlerde ise karşılama oranı %88,2'dir.

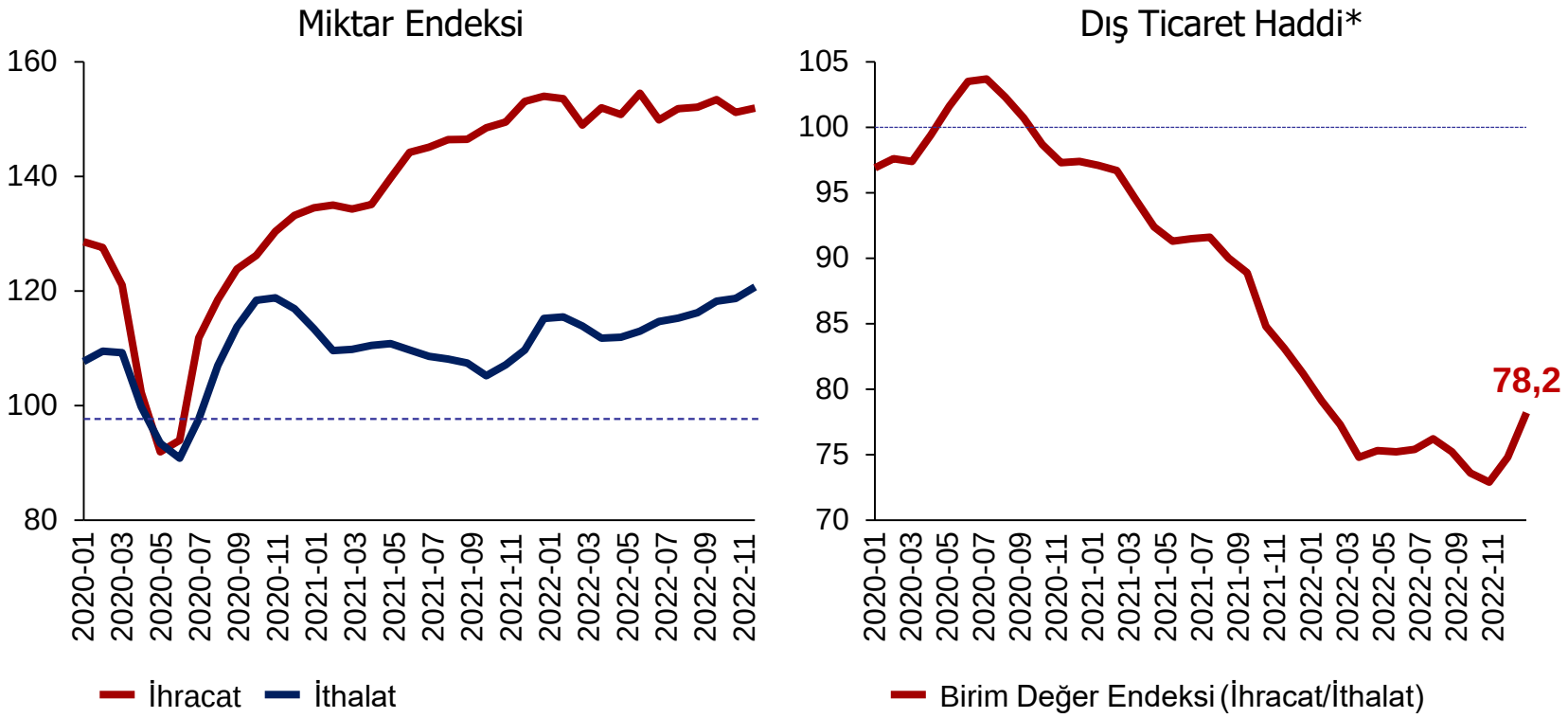
İhracatın ithalatı karşılama oranı (%) Ocak 2020 – Aralık 2022

Kaynak: TÜİK, TCMB ve TEPAV görselleştirmesi

Miktar olarak ihracat yatay seyrederken, ithalat artmaktadır.
Dış ticaret haddi ise son çeyrekte yükseliş eğilimindedir.

Dış ticaret endeksleri (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 3 aylık hareketli ortalama)
Ocak 2020 – Aralık 2022

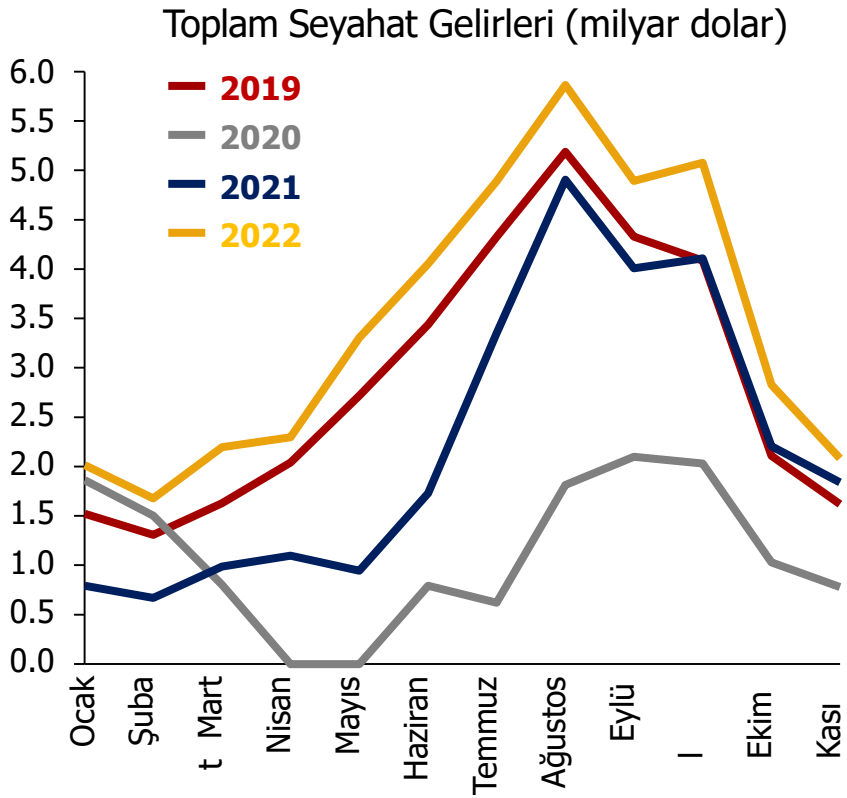

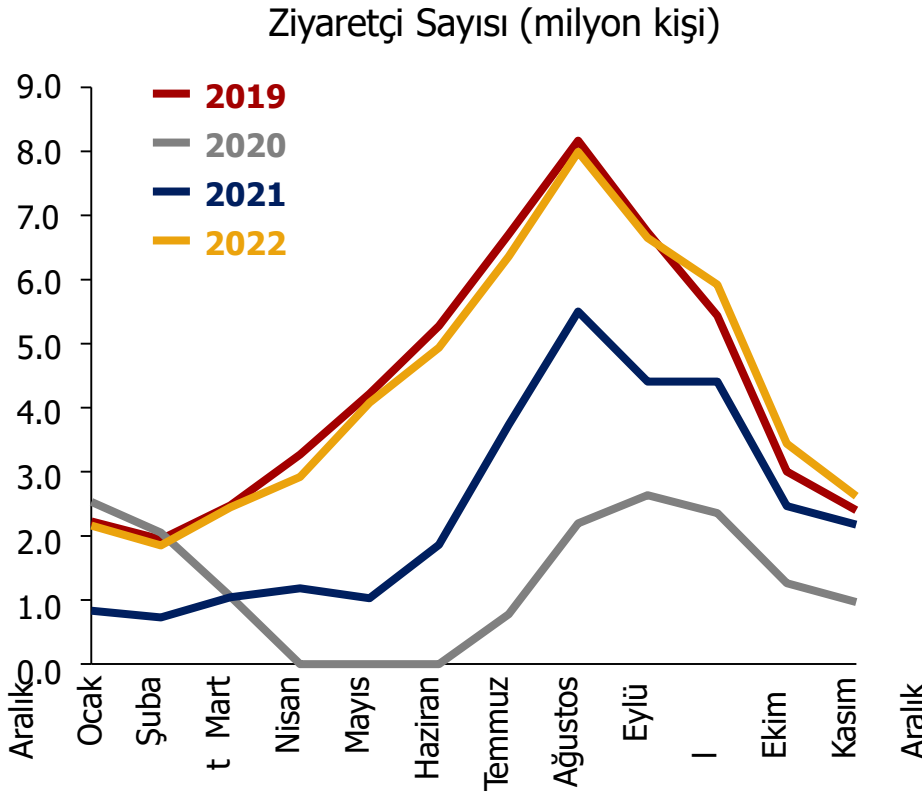
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi
*Uluslararası Standart Ticaret Sınıflamasına göre aylık dış ticaret hadleri verisidir.

2022 yılında turizm gelirleri pandemi öncesi seviyesinin %20 üzerinde gerçekleşmiştir.

Yabancı ziyaretçi sayısı 51 milyonu aşmış ancak, toplamda 2019 düzeyinin altında kalmıştır.

Turizm geliri ve ziyaretçi sayısı* (Ocak 2019 – Aralık 2022)

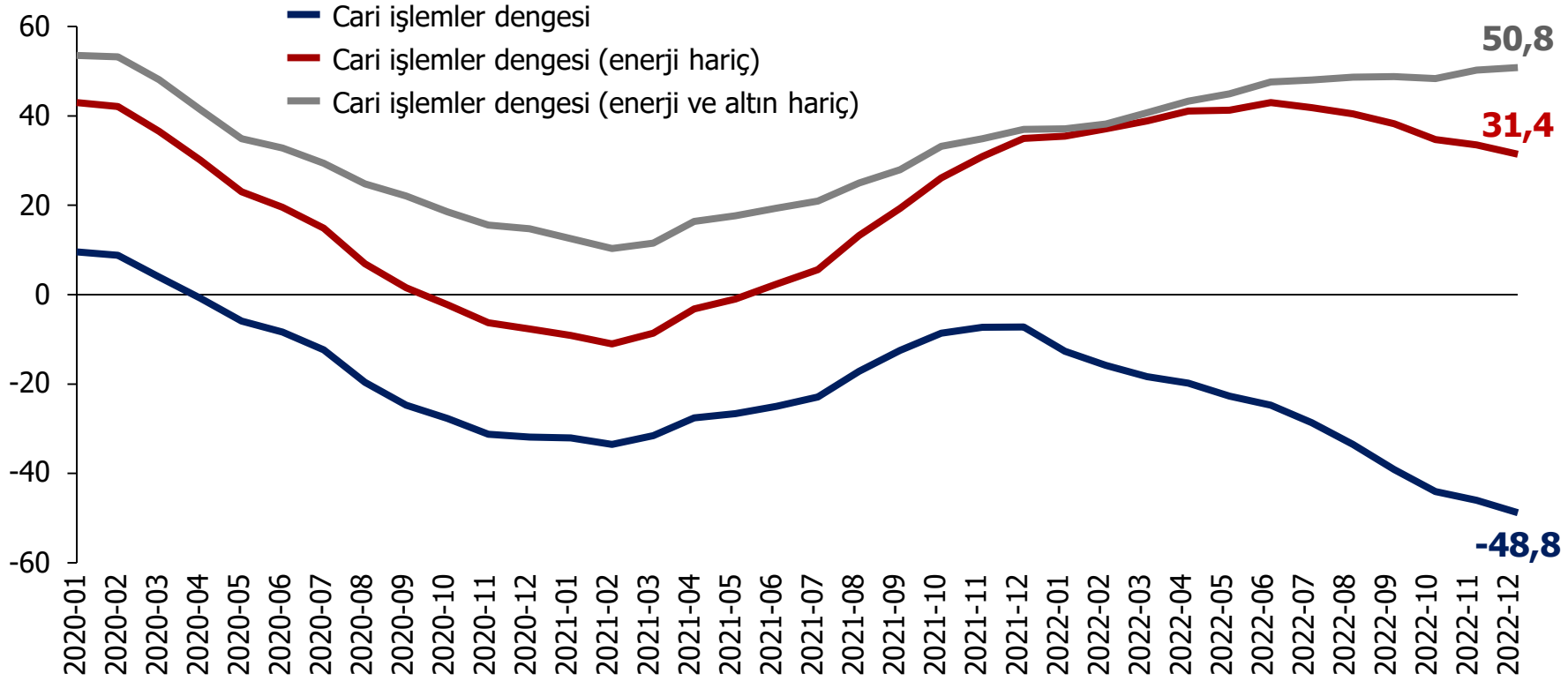
Kaynak: TCMB ve TEPAV görselleştirmesi

* 2012-2022 dönemini kapsayan turizm verilerinde iyileştirmeler yapılmış ve seyahat gelirleri toplam 22,4 milyar dolar yukarı yönlü güncellenmiştir. Güncellemelerin yaklaşık %80'i son dört yıla aittir. Detaylı bilgi için bakınız: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/05f36989-b846-4b13-bb85-40c865c066e1/duyuru20221111.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-05f36989-b846-4b13-bb85-40c865c066e1-ohBvgrX

2022 yılında cari işlemler açığı 7,2 milyar dolardan 48,8 milyar dolara yükselmiştir.

Altın ithalatının %271,7, enerji ithalatının ise %90,5 oranında artması cari açığın seyrinde belirleyici olmuştur.

Cari işlemler dengesi (12 aylık birikimli, milyar dolar) Ocak 2020 – Aralık 2022

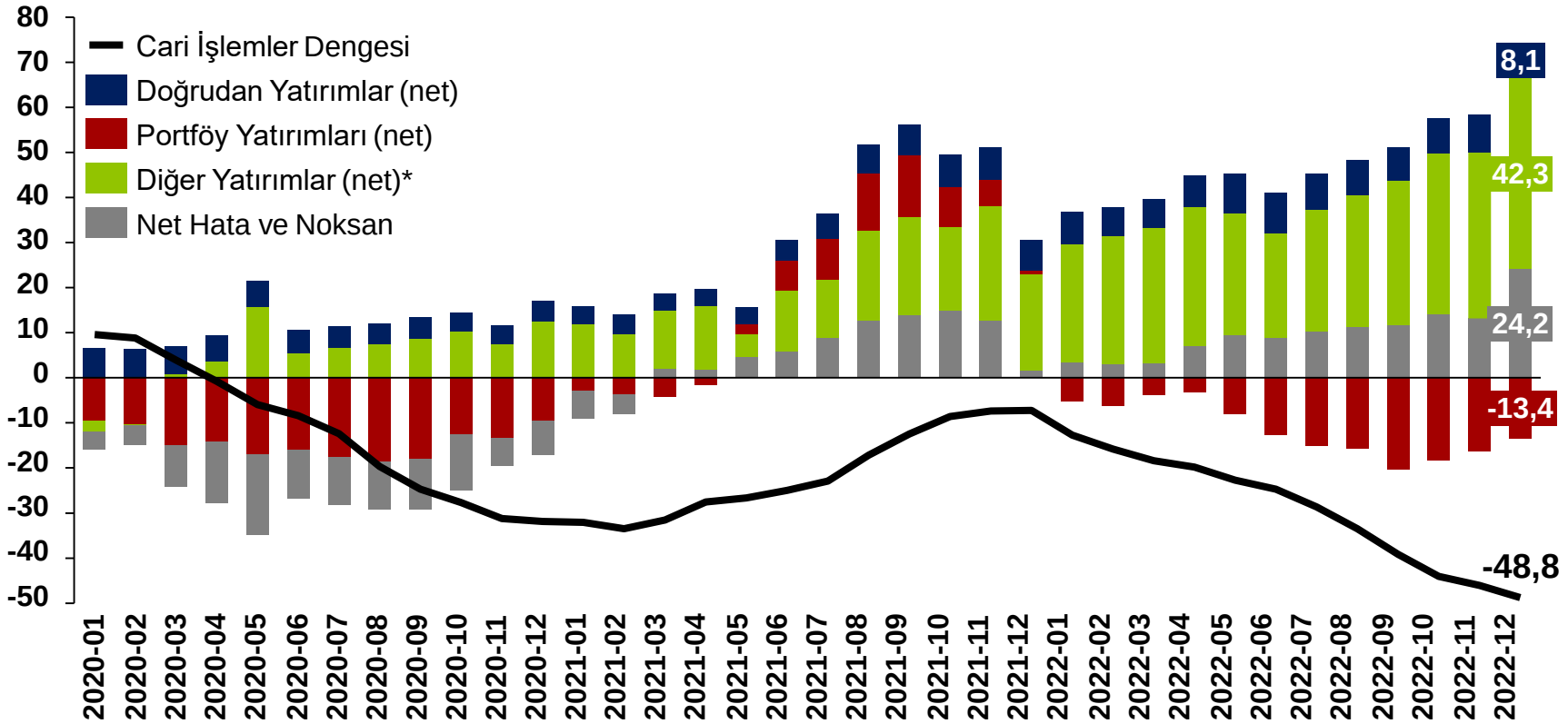

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

Portföy yatırımları kaynaklı sermaye çıkışları hız keserken kredi ve mevduatlardan oluşan finansman artmaktadır.

Net Hata ve Noksan kalemi cari işlemler açığının yaklaşık %50'sini karşılamaktadır.

Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri (12 aylık birikimli, milyar dolar) Ocak 2020 - Aralık 2022

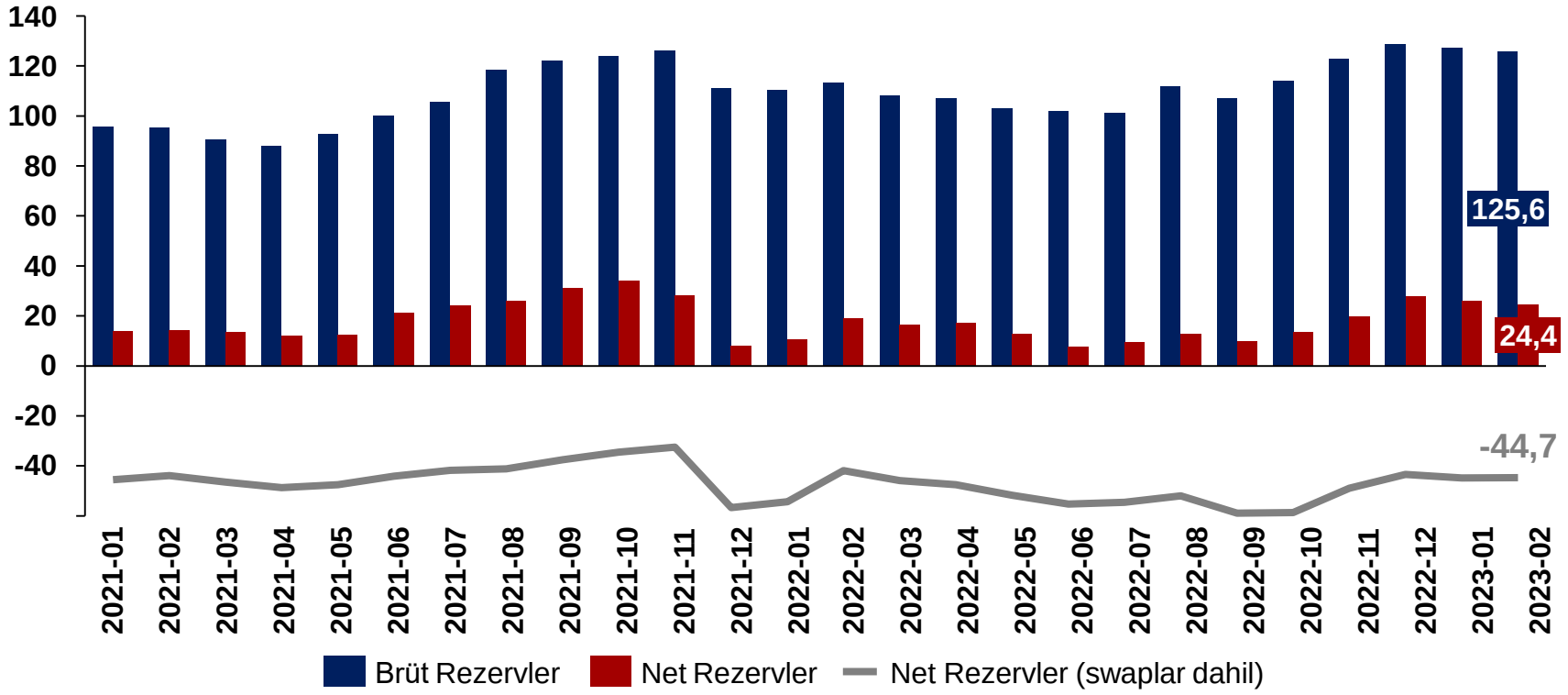

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* Diğer yatırımlar, doğrudan yatırım, portföy yatırımları ya da rezerv varlık dışında kalan tüm finansal işlemleri içermektedir. Efektif ve mevduatlar, krediler ve ticari krediler ana kalemlerdir.

Merkez Bankası rezervlerindeki yükseliş tersine dönmüştür.
10 Şubat itibarıyla, 2022 yıl sonuna göre brüt rezervlerde 3,1 milyar dolar, net rezervlerde ise 3,2 milyar dolar düşüş kaydedilmiştir.

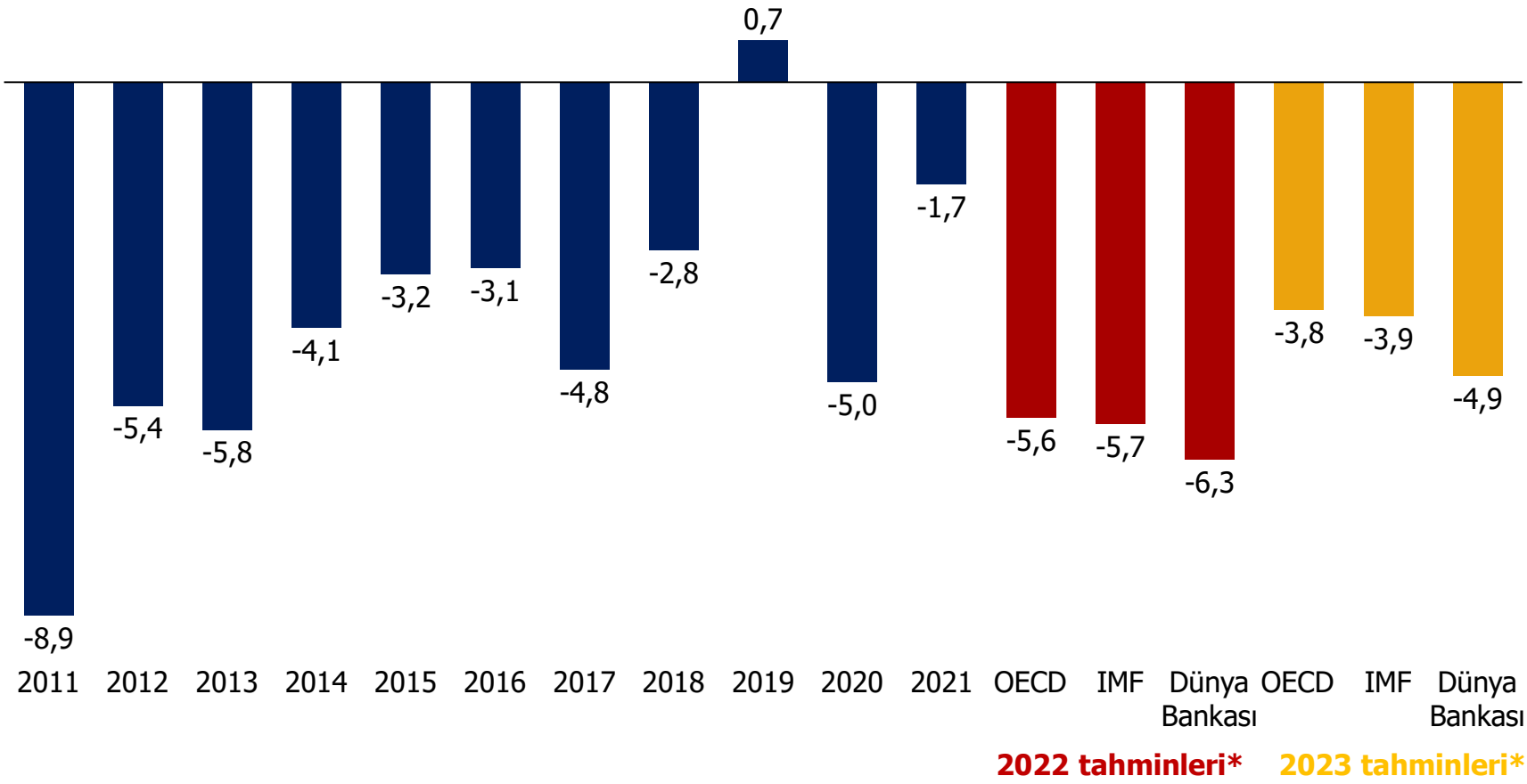
Merkez Bankası rezervleri (milyar dolar) Ocak 2021 – Şubat 2023*

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi
* 10 Şubat 2023 tarihi itibarıyladır.

Uluslararası kuruluşların cari açık /GSYİH tahminleri 2022 yılı için %5,6 - 6,3, 2023 yılı için ise %3,8 - 4,9 aralığındadır.

Cari işlemler dengesi / GSYİH (%) 2011 - 2023

Kaynak: TÜİK, TCMB, TEPAV görselleştirmesi
* IMF - Sonbahar 2022 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD - Kasım 2022 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası - Sonbahar 2022 Avrupa ve Orta Asya Ekonomik Güncelleme Raporu verileridir.

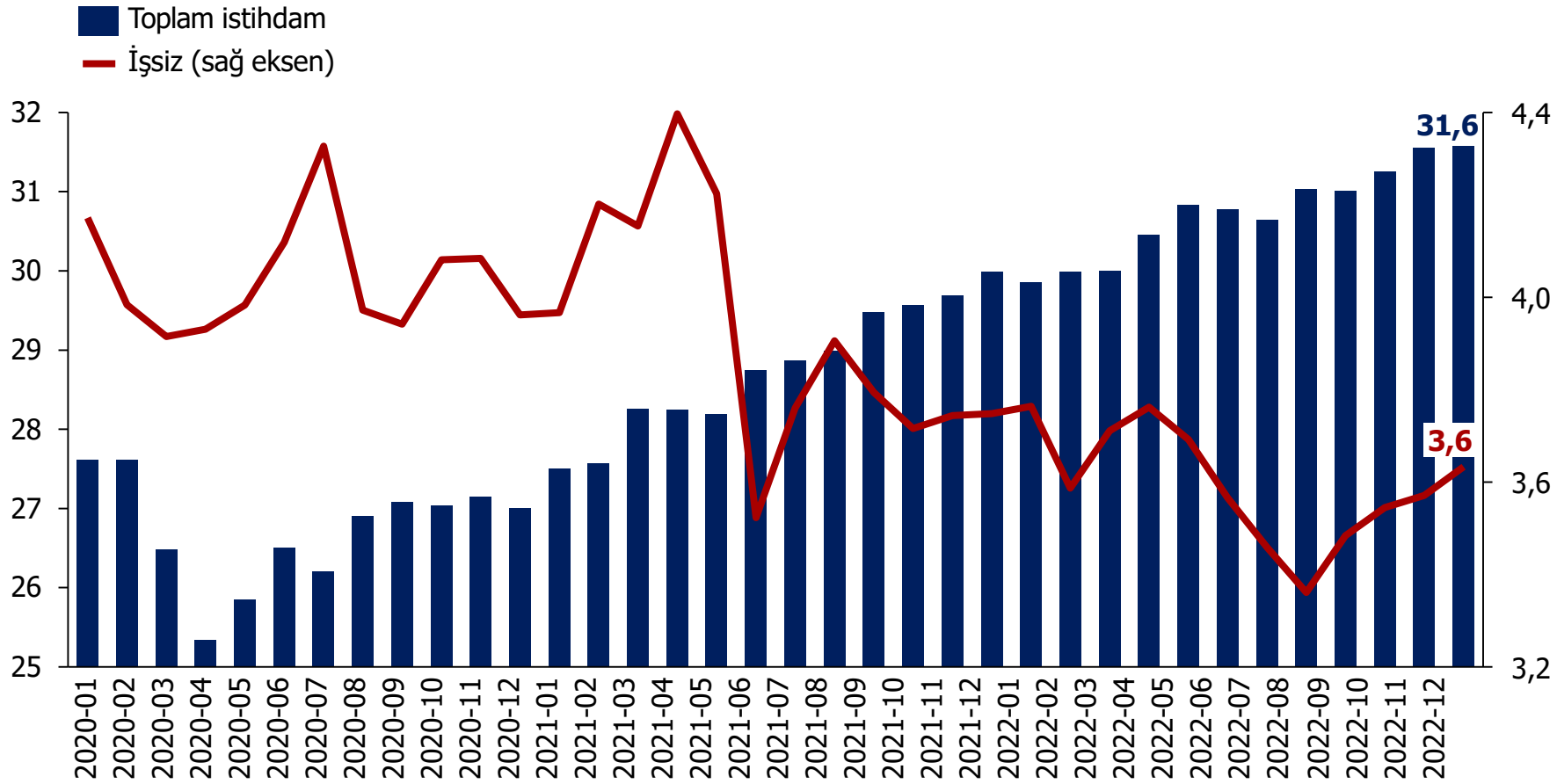
İstihdam ve İşsizlik

- Toplam istihdam ve işsiz sayıları
- İşgücüne katılım ve işsizlik oranları
- Kadın ve genç işsizlik oranları
- Geniş tanımlı işsizlik oranları
  - Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı
  - İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı
  - Atıl işgücü oranı

İstihdam ve işsiz sayıları artmaktadır.

Aralık ayında istihdam bir önceki aya göre 18 bin, işsiz sayısı ise 62 bin yükselmiştir.

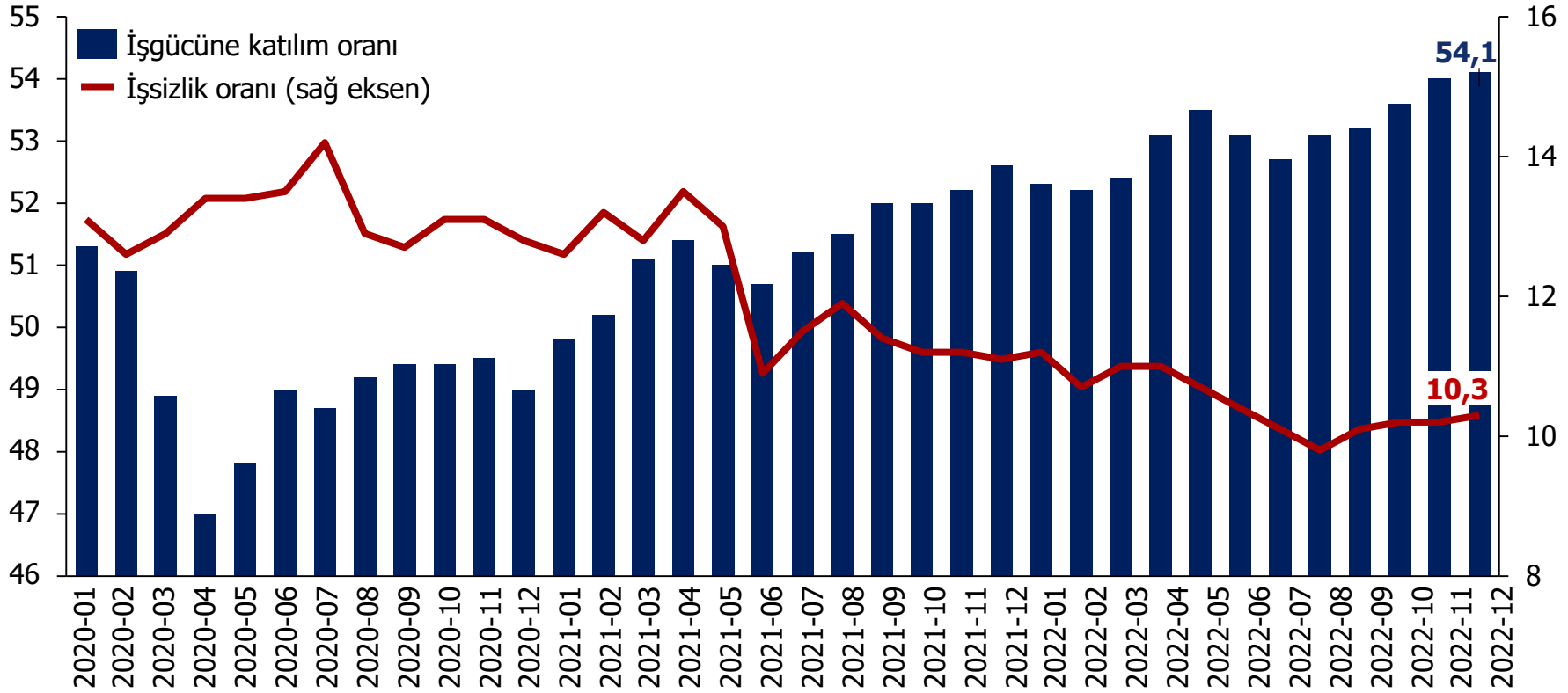
Toplam istihdam ve işsiz (mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi) Ocak 2020 – Aralık 2022

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Aralık ayında işsizlik oranı 0,1 artarak %10,3'e yükselmiştir.
İşgücüne katılım oranı 0,1 puan artarak %54,1'e ulaşmıştır.

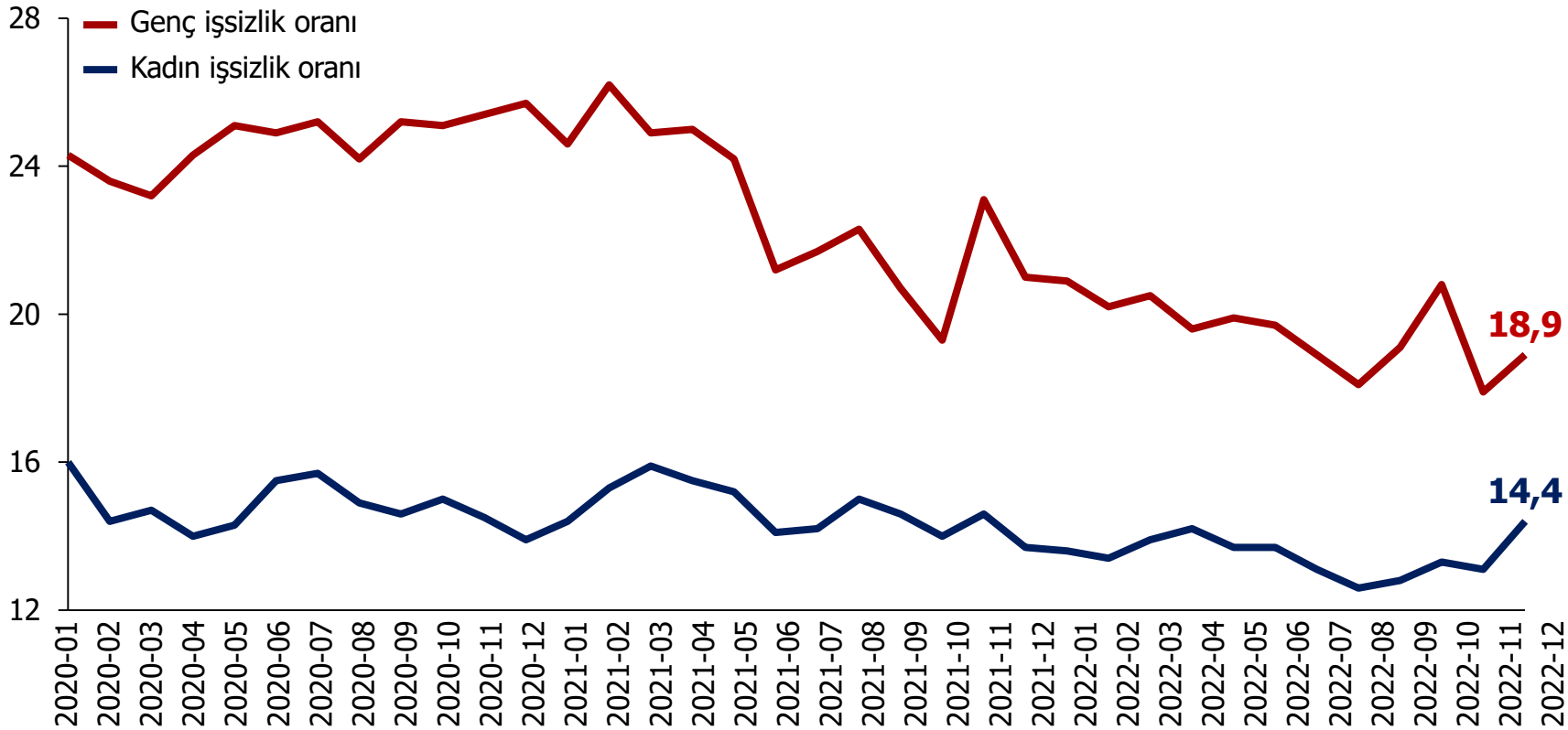
İşsizlik ve işgücüne katılım oranı (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2020 – Aralık 2022

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Kadın ve genç işsizlik oranlarındaki artış daha belirgindir.
Aralık ayında işsizlik oranları kadınlarda 1,3 puan, gençlerde ise 1 puan yükselmiştir.

Genç ve kadın işsizlik oranları (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2020 – Aralık 2022

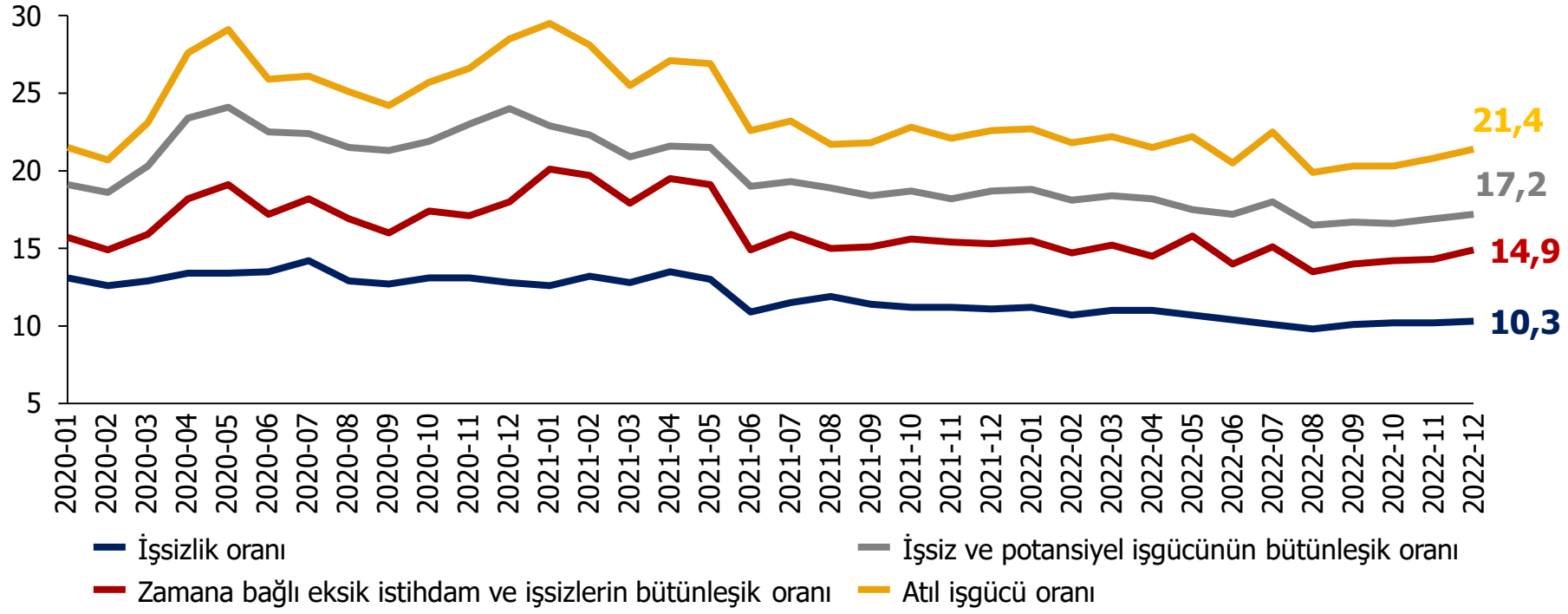

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Geniş tanımlı işsizlik göstergelerinin hepsi yükselmiştir.

Aralık ayında atıl işgücü oranındaki artış 0,6 puandır; %21,4'e çıkmıştır.

İşgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler* (mevsim etkisinden arındırılmış, %)
Ocak 2020 – Aralık 2022

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

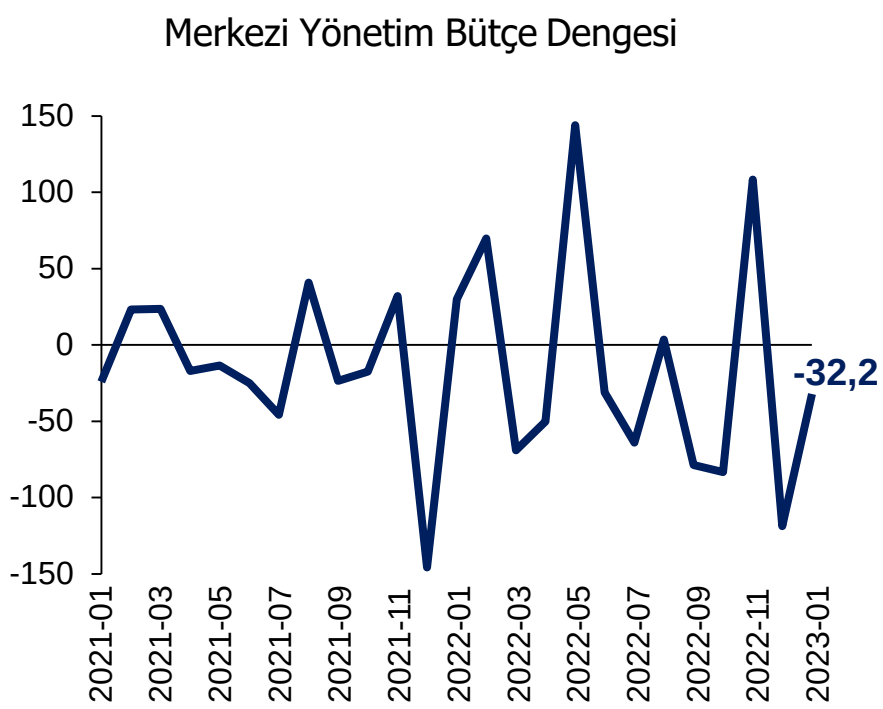
* Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.
Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.
Atıl işgücü: Zamana bağlı eksik istihdam, işsiz ve potansiyel işgücünün toplamıdır.

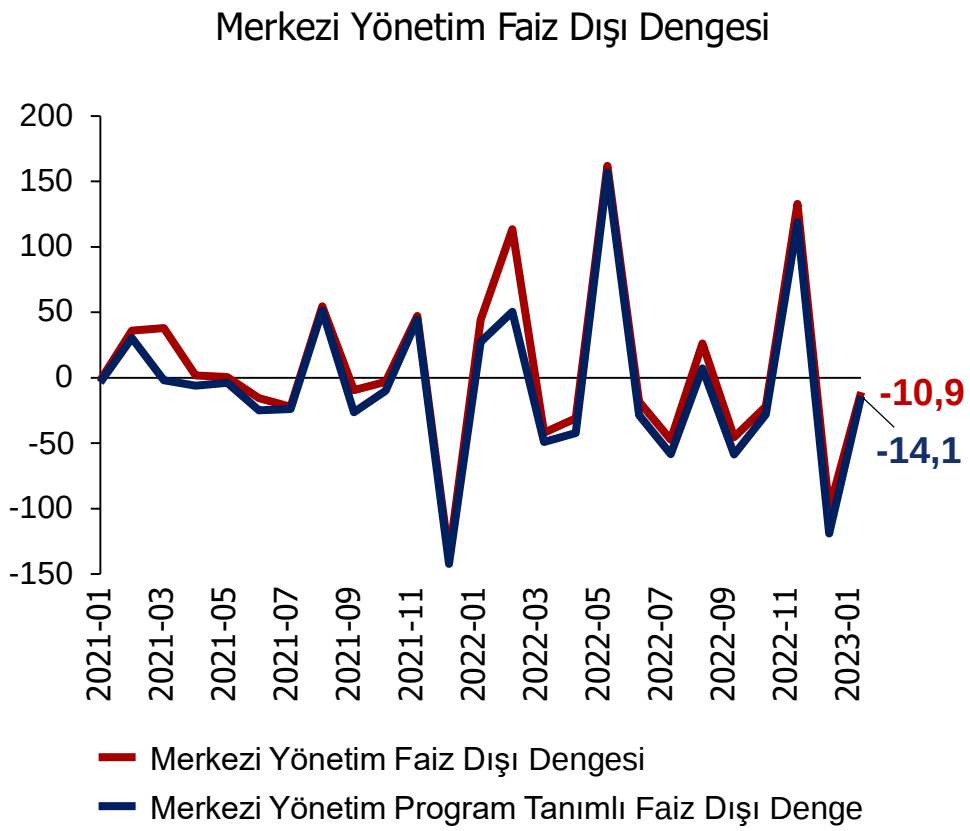
Kamu Maliyesi

- Merkezi Yönetim bütçe dengesi
- Merkezi Yönetim faiz dışı denge
  - Program tanımlı faiz dışı denge
- Merkezi Yönetim borç stoku
  - Döviz cinsi borç stoku
  - Merkezi Yönetim borç stoku / GSYİH

Ocak ayında Merkezi Yönetim bütçe açığı 32,2 milyar TL düzeyindedir.
Program tanımlı faiz dışı dengede ise 10,9 milyar TL açık kaydedilmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (milyar TL) Ocak 2021 – Ocak 2023

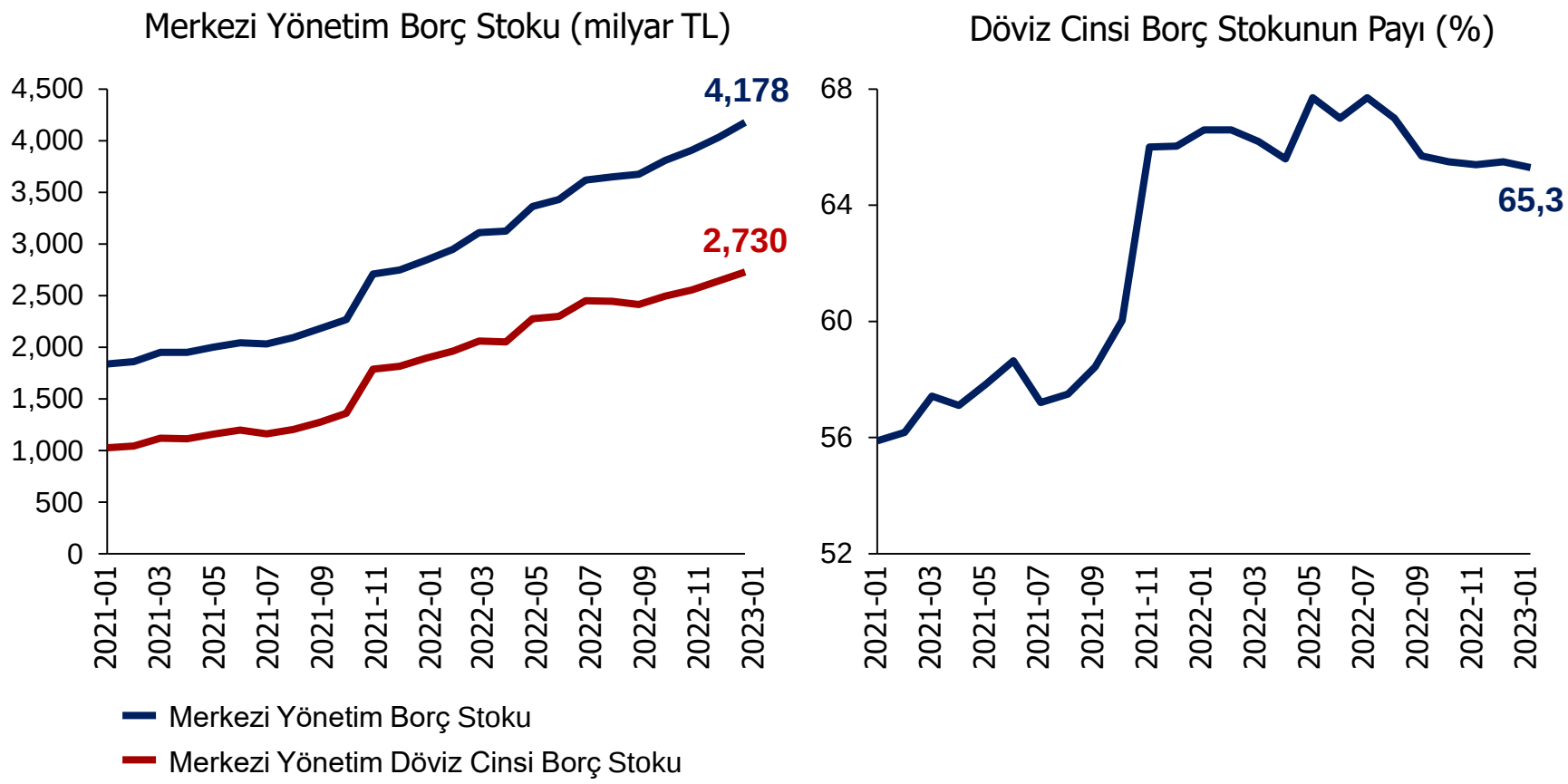

Kaynak: HMB, TEPAV görselleştirmesi

Ocak ayında Merkezi Yönetim borç stoku bir önceki aya göre %3,6 artarak 4,2 trilyon TL'ye ulaşmıştır.

Borç stokunun %65,3'ü döviz cinsindendir.

Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ocak 2021 – Ocak 2023)

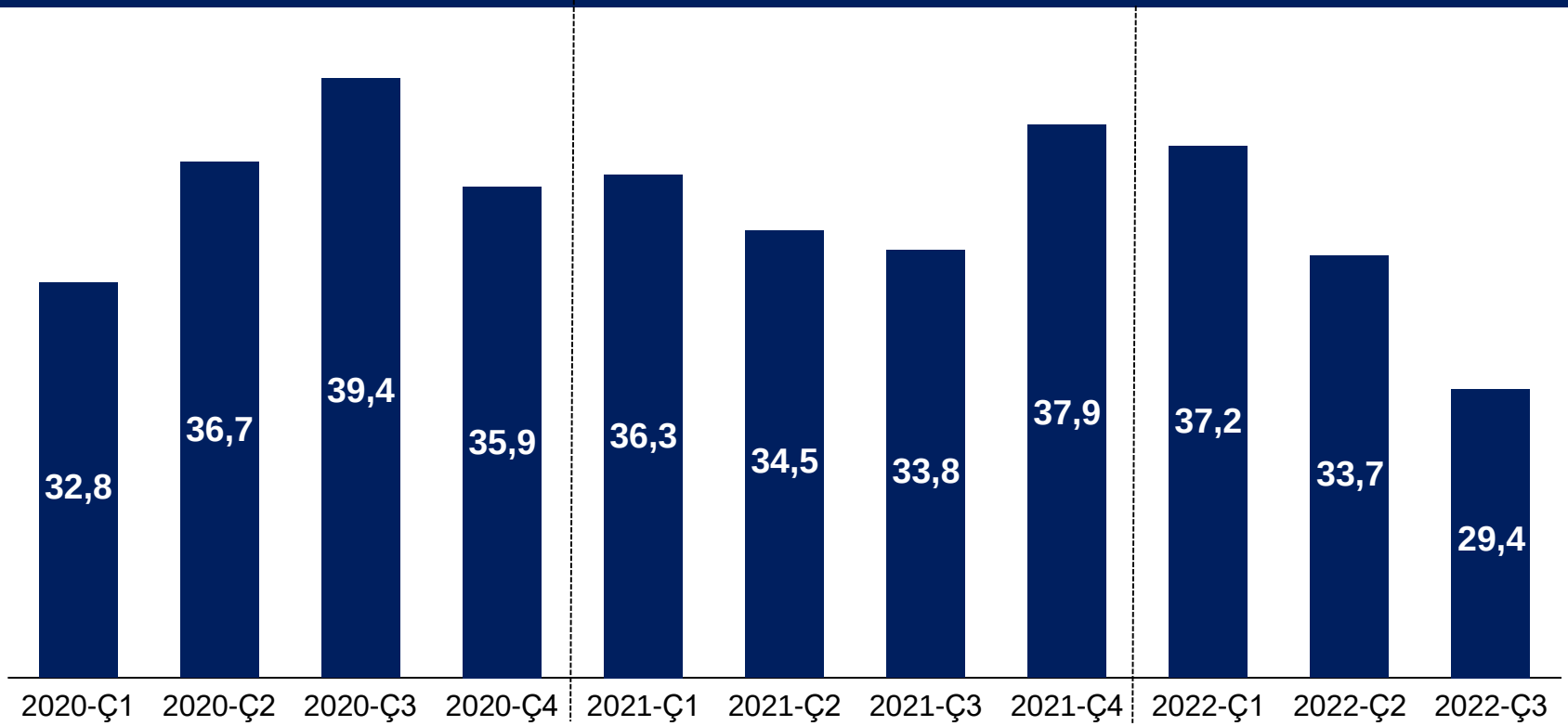

Kaynak: HMB, TEPAV görselleştirmesi

2022 üçüncü çeyreği itibarıyla Merkezi Yönetim borç stoku/GSYİH oranı %29,4'e gerilemiştir.

Milli gelirin enflasyon nedeniyle TL bazında yükselmesi, Merkezi Yönetim borç stokunun GSYİH oranını düşürmektedir.

Merkezi Yönetim Borç Stoku / GSYİH (%) 2020 Ç1 – 2022 Ç3

Kaynak: HMB, TEPAV hesaplamaları

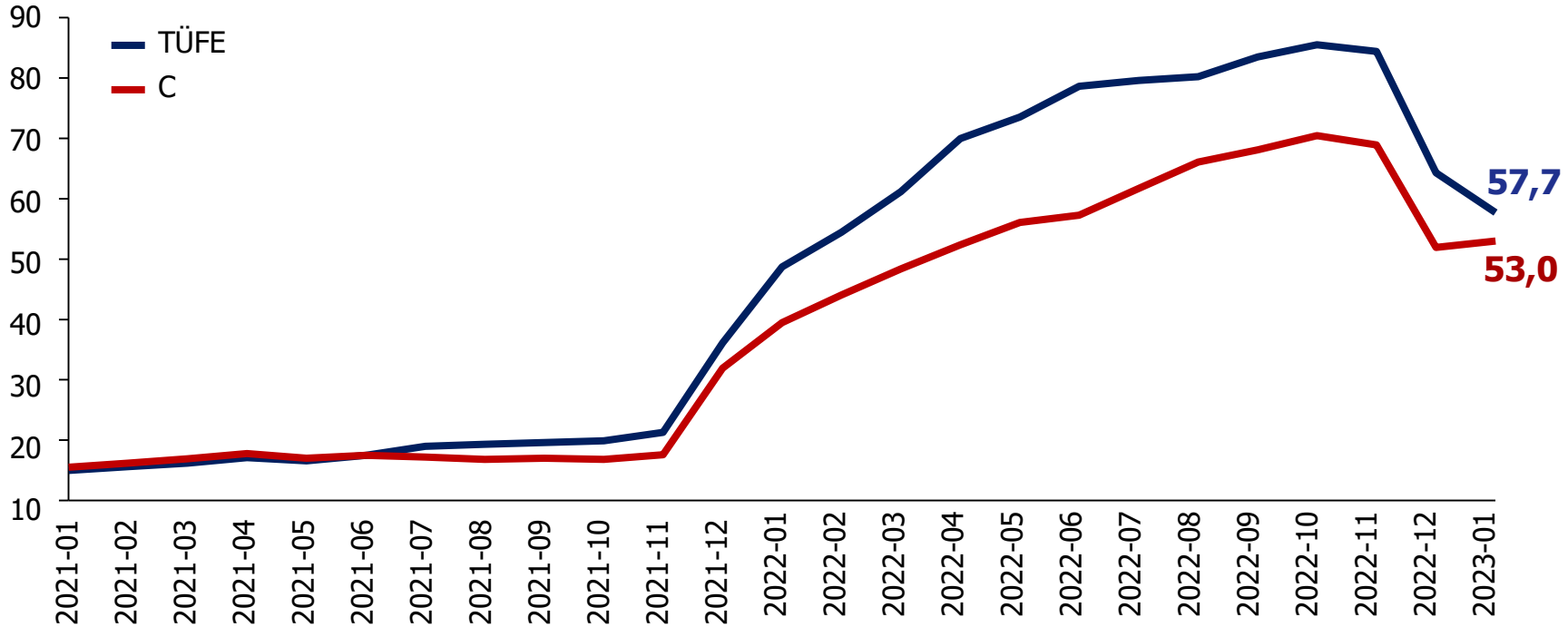
Enflasyon

- Tüketici enflasyonu
  - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve özel kapsamlı gösterge - C
  - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve alt kalemler
- Üretici enflasyonu
  - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve imalat alt endeksi
  - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve alt kalemler

Ocak ayında tüketici enflasyonu baz etkisinin katkısıyla 6,6 puan gerileyerek %57,7'ye inmiştir.

Temel eğilim göstergelerinden TÜFE-C endeksinin yıllık değişimi ise %53'e yükselmiştir.

TÜFE ve özel kapsamlı enflasyon göstergesi - C* (yıllık değişim, %) Ocak 2021 – Ocak 2023

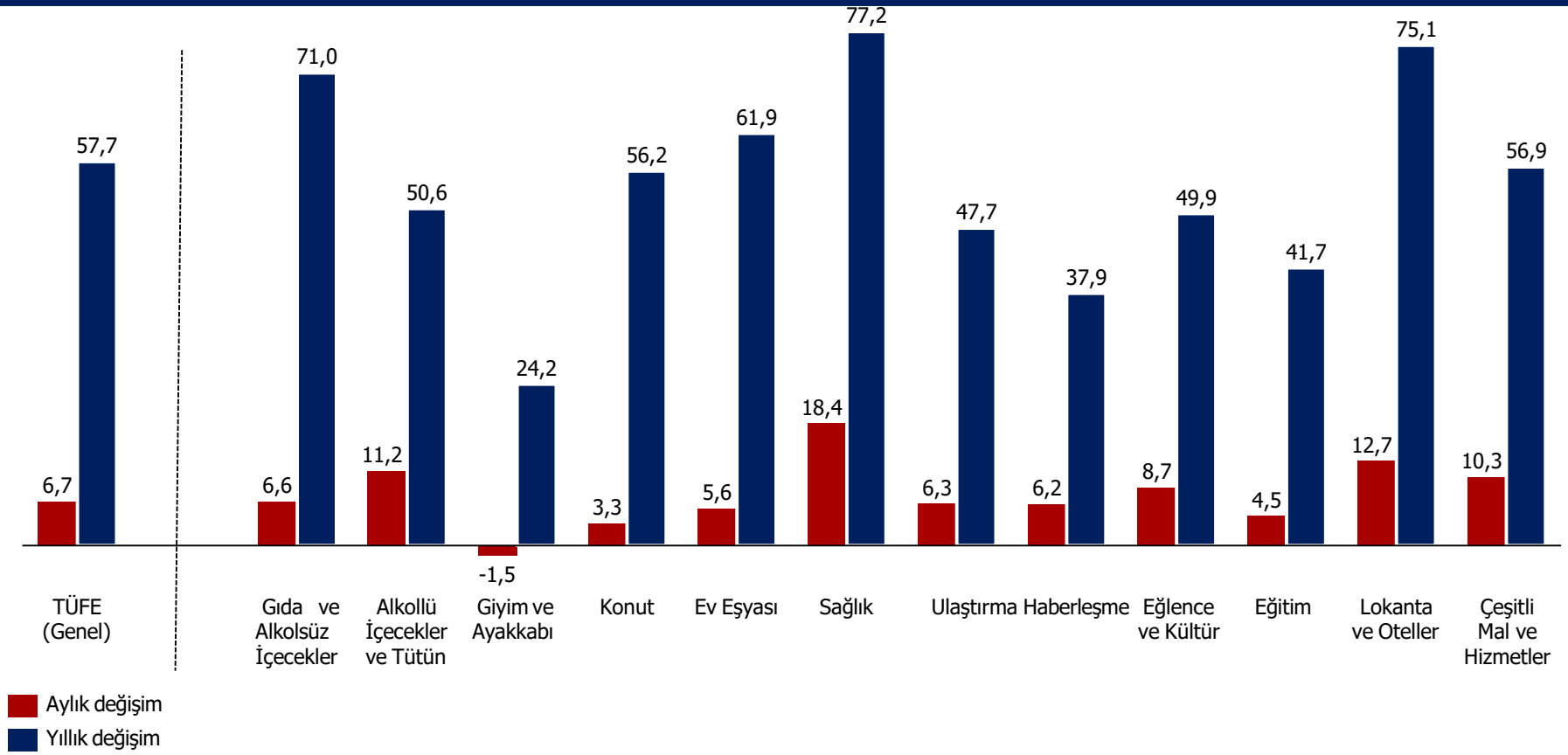
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Enflasyonun temel eğilimini göstermek amacıyla hesaplanan özel kapsamlı göstergelerden TÜFE-C, enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE'yi göstermektedir.

Ocak ayında aylık tüketici enflasyon oranı %6,7'dir; en yüksek fiyat artışı %18,4 ile sağlık grubunda gerçekleşmiştir.

En yüksek yıllık artışlar sağlık ve lokanta-otel gruplarındadır.

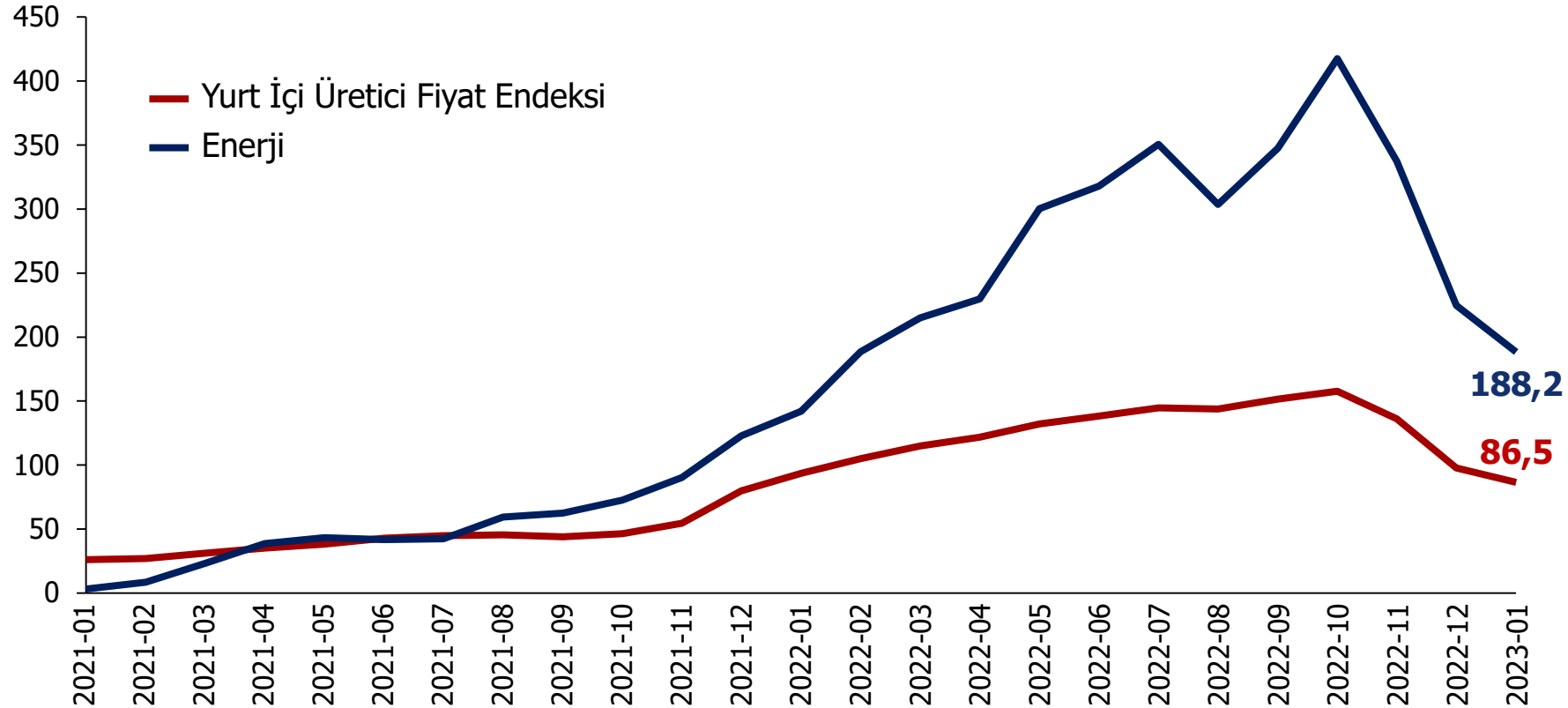
TÜFE ve alt kalemler (%) Ocak 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Ocak ayında yurt içi üretici enflasyon oranı baz etkisinin katkısıyla %86,5'e gerilemiştir.
Enerji maliyetlerindeki yıllık artış ise %188,2'dir.

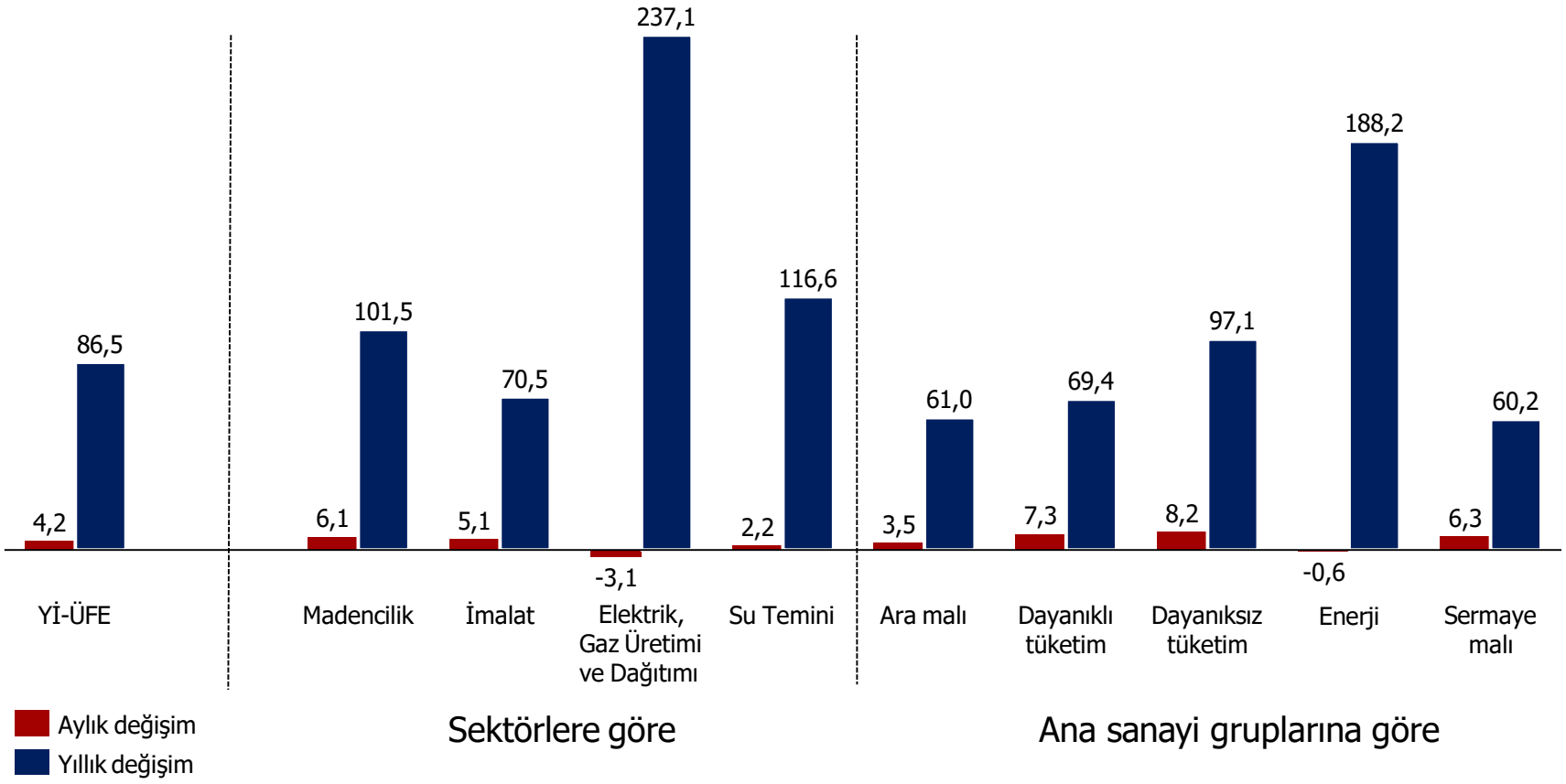
Yİ-ÜFE ve imalat (yıllık değişim, %) Ocak 2021 - Ocak 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

Ocak ayında aylık üretici enflasyon oranı %4,2'dir.
En yüksek yıllık fiyat artışları %188,2 ile enerji sektörü ve %237,1 ile elektrik, gaz üretimi ve dağıtımındadır.

Yİ-ÜFE ve alt kalemler (%) Ocak 2023

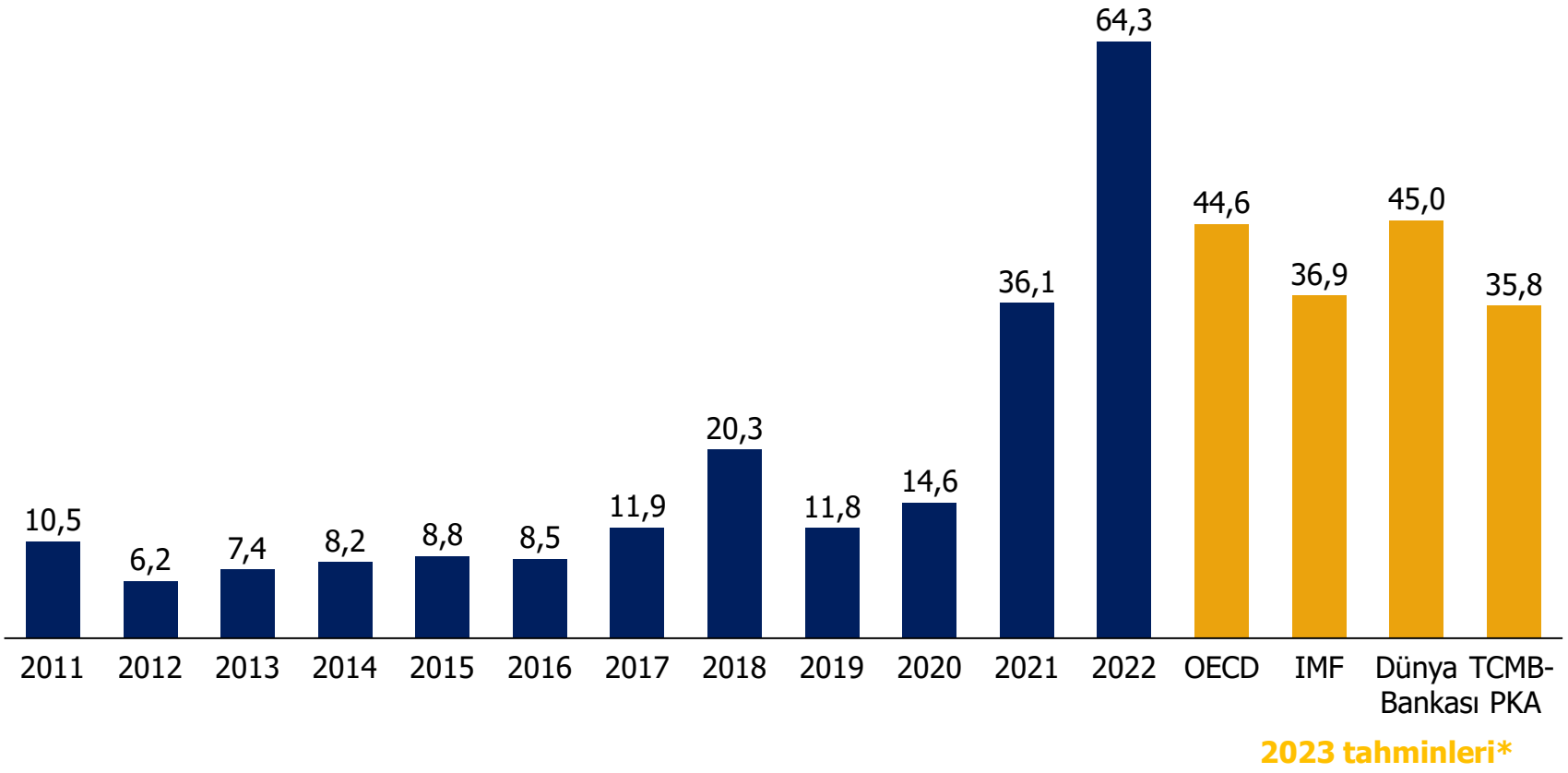

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

2023 yılının ilk yarısında baz etkileri belirgin olup, enflasyonun aşağı yönlü seyrini sürdürmesi beklenmektedir.

Şubat ayında TCMB-PKA 2023 yılı sonu tüketici enflasyonu tahmini %32,5'ten %35,8'e yükselmiştir.

Enflasyon (TÜFE, %) 2011 - 2023

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* IMF- Sonbahar 2022 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD - Kasım 2022 Ekonomik Görünüm Raporu, Dünya Bankası - Sonbahar 2022 Avrupa ve Orta Asya Ekonomik Güncelleme Raporu ve TCMB - Şubat 2023 Piyasa Katılımcılar Anketi verileridir.

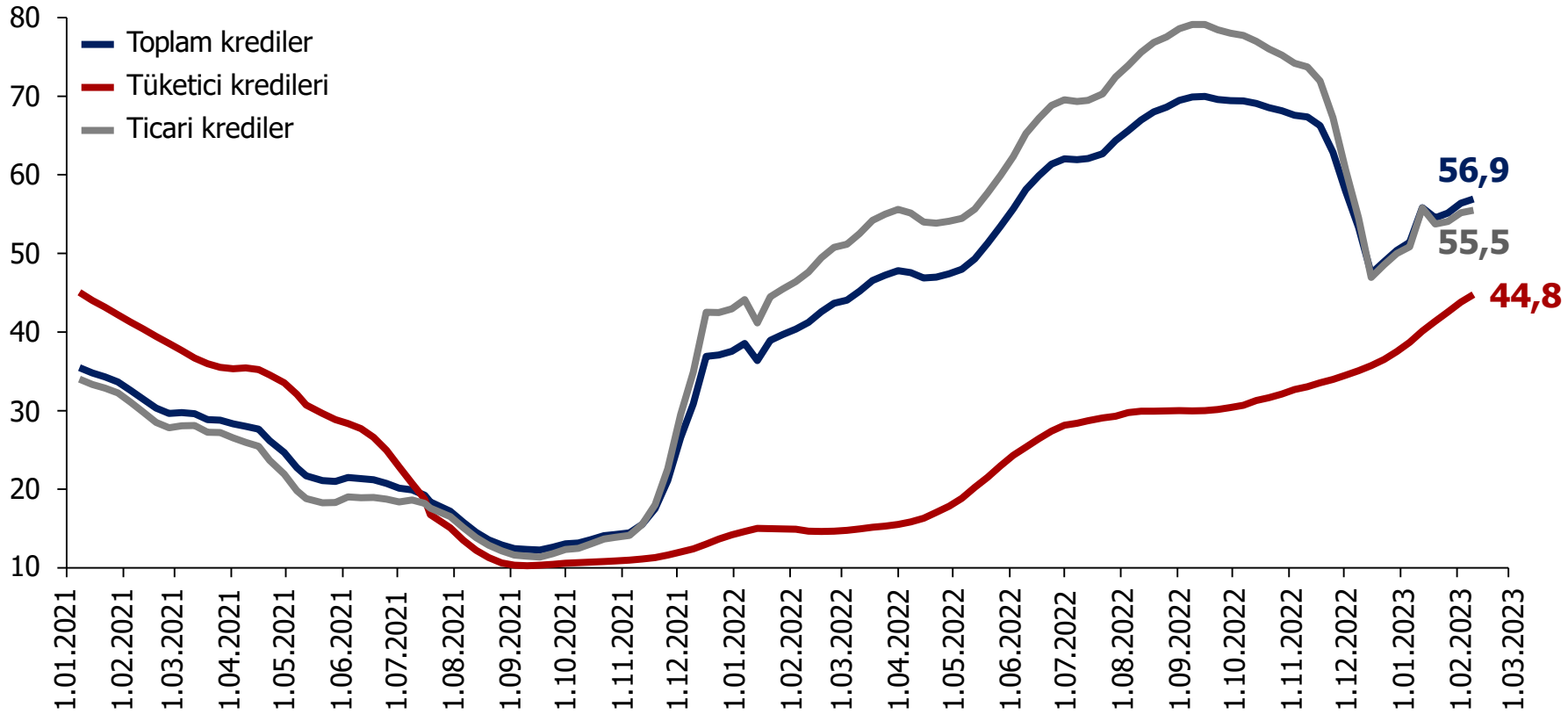
Kredi ve Mevduat

- Kredi gelişmeleri
  - Kredi büyüme hızları
  - Tüketici kredi büyümesi
- Tahsili gecikmiş alacaklar ve karşılıksız senetler
  - Takipteki alacaklar
  - Karşılıksız çek oranı
- Mevduat gelişmeleri
  - Toplam mevduat
  - TL ve YP mevduat
- Faiz oranları
  - Ticari kredi ve mevduat faizi
  - Tüketici kredi faizleri

Kredi kullanımları artış eğilimindedir.

Ticari kredilerin yıllık artış oranı %55,5, tüketici kredilerindeki artış %44,8'e yükselmiştir.

Kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık değişim, %) 8 Ocak 2021 – 10 Şubat 2023

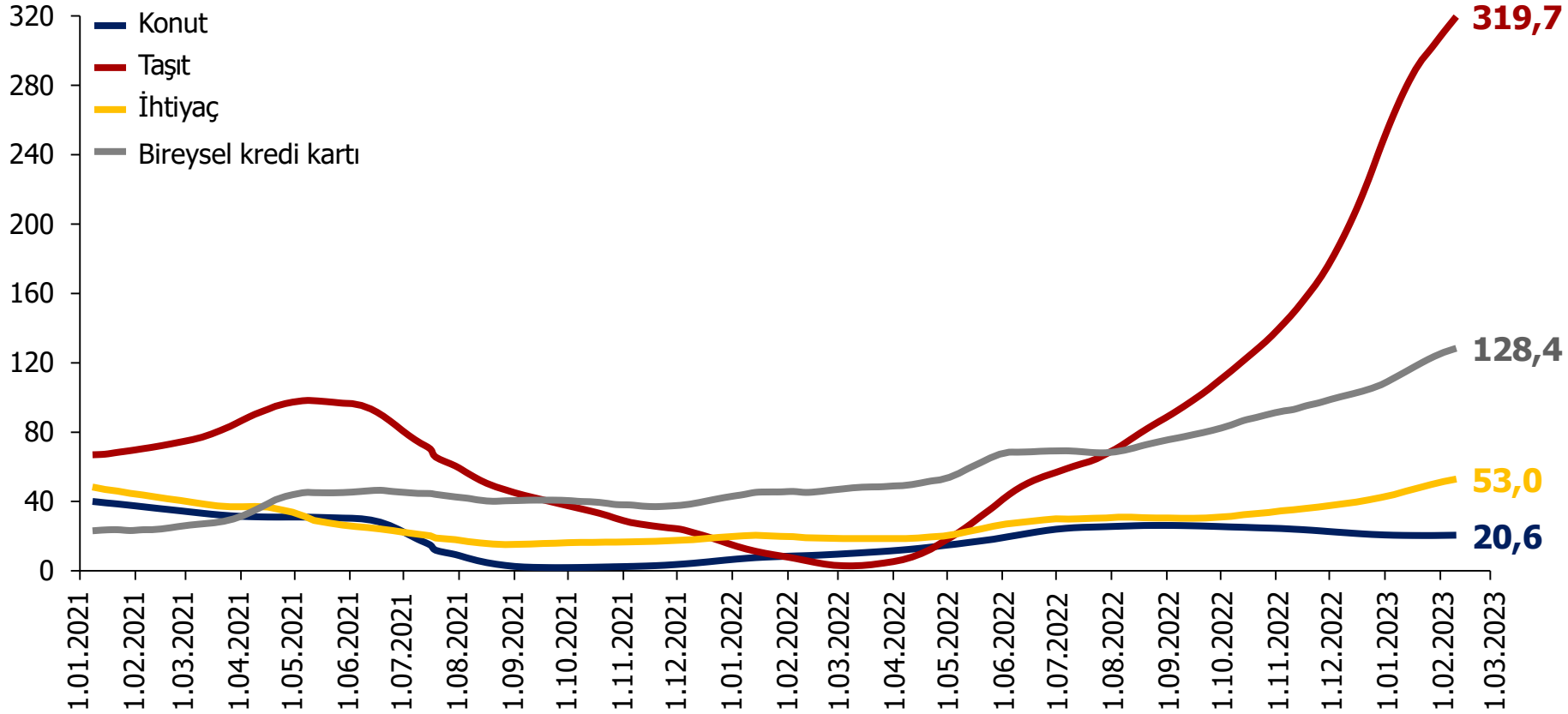

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

Taşıt kredilerinde yüksek artışlar devam etmektedir; yıllık artış oranı %319,7'ye ulaşmıştır.

İhtiyaç kredilerinde yıllık artış oranı %53,0, konut kredilerinde ise %20,6 olmuştur.

Tüketici kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık % değişim) 8 Ocak 2021 – 10 Şubat 2023

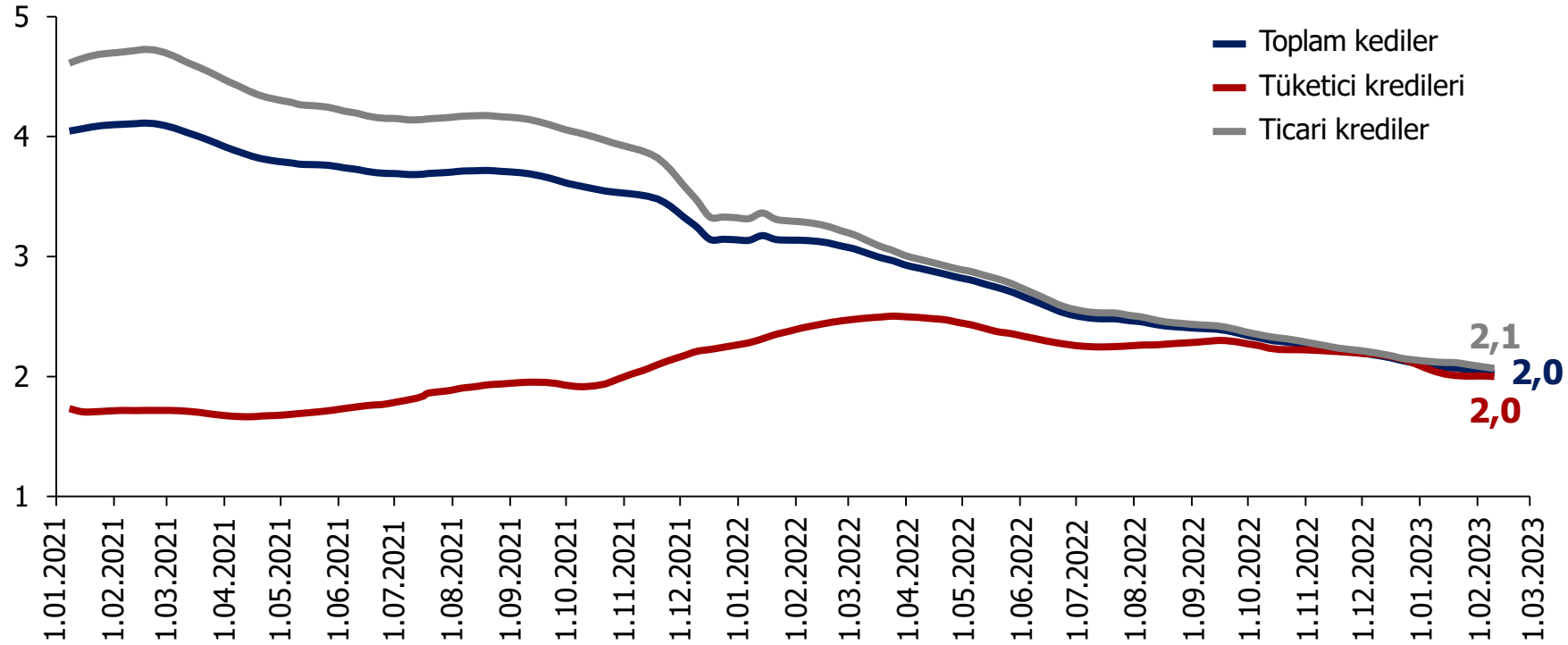

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

Takipteki alacaklar oranı gerilemektedir.

Şubat ayı itibarıyla takipteki alacaklar oranı ticari kredilerinde %2,1, tüketici kredilerinde %2'dir.

Takipteki kredi oranları* (4 haftalık hareketli ortalama, %) 8 Ocak 2021 – 10 Şubat 2023

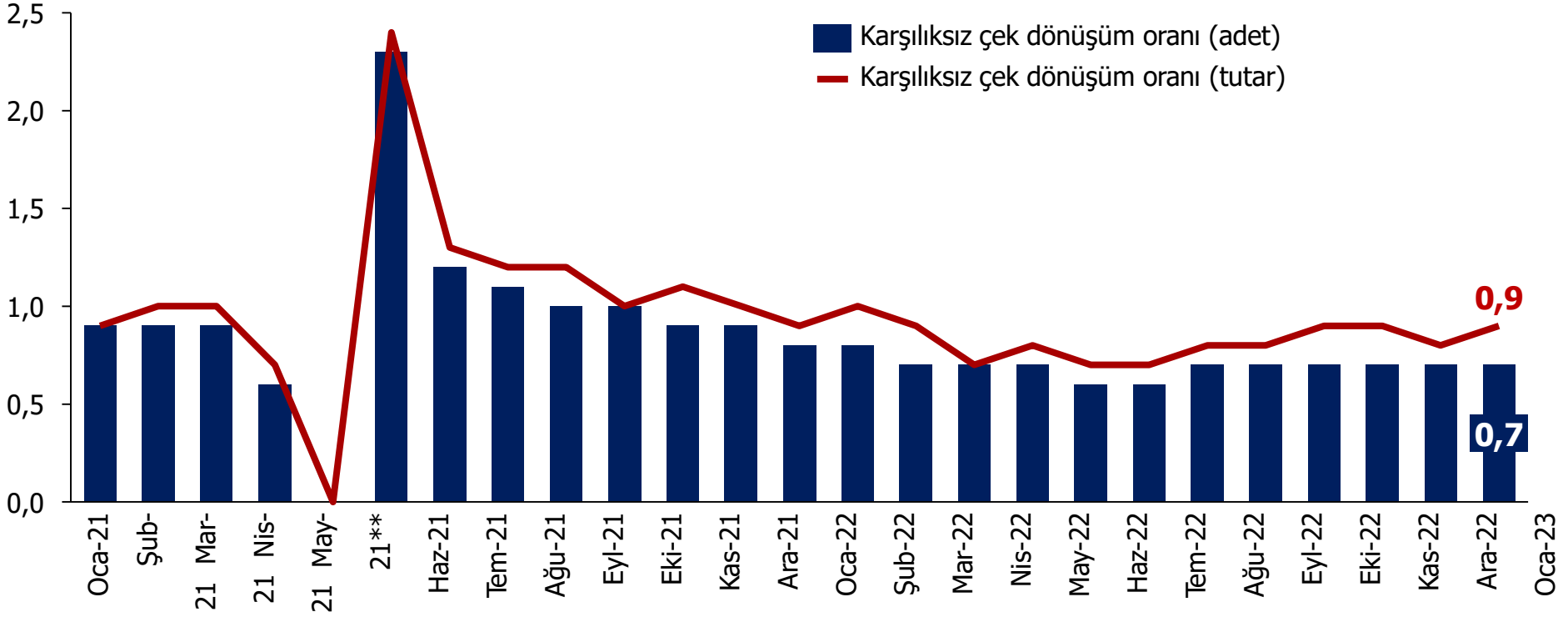
Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

*Takipteki kredi oranı, takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

**BDDK, salgınının ardından işletmelerin yaşayacakları nakit akışı sorununun finansal bir probleme dönüşmemesi için Mart 2020'de aldığı kararla, 31 Aralık'a kadar 2. grup krediye (yakın izlemedeki krediler-sorunlu krediler) geçiş süresini 30 günden 90 güne, 3. grup krediye (takipteki krediler) geçiş süresi de 90 günden 180 güne çıkarmıştır. İlgili uygulama bazı istisnalar tanınarak 30 Eylül 2021'e kadar uzatılmıştır.

Ocak ayında karşılıksız çeklerin dönüşüm oranı tutar olarak artmıştır.
Karşılıksız çeklerde dönüşüm oranları tutar olarak %0,9, adet olarak %0,7 seviyesindedir.

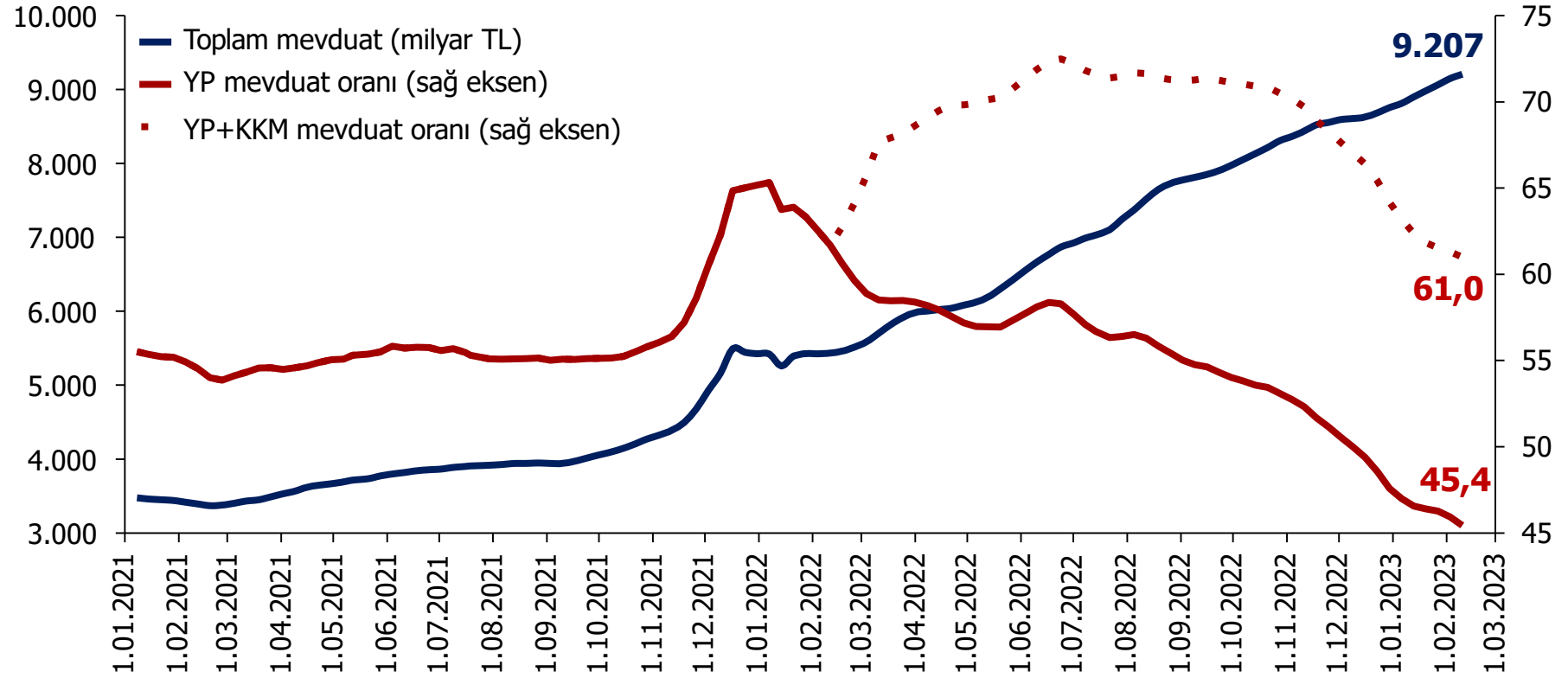
Karşılıksız çek dönüşüm oranı* (%) Ocak 2021 – Ocak 2023

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları
*Karşılıksız çek dönüşüm oranları, takas odalarına ibraz edilen ve karşılıksız kalan çek adet ve tutarının toplam takasa ibraz edilen çek adet ve tutarı içindeki oranıdır.
** Mayıs ayında karşılıksız çek işlemlerine ilişkin düzenleme nedeniyle veri açıklanmamıştır.
https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430M1-1.htm

Şubat ayı itibarıyla toplam mevduatlar 9,2 trilyon TL'ye ulaşmıştır.
Mevduat dolarizasyon oranı %45,4'tür, Kur Korumalı Mevduatlar (KKM) dahil edildiğinde %61'e yükselmektedir.

Toplam mevduat tutarı (milyar TL) ve dövize endeksli mevduatların oranı (4 haftalık hareketli ortalama, %) 8 Ocak 2021 – 10 Şubat 2023

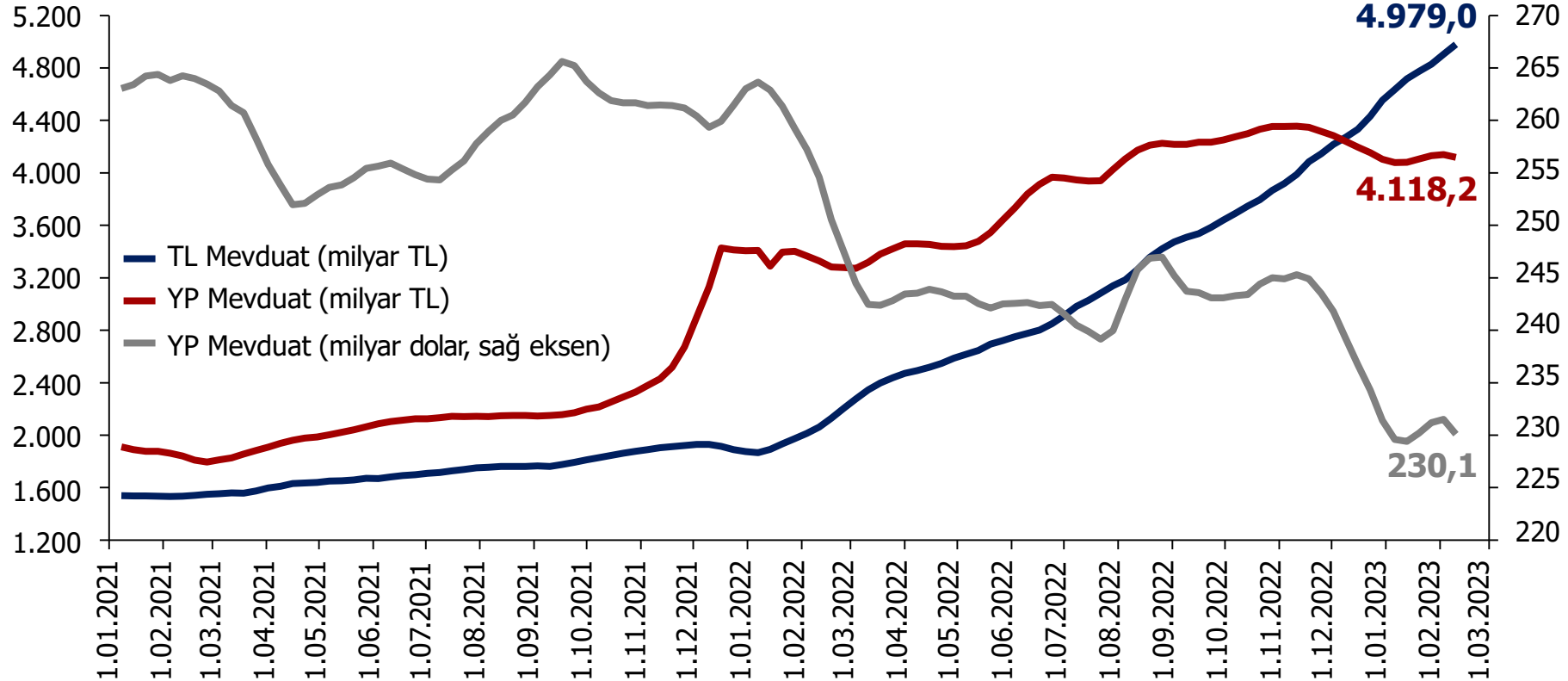

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

Yabancı para mevduatlar durağan seyretmektedir.

Son dört haftada yabancı para mevduatlar yaklaşık 710 milyon dolar artarken, TL karşılığı %0,9 artmıştır.

TL ve YP mevduat (4 haftalık hareketli ortalama) 8 Ocak 2021 – 10 Şubat 2023

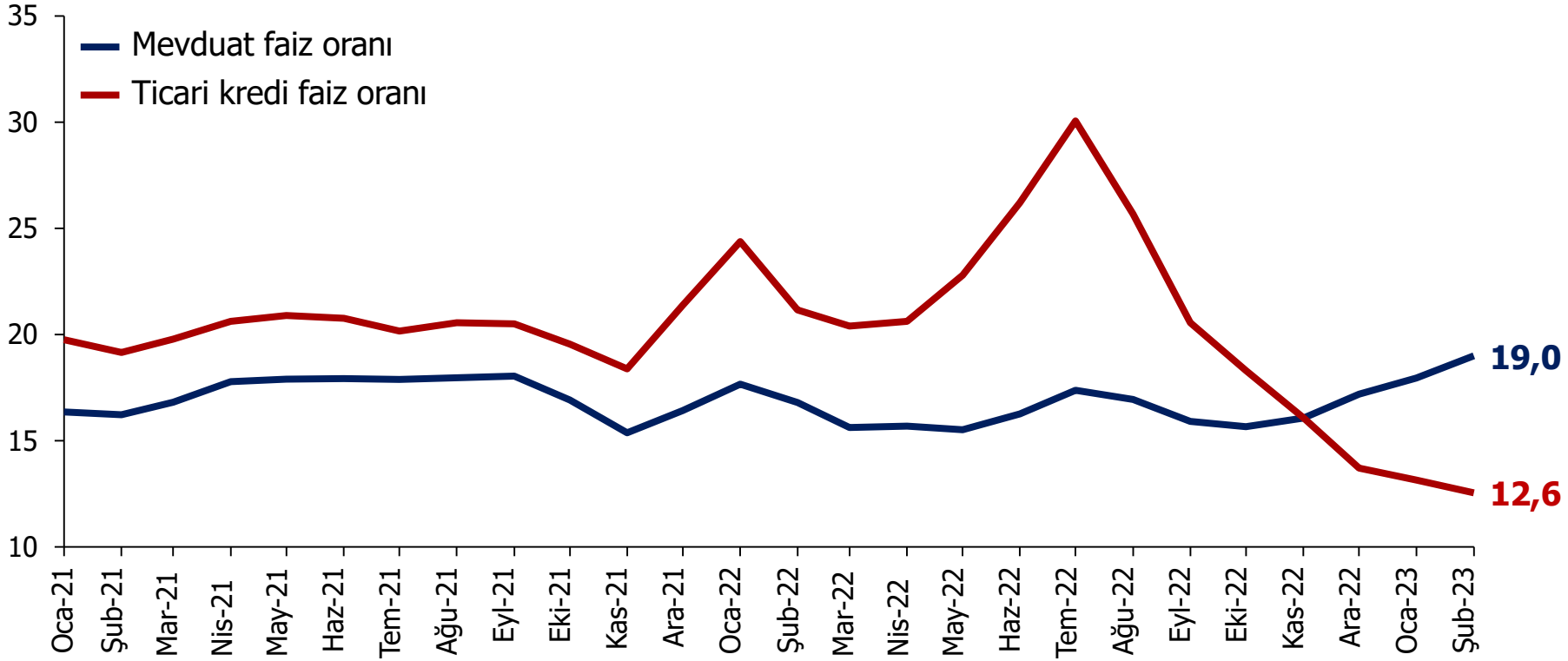

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

Ticari kredi faizlerinde gerileme devam ederken, mevduat faizlerindeki artış sınırlıdır.

Şubat ayı itibarıyla kredi faizleri %12,6, mevduat faizleri ise %19,0 düzeyindedir.

Ticari kredi* ve mevduat faizi (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2021 – Şubat 2023**

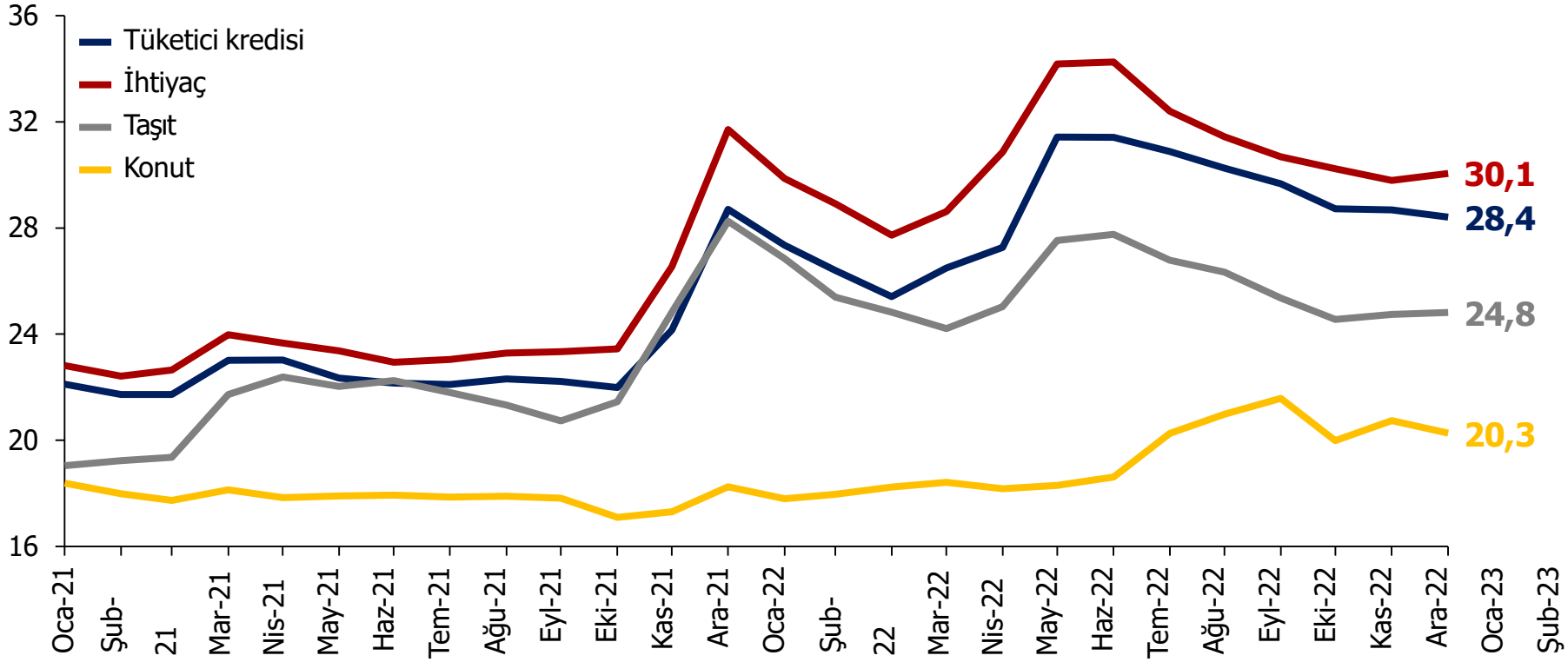

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları
*Tüzel kişi Kredili Mevduat Hesabı ve kurumsal kredi kartları hariçtir.
** 10 Şubat 2023 tarihi itibarıyladır.

Konut kredilerinde faiz oranları gerilerken, ihtiyaç kredilerinde yükselmektedir.

Şubat ayı itibarıyla faizler ihtiyaç kredilerinde %30,1, taşıt kredilerinde %24,8, konut kredilerinde ise %20,3'tür.

Tüketici kredi faizleri (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2021 – Şubat 2023*

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi
* 10 Şubat 2023 tarihi itibarıyladır.

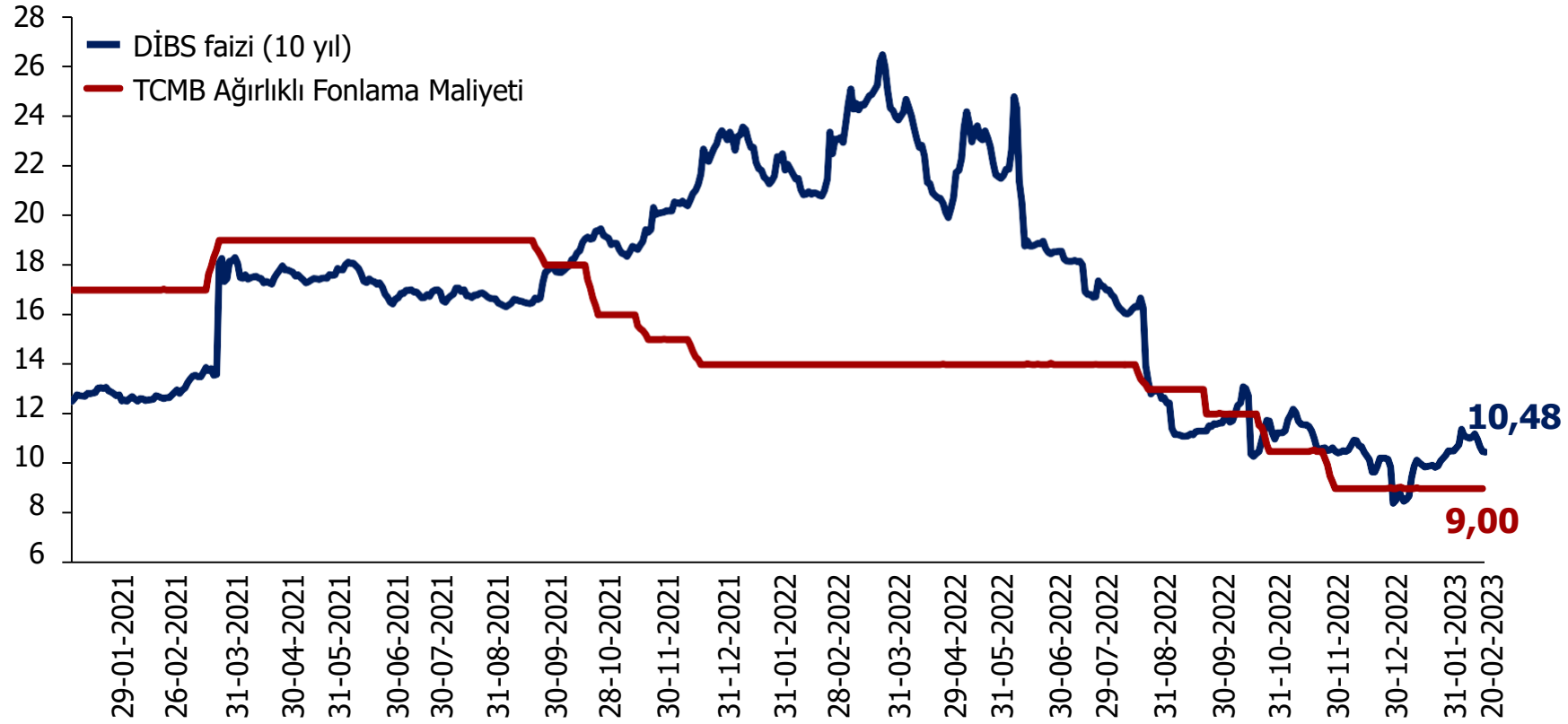
Finansal Piyasa Göstergeleri

- TCMB ortalama fonlama faizi
- Tahvil faizleri
- ABD tahvil faizi
- Türkiye risk primi (CDS)
- Döviz kurları

Merkez Bankası politika değişikliğine gitmemiştir; para politikası faiz oranı Kasım 2022'den bu yana %9,0 seviyesindedir.

Şubat ayı itibarıyla, devlet iç borçlanma faizleri %10,5 düzeyindedir.

TCMB ortalama fonlama faizi ve Devlet iç borçlanma faizleri (günlük, %)
1 Ocak 2021 – 20 Şubat 2023

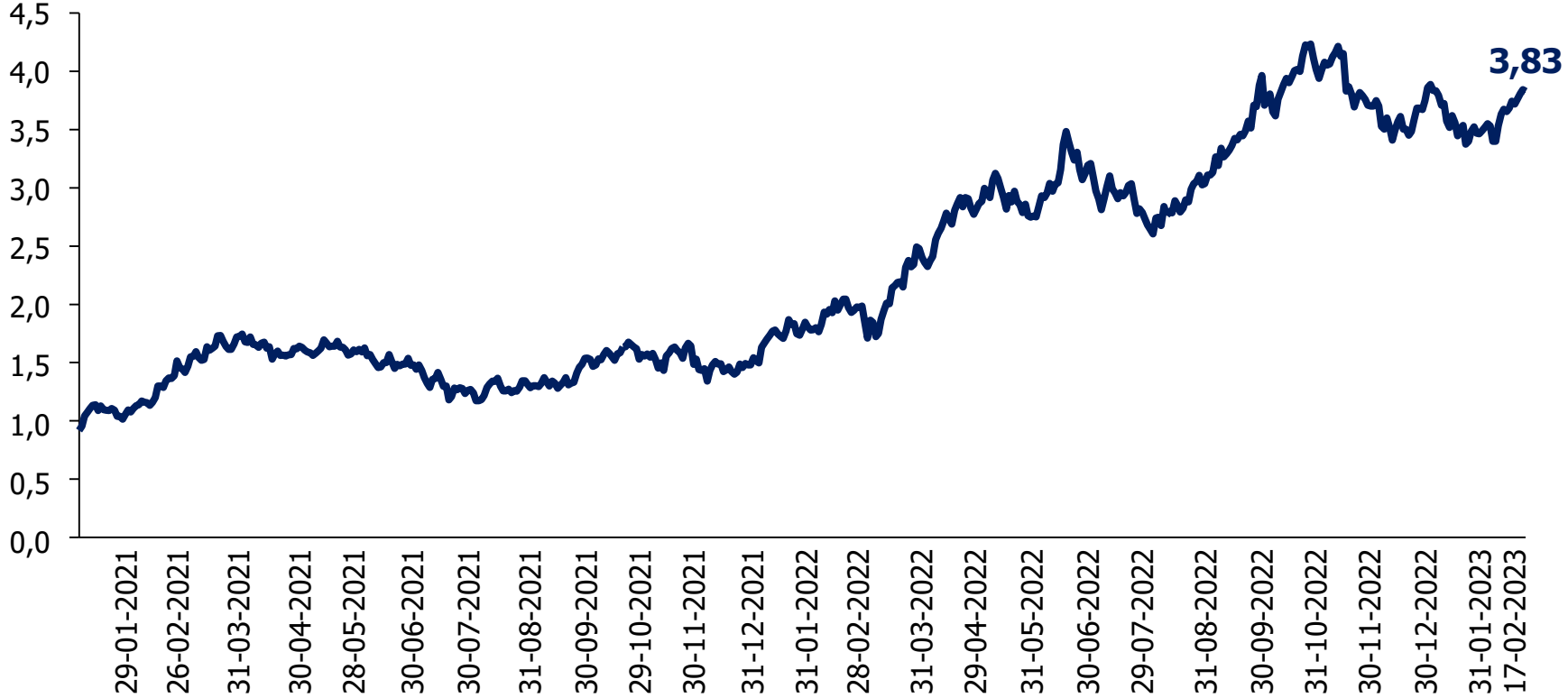

Kaynak: TCMB, Reuters, TEPAV görselleştirmesi

ABD para politikasında sıkılaşma devam etmektedir.

ABD 10 yıllık devlet iç borçlanma faizi Şubat ayı itibarıyla %3,83'tür; tekrar yükselişe geçmiştir.

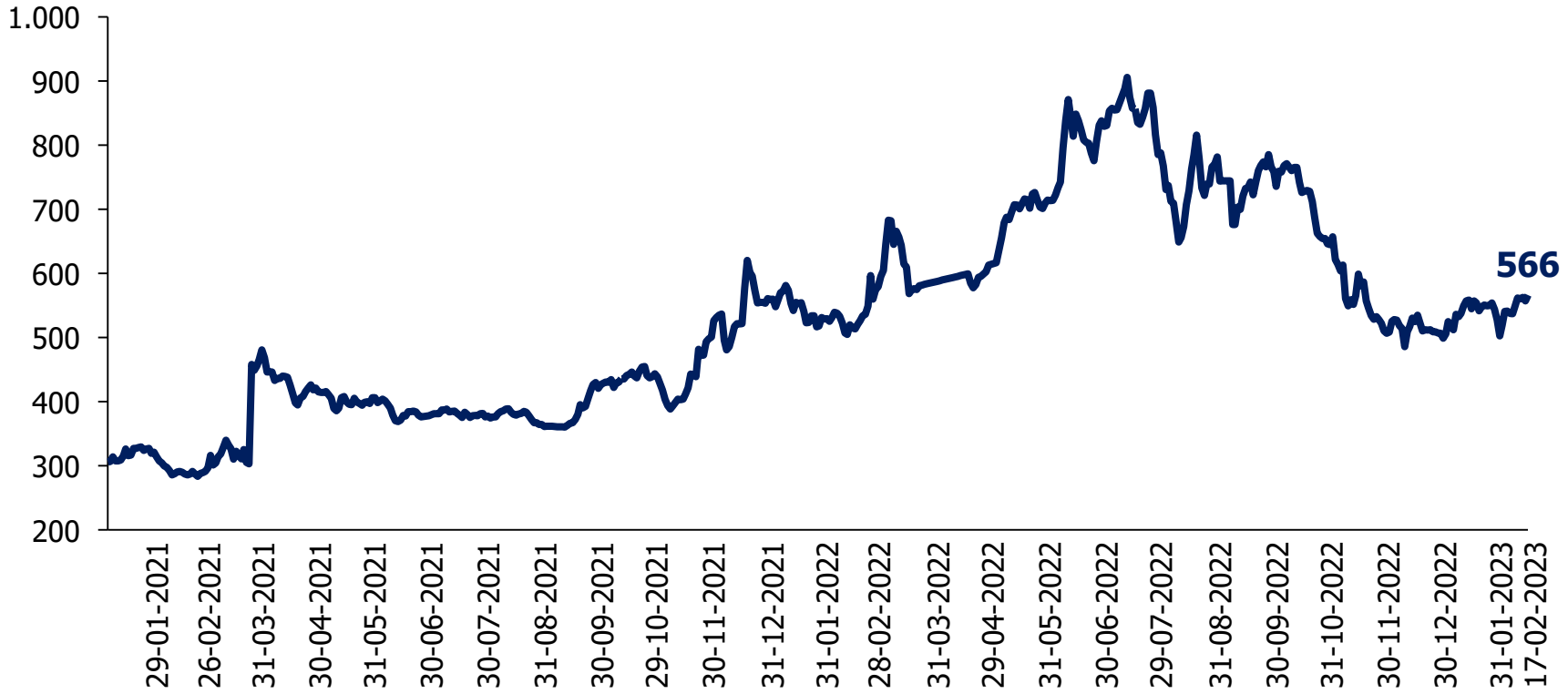
Devlet iç borçlanma faizleri – ABD 10 yıl (günlük, %) 1 Ocak 2021 – 17 Şubat 2023

Kaynak: Reuters, TEPAV görselleştirmesi

Türkiye'nin risklilik göstergesi 600 seviyesi altındaki seyrini korumaktadır.
Kredi temerrüt takas (CDS) oranı ile ölçülen risklilik göstergesi Şubat ayı itibarıyla 566 seviyesindedir.

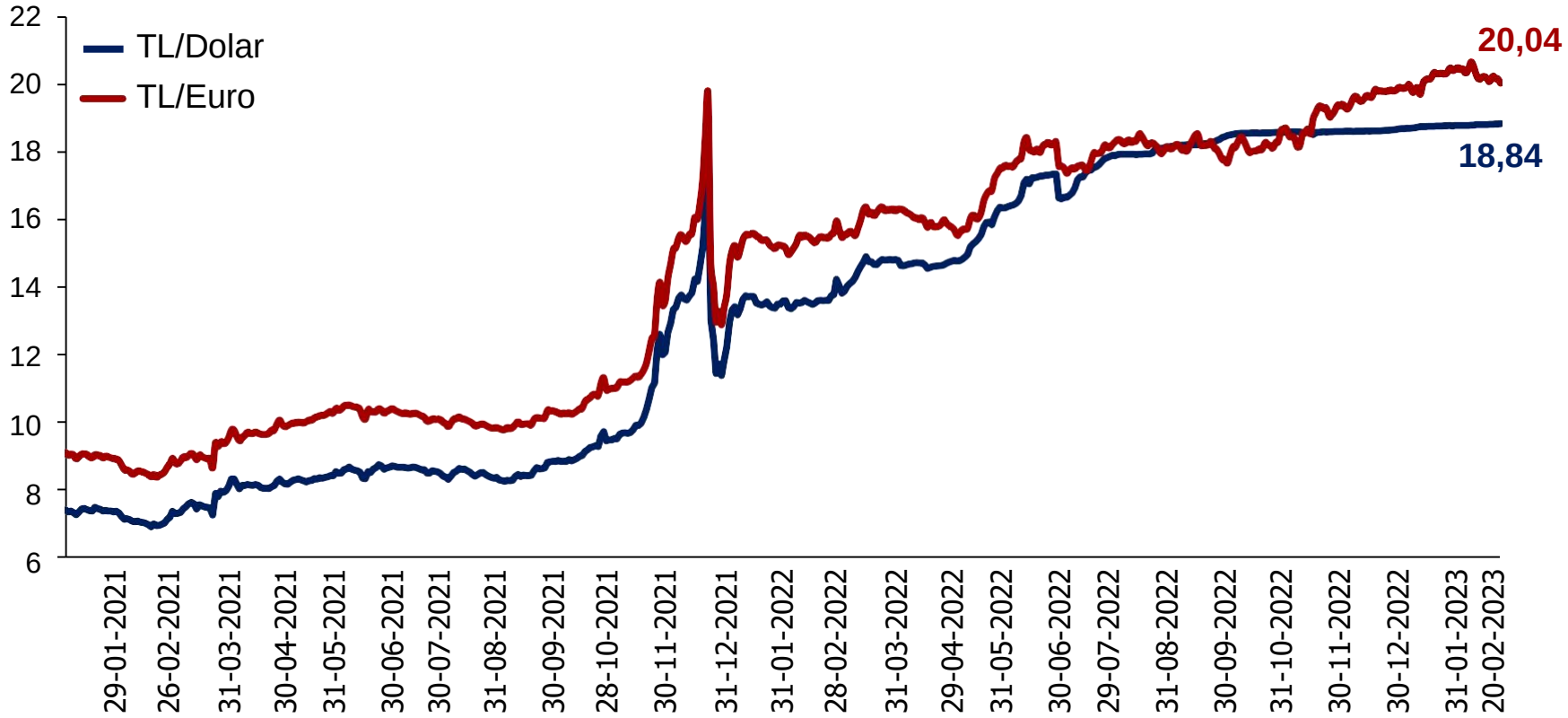
Kredi Temerrüt Takası – CDS* (günlük) 1 Ocak 2021 – 17 Şubat 2023

Kaynak: Reuters, TEPAV görselleştirmesi
* Tahvil ve benzeri yatırım enstrümanlarında borçlunun ödeyememe riskine karşı alacaklının hakkını garanti eden sigortadır.

Türk lirasının dolar karşısındaki değeri Ekim 2022'den bu yana 18,50-18,80 aralığında seyretmektedir.

Döviz kurları (günlük) 1 Ocak 2021 – 20 Şubat 2023

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler*

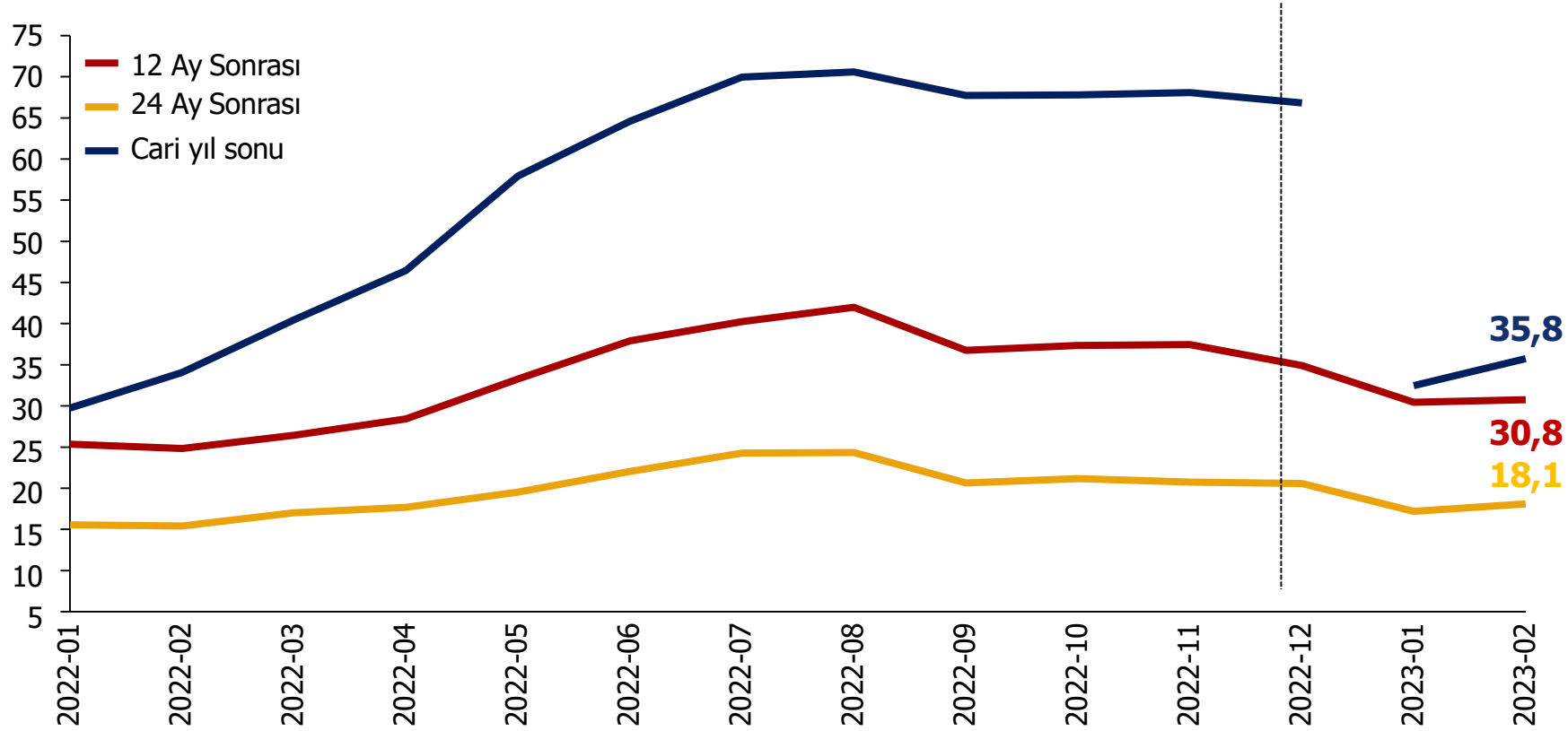
- Enflasyon beklentileri
  - Cari yıl sonu yıllık TÜFE beklentisi
  - 12 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
  - 24 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
- Döviz kuru beklentileri
  - Cari ay sonu ABD dolar kuru beklentisi
  - Cari yıl sonu ABD dolar kuru beklentisi
  - 12 ay sonrasının ABD dolar kuru beklentisi
- Büyüme beklentileri
  - Cari yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi
  - Gelecek yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi

* TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, 17 Şubat 2023 tarihinde yayımlanmıştır. İlgili tarihten sonraki gelişmeler beklentilere yansımamaktadır.

Şubat ayında 2023 yılı sonuna ilişkin tüketici enflasyonu beklentisi 3,3 puan artarak %35,8'e yükselmiştir.

12 ay sonrası beklenti ise %30,8'dir.

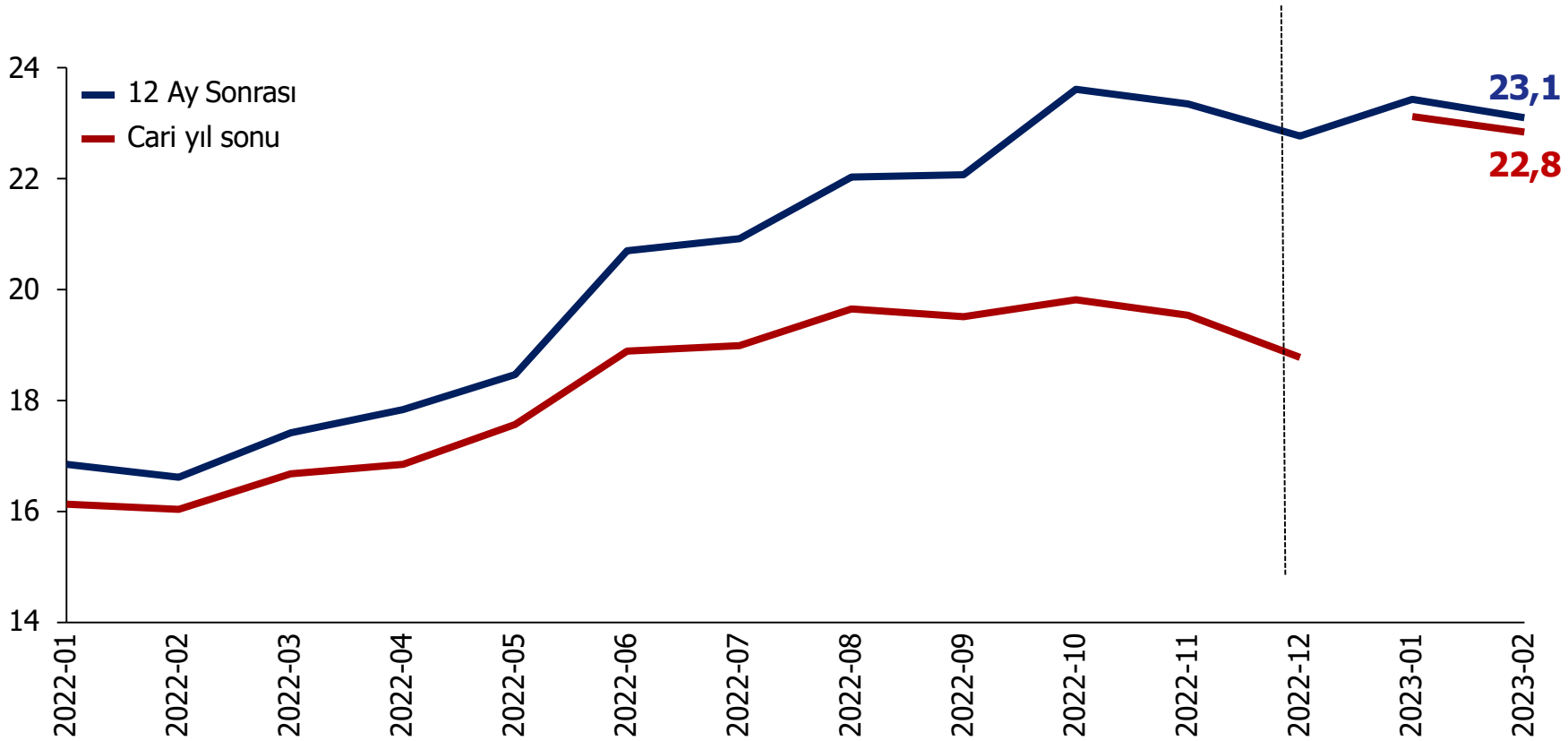
Yıllık TÜFE beklentileri (%) Ocak 2022 – Şubat 2023

Kaynak: TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, TEPAV görselleştirmeleri

Anket katılımcıları döviz kurunun (ABD doları/TL) yıl sonunda 22,8 TL olmasını beklemektedir.

Döviz kuru beklentileri (ABD doları/TL) Ocak 2022 – Şubat 2023

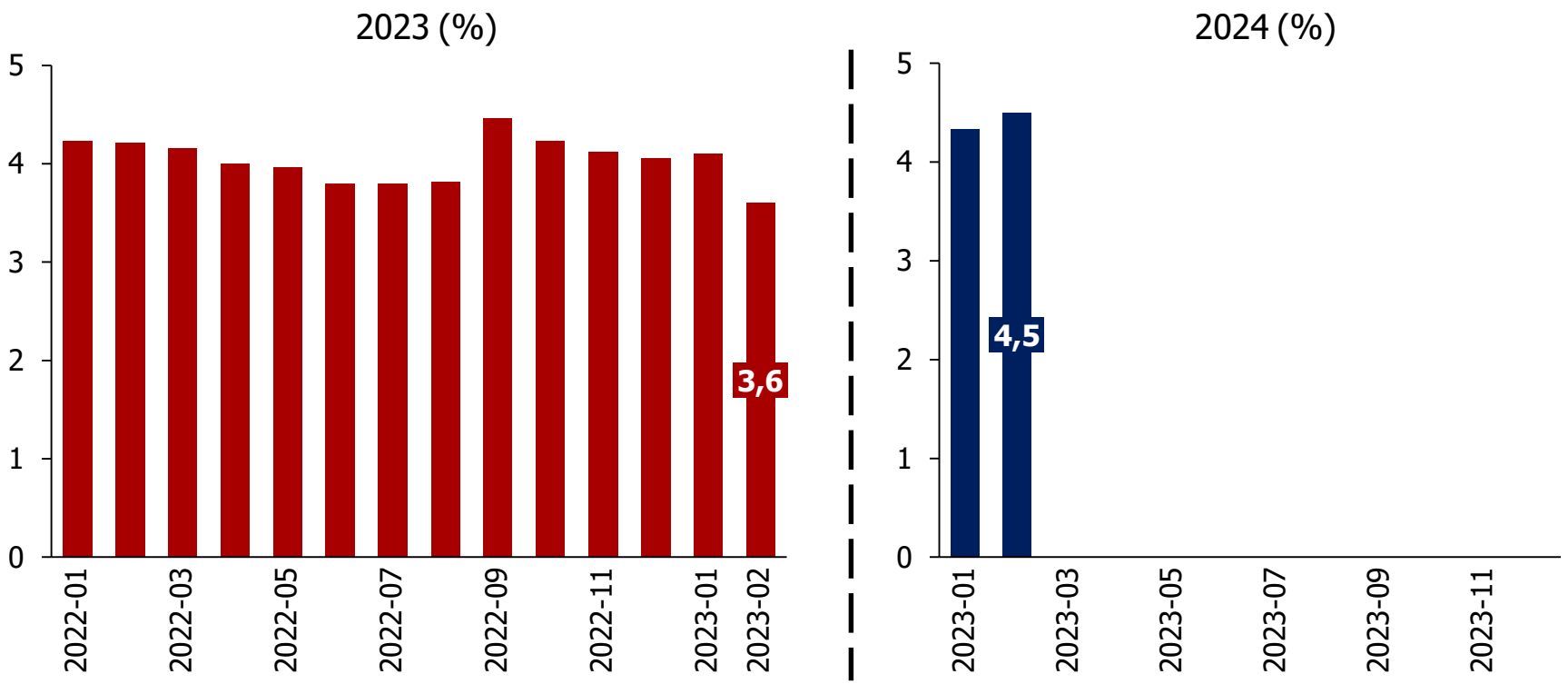

Kaynak: TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, TEPAV görselleştirmeleri

Şubat ayında 2023 yılı büyüme beklentisi 0,5 puan düşerek %3,6'ya gerilemiştir.

2024 yılı beklentisi ise 0,2 puan artarak %4,5 olarak güncellenmiştir.

GSYİH Büyüme beklentileri (%) Ocak 2022 – Şubat 2023

Kaynak: TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, TEPAV görselleştirmeleri

Genel Değerlendirme -1

- 6 Şubat 2023 tarihinde 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli iki deprem Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz bölgelerini kapsayan geniş bir coğrafyada etkili olmuştur. Afet bölgesi olarak ilan edilen 11 il; Kahramanmaraş, Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa ve Elazığ'dır.
- Bölgedeki illerin nüfusu 14,1 milyon olup toplam nüfusun yüzde 16,5'ini oluşturmaktadır. 3,6 milyon hanenin depremden etkilendiği görülmektedir ve deprem bölgesinde hanehalkı büyüklüğü Türkiye genelinin üzerindedir.
- Deprem bölgesindeki illerin milli gelir payı yüzde 9,5, ağır hasar gören illerin (Hatay, Kahramanmaraş ve Adıyaman) payı ise yüzde 2,3'tür. Bölgedeki faaliyetlerin yaklaşık 2/3'ü hizmetler sektöründedir. Sanayi ve tarımın payı ise Türkiye genelinin üzerindedir.
- Bölgenin ihracat payı yüzde 8,4, ithalat payı ise yüzde 7'dir ve ağırlıklı olarak Gaziantep, Hatay ve Adana'da gerçekleşmektedir.
- Deprem bölgesindeki illerde, 2/3'ü ücretli sigortalı olmak üzere toplam kayıtlı çalışan sayısı 2,8 milyondur ve toplam istihdamın yüzde 12'sini oluşturmaktadır. Tarım ve kamu çalışan sayılarının payları da Türkiye geneline kıyasla fazladır. Benzer şekilde, işyeri sayısı da yaklaşık 220 bin olup toplam içindeki payı yüzde 10,1'dir.
- Bölgenin mevduat payı yüzde 5,5, kredi kullanımlarının payı ise yüzde 8,2'dir ve yaklaşık 2/3'ü Adana, Gaziantep ve Hatay illerinde kayıtlıdır.

Genel Değerlendirme -2

- Depremin yıkıma neden olduğu illerde sanayi, hizmetler ve tarım sektörlerinde üretim ve istihdamı daraltarak milli geliri aşağı yönlü baskılaması beklenmektedir. Ayrıca, bölgeye yönelik destek ve yatırım harcamaları kamu maliyesini olumsuz etkileyecek, başta sigorta sektörü olmak üzere finans sektörüne de ek maliyetler yüklenecektir.
- Dördüncü çeyreğe ilişkin üretim ve dış talebe dair veriler büyümede yavaşlama eğiliminin güçlendiğini göstermekte, yüksek frekanslı verilere dayalı öncü göstergeler de bu görüşü desteklemektedir. Diğer taraftan, 2023 yılının ilk aylarına ait göstergeler son çeyreğe kıyasla hafif toparlanmaya işaret etse de, depremin etkisi henüz gözlenememektedir.
- 2022 yılına ait büyüme tahminleri yüzde 5 civarında iken, 2023'te büyümenin yüzde 3 düzeylerine gerilemesi beklenmektedir. Deprem sonrasında büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilmektedir.
- İhracat hızı artmakla birlikte, ithalatın gerisinde kalmaktadır. Özellikle, enerji ve altın ithalatındaki hızlı artışlar dikkat çekmektedir. Bu nedenle, turizm gelirlerindeki olumlu seyre rağmen, cari işlemler dengesindeki bozulma sürmektedir.
- Cari açığın finansmanında kredi ve mevduatların payı artmakta ve cari işlemler açığının yaklaşık yarısı kaynağı henüz tespit edilemeyen (Net Hata ve Noksan) sermaye girişleri ile karşılanmaktadır.
- Merkez Bankası rezervlerindeki yükseliş eğiliminin Ocak ayı ile birlikte tersine döndüğü, Şubat ayında da bu seyrin korunduğu görülmektedir.

Genel Değerlendirme -3

- İstihdam ve işsiz sayıları artmakta, işsizlik oranı çift haneli düzeyini korurken kadın ve genç işsizlik oranlarında belirgin artışlar gözlenmektedir.
- Asgari ücret ve memur-emekli maaş artışlarının enflasyonun üzerinde belirlenmesi, belli tarihte sigorta girişi olanlar için emeklilik hakkında yaş sınırının kaldırılması (Emeklilikte Yaşa Takılanlar - EYT düzenlemesi), öğretmen, polis ve sağlık görevlileri gibi çeşitli kamu çalışanları için 3600 ek gösterge artışı sağlanması, başta elektrik ve doğal gaz olmak üzere devlet desteklerinin devam etmesi 2023 yılı bütçesinde önemli maliyet yaratacak uygulamalardır. Bunun yanı sıra, depreme yönelik yapılacak harcamalar bütçe dengesini olumsuz etkileyecektir.
- Aralık ve Ocak aylarında lehteki güçlü baz etkisi nedeniyle yıllık TÜFE 26,7 puan gerilemiştir. Söz konusu gerileme eğiliminin yılın ilk yarısında da sürmesi beklenmekle birlikte, yıl sonuna ilişkin tahminler yüzde 36 ve üzerinde tüketici enflasyonuna işaret etmektedir. Deprem sonrasında enflasyon tahminleri yukarı yönlü revize edilmektedir.

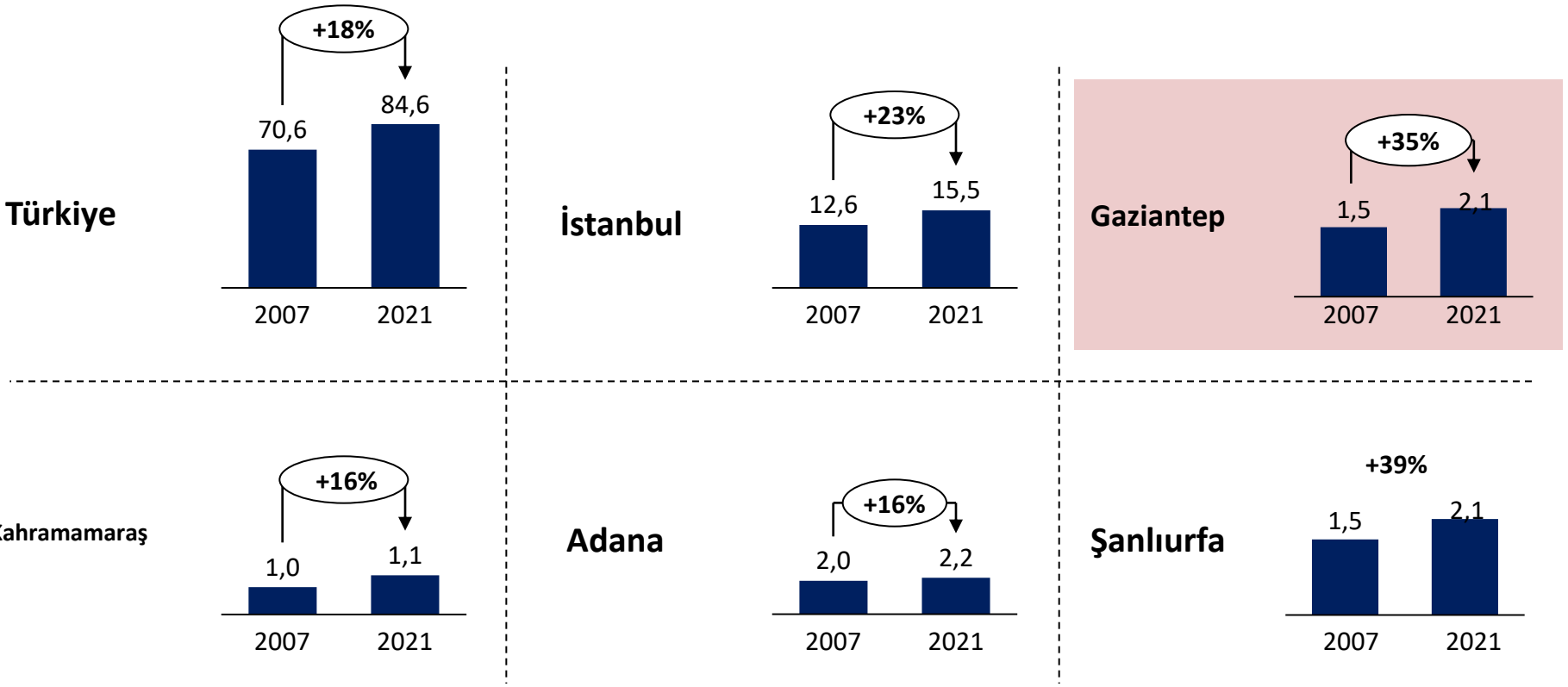
Gaziantep İli
Sosyal ve ekonomik yapı

- Nüfus ve göç
- Büyüme
- Dış ticaret
- İstihdam

Gaziantep ili toplam nüfus sayısı 2021 yılında 2,1 milyon

Toplam nüfus 10 yılda Türkiye ortalamasının üzerinde arttı

Nüfus, milyon, 2007-2021

Kaynak: TÜİK, Nüfus İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

Gaziantep ili en fazla göçü Şanlıurfa'dan alırken en fazla göçü İstanbul'a verdi.

2021 yılında Gaziantep'in verdiği toplam göç 30516 kişi
2020 yılında Gaziantep'in aldığı toplam göç 29157 kişi

Gaziantep ilinin diğer illere verdiği-aldığı göç, kişi, 2021

Gaziantep'in diğer illerden aldığı göç, kişi

1	Şanlıurfa	8119
2	İstanbul	4021
3	Kilis	2377
4	Kahramanmaraş	3037
5	Adıyaman	2065
6	Hatay	2790
7	Adana	2365
8	Mersin	2014
9	Ankara	2158
10	Antalya	1570

Gaziantep'in diğer illere verdiği göç, kişi

İstanbul	4021
Şanlıurfa	8119
Kahramanmaraş	3037
Antalya	1570
Hatay	2790
Ankara	2158
Mersin	2014
İzmir	1018
Adana	2365
Adıyaman	2065

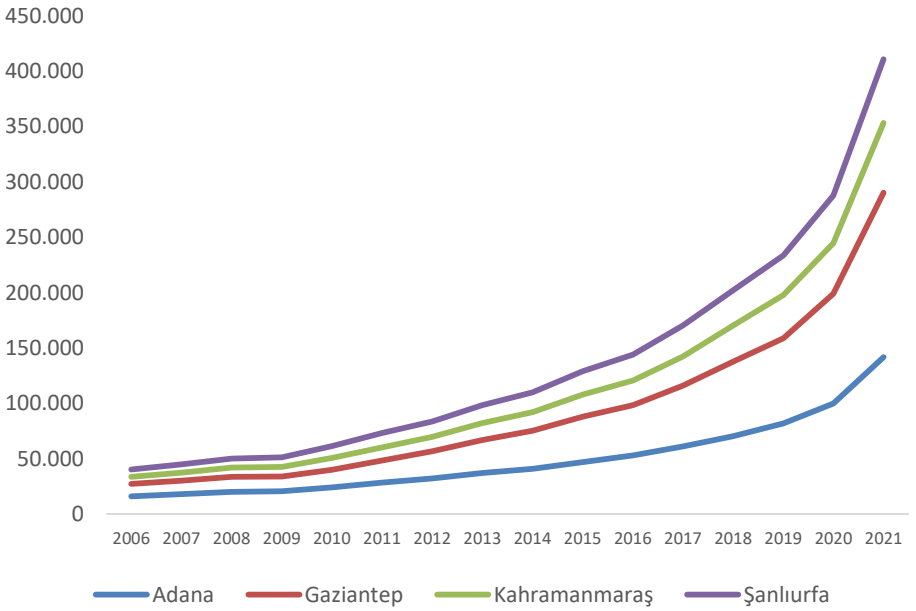
Kaynak: TÜİK, Göç İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

2006 yılında Gaziantep'in GSYH'si 11 milyon TL iken bu rakam 2021 yılında 148 milyar 273 milyon TL

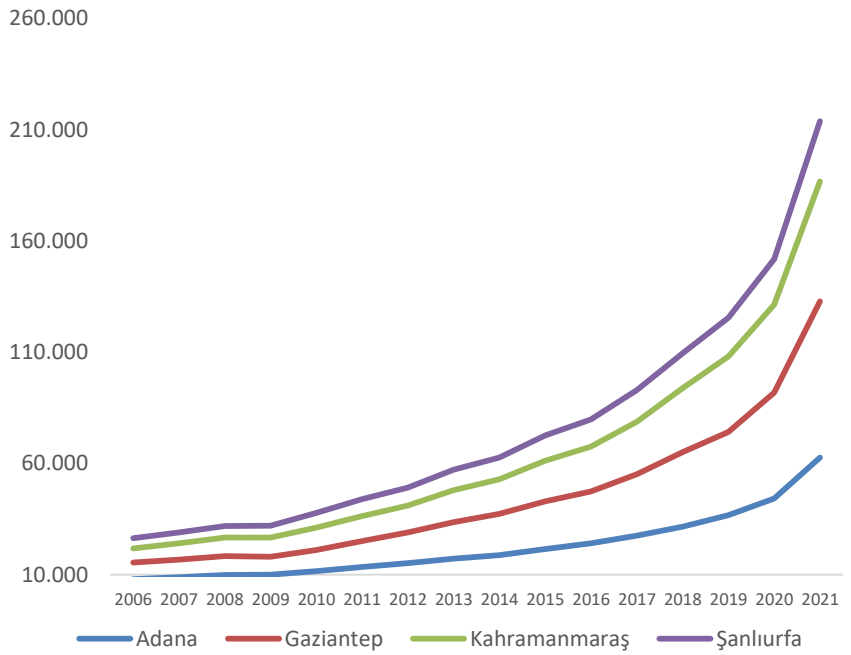
Kişi başı milli gelirde Gaziantep, Şanlıurfa, Kahramanmaraş'tan daha iyi konumda

Gaziantep ve seçili illerin yıllık GSYH ve kişi başı GSYH değerleri, 2004-2021

GSYH, milyar TL

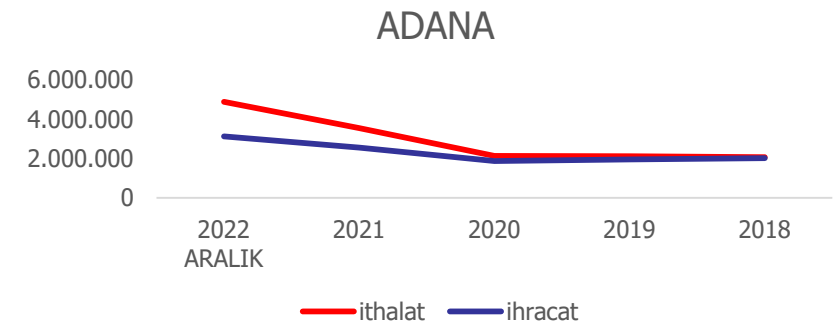
Kişi başı GSYH, bin TL

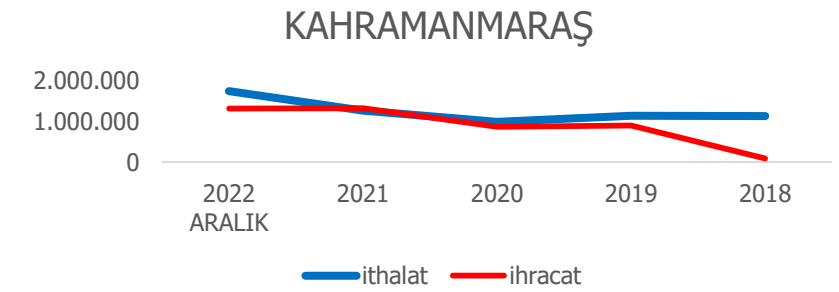

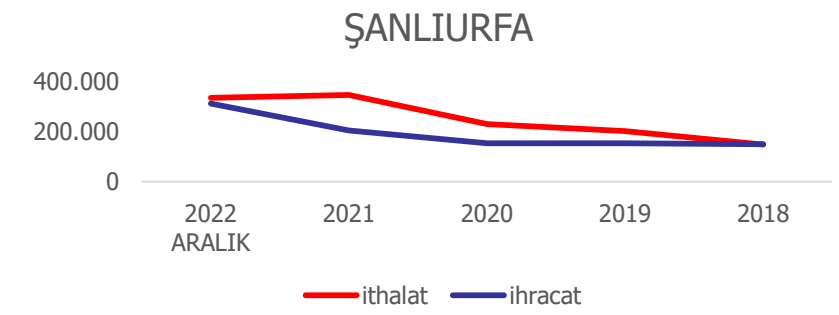
Kaynak: TÜİK, Bölgesel Hesaplar, TEPAV görselleştirmesi

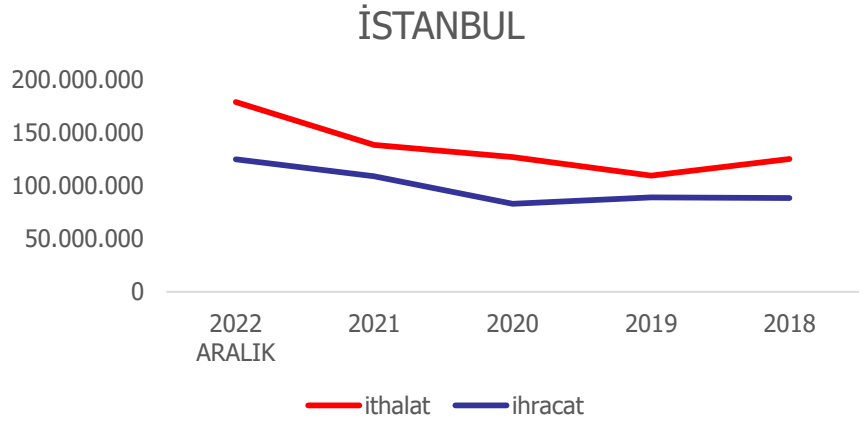
Gaziantep, dış ticarette rekabet gücünü artırabilir

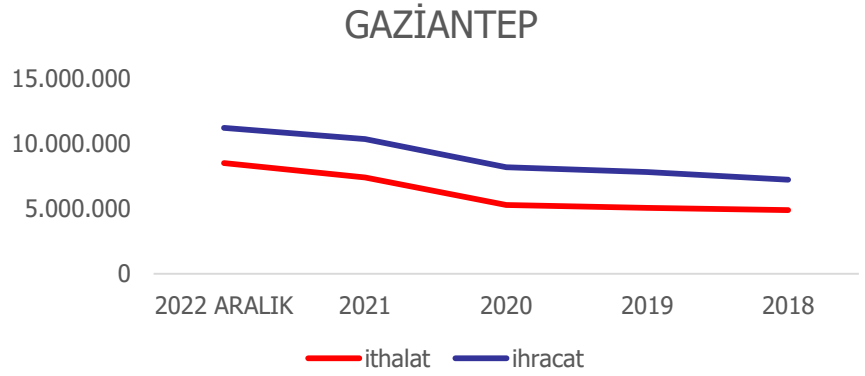
İhracat-İthalat, milyon dolar, aylık, 2018-2022 ARALIK

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları

Gaziantep'de sektörel krediler içerisinde en büyük payı tekstil sektörü aldı

Kredi performans oranı en yüksek olan sektörler: İnşaat ve Toptan Ticaret ve Komisyonculuk alanlarıdır.

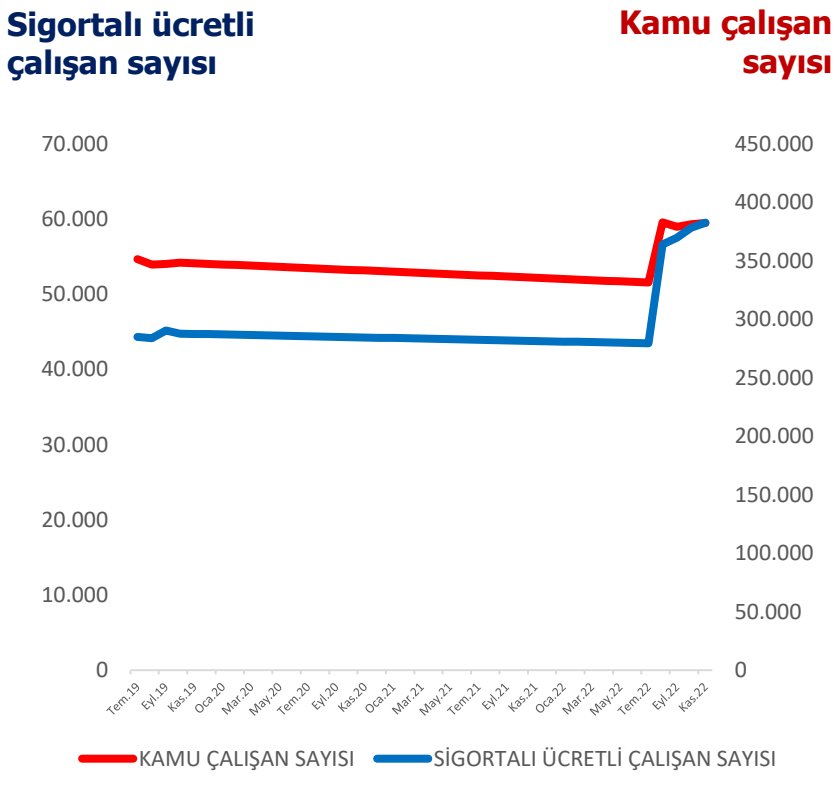
Gaziantep'de sektörel kredi dağılımı, 2022-12

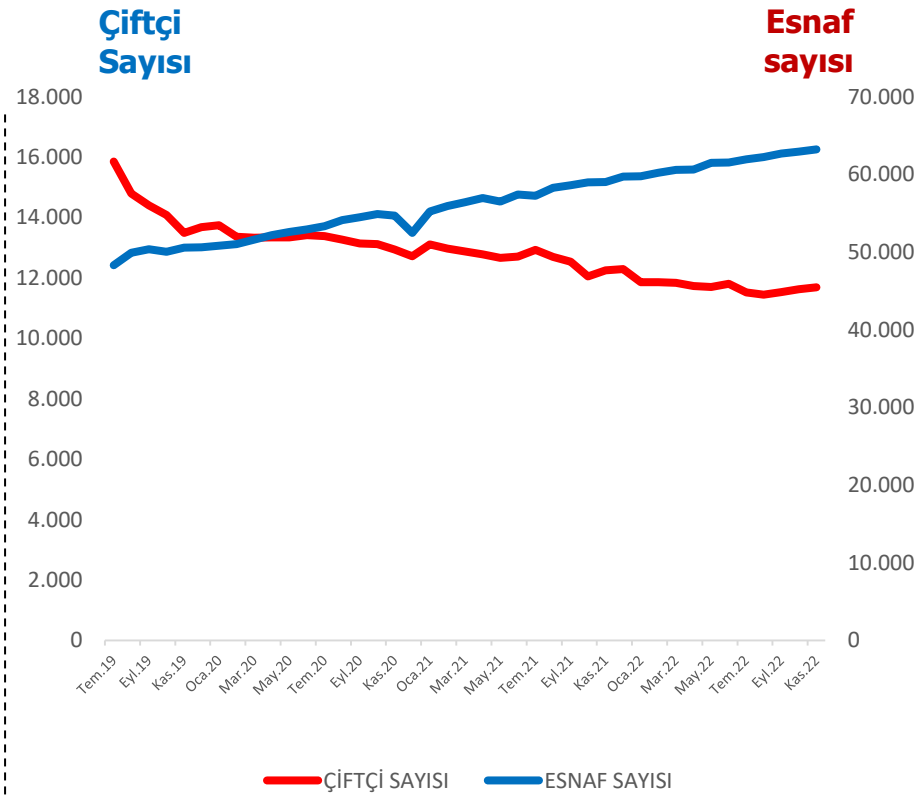
	Kredi Tutarı, bin TL	Takipteki kredi tutarı, bin TL	Kredi Performans Oranı, %
Gıda Meşrubat ve Tütün	16.623.169	664.518	3,84
İnşaat	3.249.198	559.584	14,69
Metal ve İşlenmiş Maden	797.984	11.926	1,47
Finansal Kuruluşlar	360.266	2.142	0,59
Tekstil ve Tekstil Ürünleri	67.870.738	1.028.901	1,49
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	13.405.563	557.026	3,99
Turizm	542.089	11.378	2,06
Ziraat ve Balıkçılık	7.480.828	104.401	1,38
Enerji	16.807.206	65.263	0,39
Denizcilik	65.572	28	0,04

Kaynak: BDDK Fintürk, TEPAV görselleştirme
Not: Performans oranı (Takibe dönüşüm oranı): Takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

Ücretli çalışan istihdamında pandeminin olumsuz etkisi telafi edildi

Çalışan sayısı, Gaziantep, bin kişi, aylık, Temmuz 2019– Kasım 2022

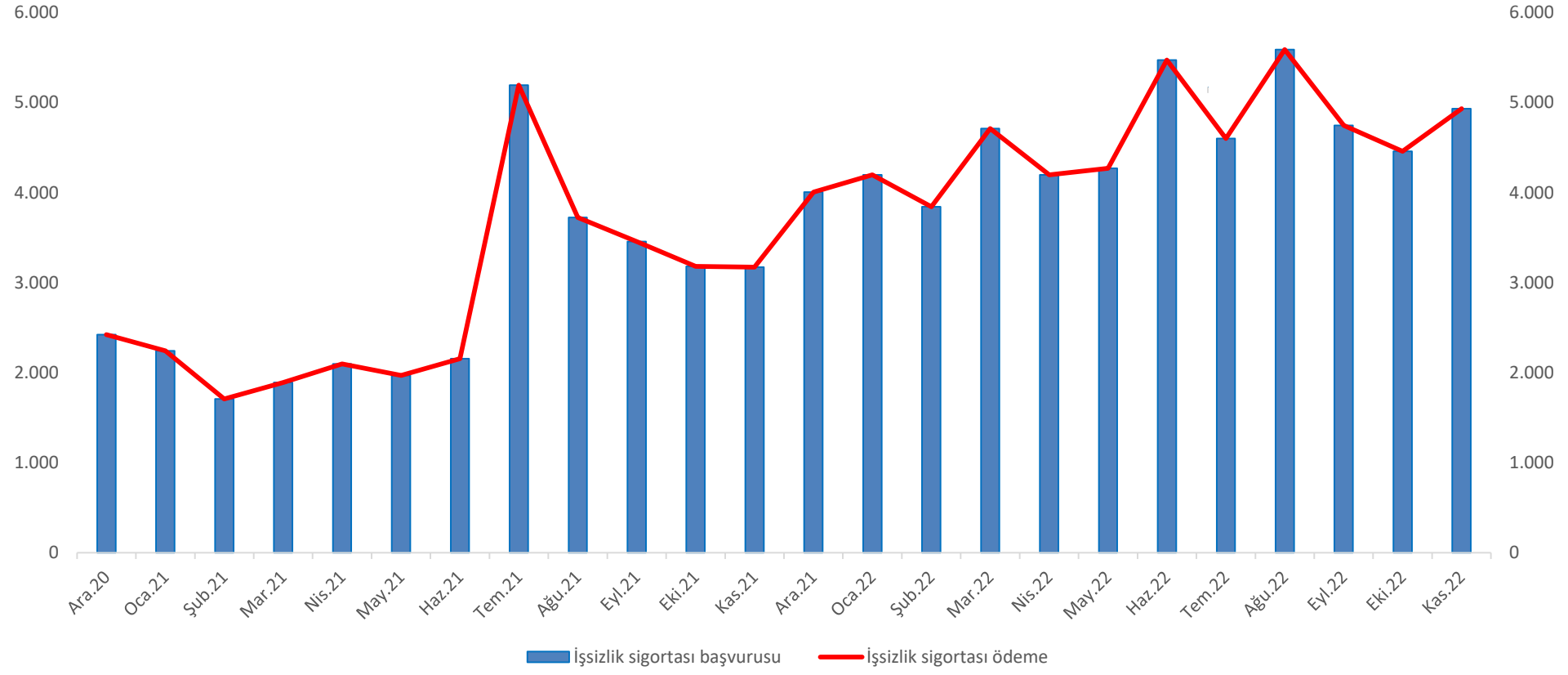

Kaynak: SGK

İşsizlik ödeneğine başvurular COVID-19 etkisiyle Nisan'da en yüksek seviyesini görse de Kasım 2021 itibarıyla 3100 seviyesinde gerçekleşti.

Çalışan sayısı, Gaziantep, bin kişi, aylık, Aralık 2020 – Kasım 2022

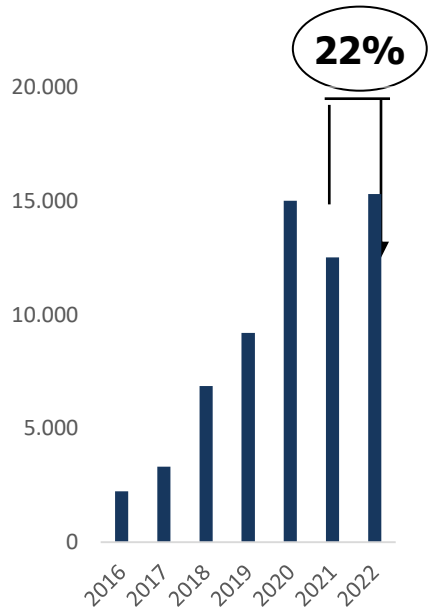

Kaynak: İŞKUR

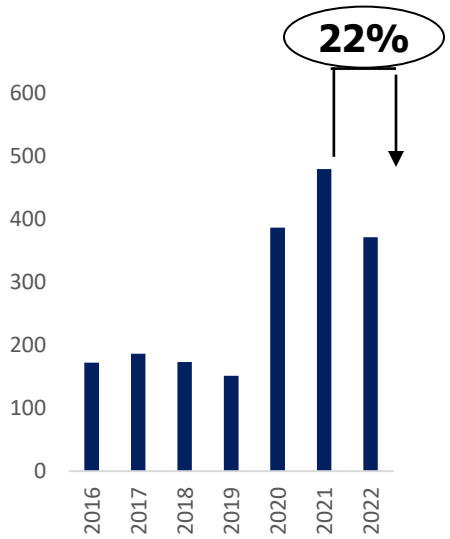
Gaziantep, yatırım ve teşviklerden 2020'de daha çok yararlandı

01.01.2016 - 01.06.2022 tarihleri arasında düzenlenen yatırım teşvik belgeleri, sabit yatırım tutarı, 2016- Kasım 2022

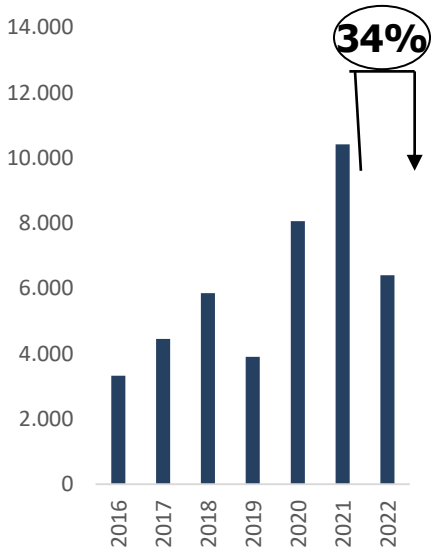
Sabit yatırım tutarı, milyon TL

Yatırım teşvik belgeleri, belge adedi

Yatırım teşvik belgeleri, istihdam

Kaynak: Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü, TEPAV görselleştirmesi

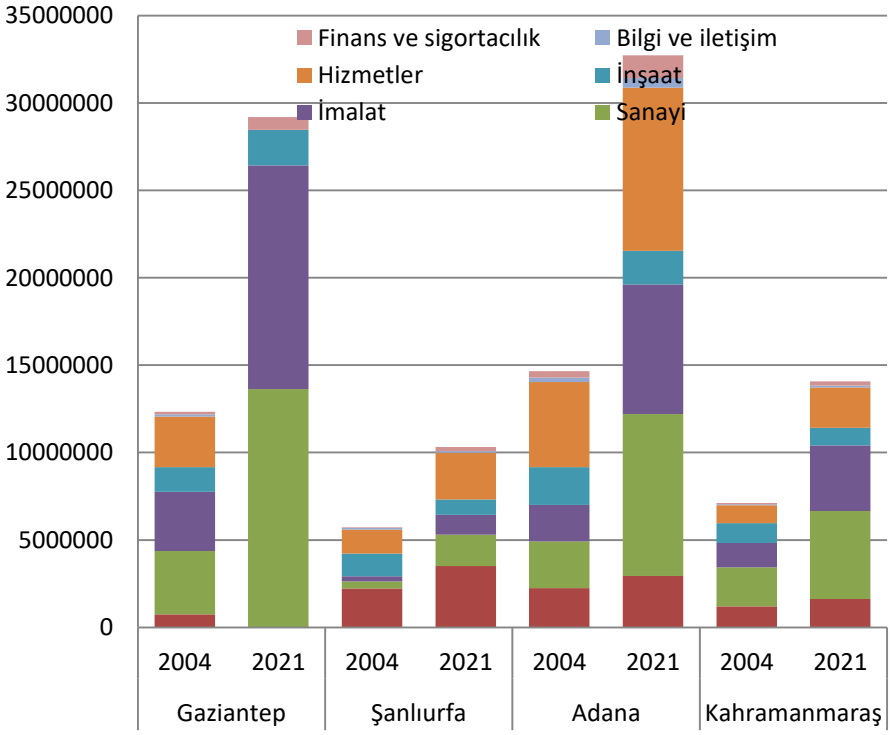
Gaziantep İli
Sektör bazlı analizler

- Sektörel dağılım
- Tarım
- Turizm
- Eğitim
- Sağlık

Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te **Sanayi ve İmalat sektörleriyle** ön plana çıkıyor.

Gaziantep İnşaat ve Gayrimenkul sektörlerinin GSYH'deki payı daha düşük.

GSYH'nin sektörlere göre dağılımı, %, Türkiye ve Gaziantep, 2004 ve2021

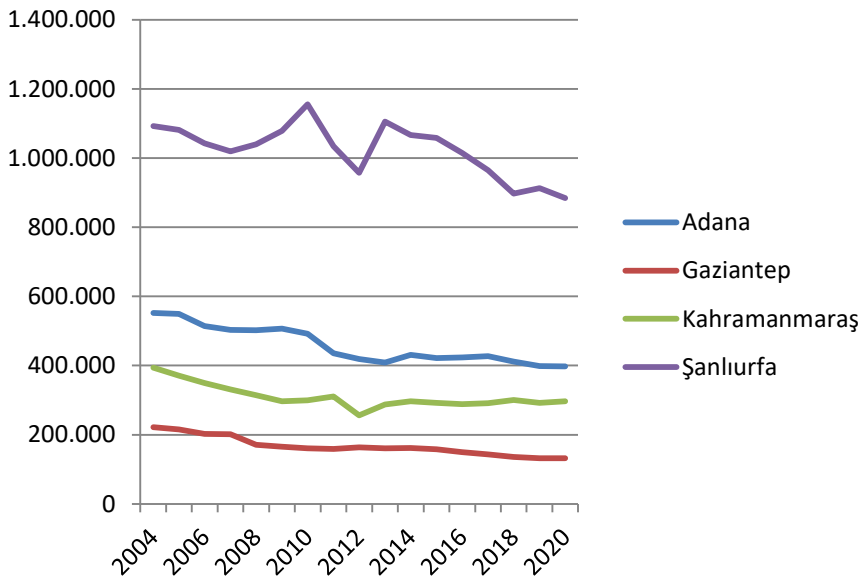
	Yıl	Tarım	Sanayi	İmalat	İnşaat	Hizmetler	Bilgi ve iletişim	Finans ve sigortacılık
Gaziantep	2004	736843	3631908	3394099	1395579	2907357	110132	157132
	2021	1510237	13627003	12791561	2032099	7714783	165884	744121
Şanlıurfa	2004	2225944	410939	280643	1308903	1367364	83862	52524
	2021	3507657	1785431	1141949	1010497	2663213	88718	243177
Adana	2004	2248488	2664399	2097162	2161616	4866855	248406	372823
	2021	2936326	9272215	7404602	1871724	9342654	5561565	1287783
Kahramanmaraş	2004	1199617	2227219	1398289	1129155	1039131	51896	66962
	2021	1621431	5039689	3742739	844225	2312036	103088	241655

Tarım alanı bakımından Şanlıurfa Gaziantep'in önünde

Meyveler, içecek ve baharat üretimine ayrılan tarım alanları ile sebze bahçeleri alanı oranlarında, Gaziantep'te Şanlıurafa'dan daha yüksek

İşlenen tarım alanı istatistikleri, Gaziantep ve emsal iller, 2004-2020

İşlenen tarım alanı

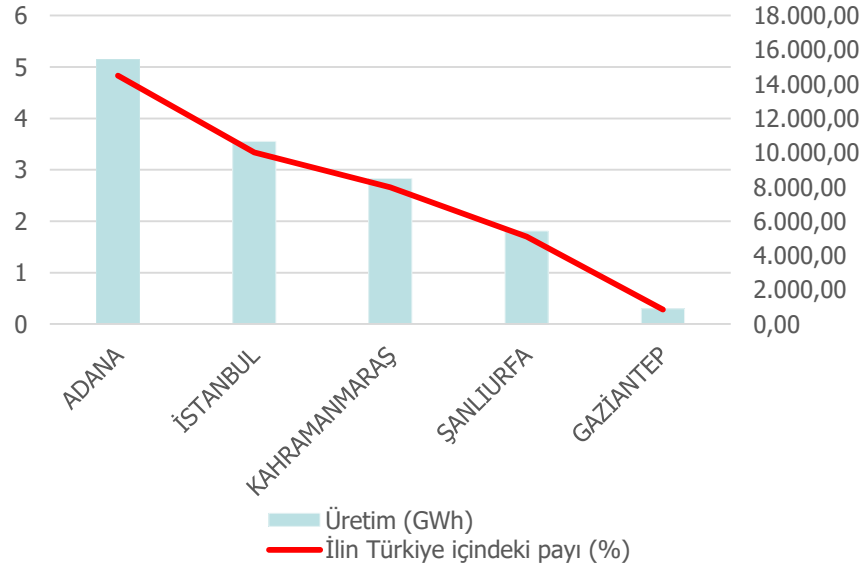
Bitkisel üretim faaliyetine göre işlenen tarım alanı, ilin kendi içerisindeki toplam tarım alanlarından alınan pay, %

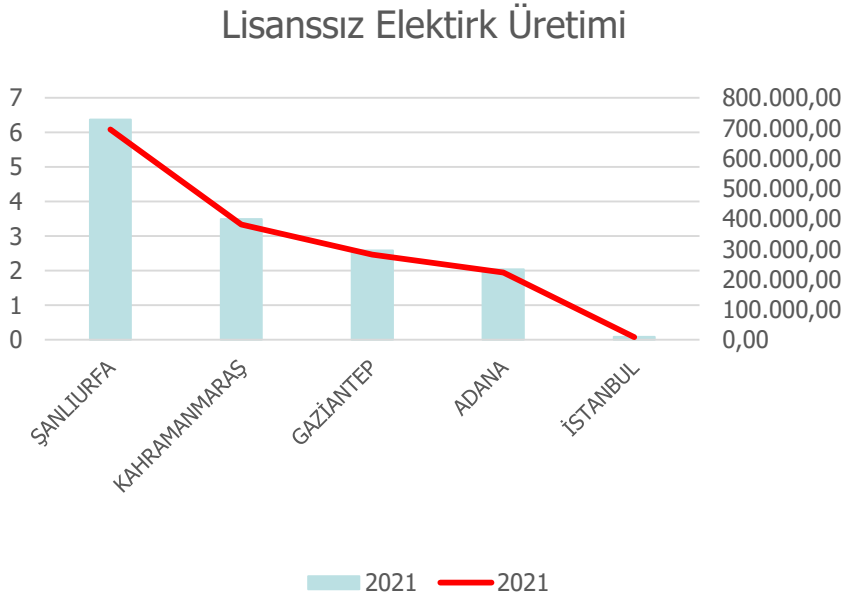
	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	Sebze bahçeleri alanı	Meyveler,içecek ve baharat bitkileri alanı	Süs bitkileri alanı
Gaziantep	105	3,412	62,051	0,000
Şanlıurfa	68,963	1,126	15,749	0,000
Kahramanmaraş	71,110	2,641	17,406	0,000
Adana	73,746	6,839	17,509	0,029

Kaynak: TÜİK

Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te lisanslı elektrik üretim sektörünün payı düşük

Lisanslı ve lisanssız Elektrik üretim dağılımı, %

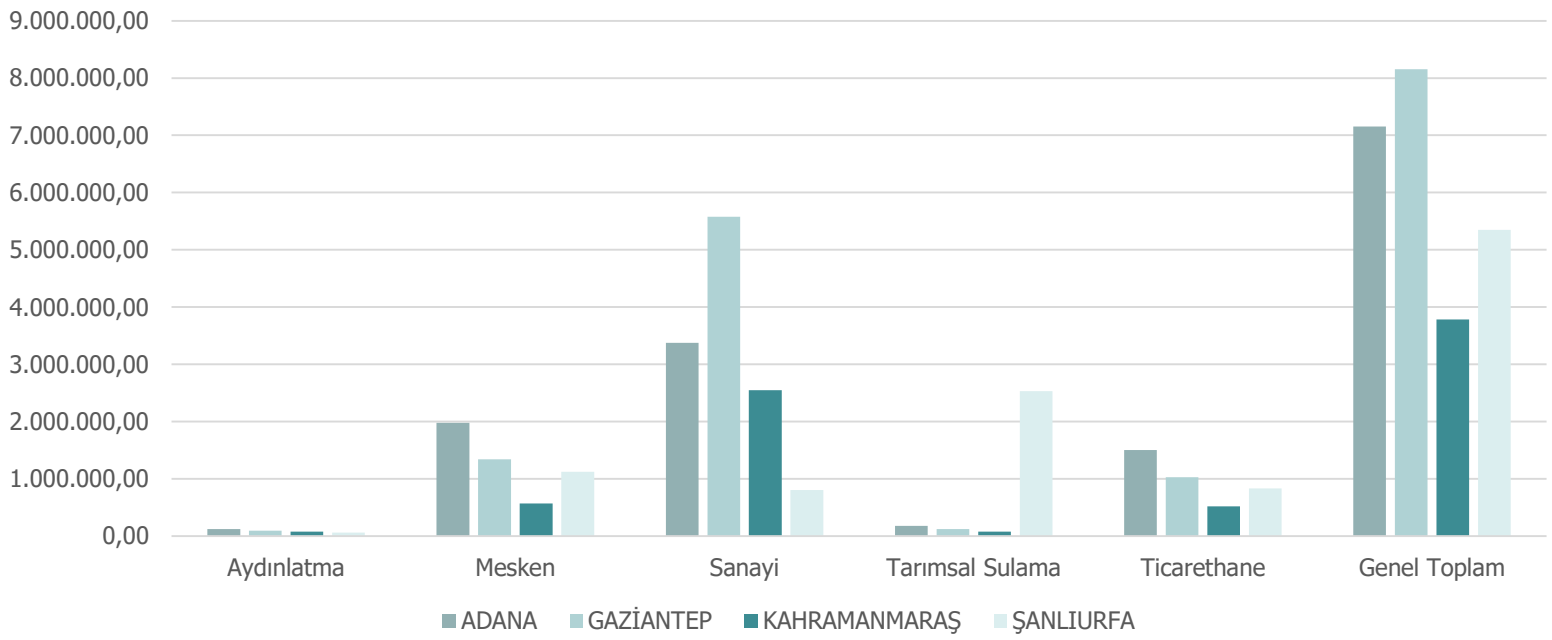

Kaynak: TÜİK, Bölgesel Hesaplar, TEPAV görselleştirmesi

Çevre illerine kıyasla Gaziantep'te elektrik tüketimi sanayide odaklanmıştır

Elektrik tüketim dağılımı, %

2021 yılında Gaziantep'te bulunan turizm belgeli konaklama tesislerine geliş sayısı 430 bin oldu

İlçelere göre turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde tesislere geliş, geceleme, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarının dağılımı, 2021

İLÇELER	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ			DOLULUK ORANI(%)		
	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Nizip	688	4 668	5 356	1 059	7 807	8 866	1,54	1,67	1,66	3,27	24,10	27,36
Şahinbey	41 902	248 426	290 328	71 330	368 186	439 516	1,70	1,48	1,51	6,02	31,07	37,09
Şehitkamil	67 295	370 000	437 295	132 274	571 904	704 178	1,97	1,55	1,61	7,72	33,38	41,10

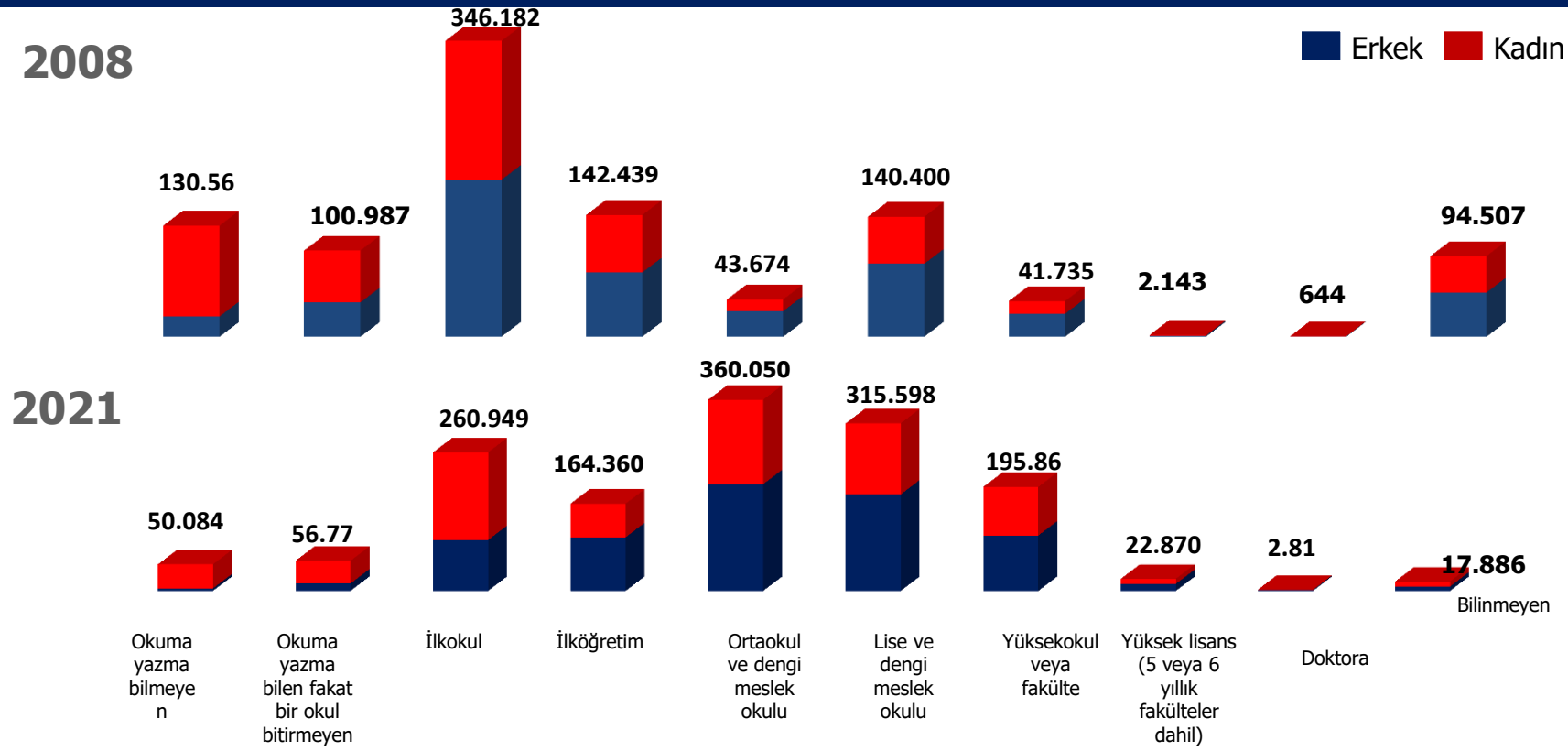
***Renkler koyulaştıkça ilgili veri değer olarak artış göstermektedir**

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, TEPAV görselleştirmesi

2008 yılı ile kıyaslandığında Gaziantep'in nüfusun eğitim seviyesi yükselmiş

2020 yılında bitirilen eğitim durumu açısından lise ve dengi meslek okulu ön plana çıkıyor

Bitirilen eğitim durumu, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus, 2008-2021

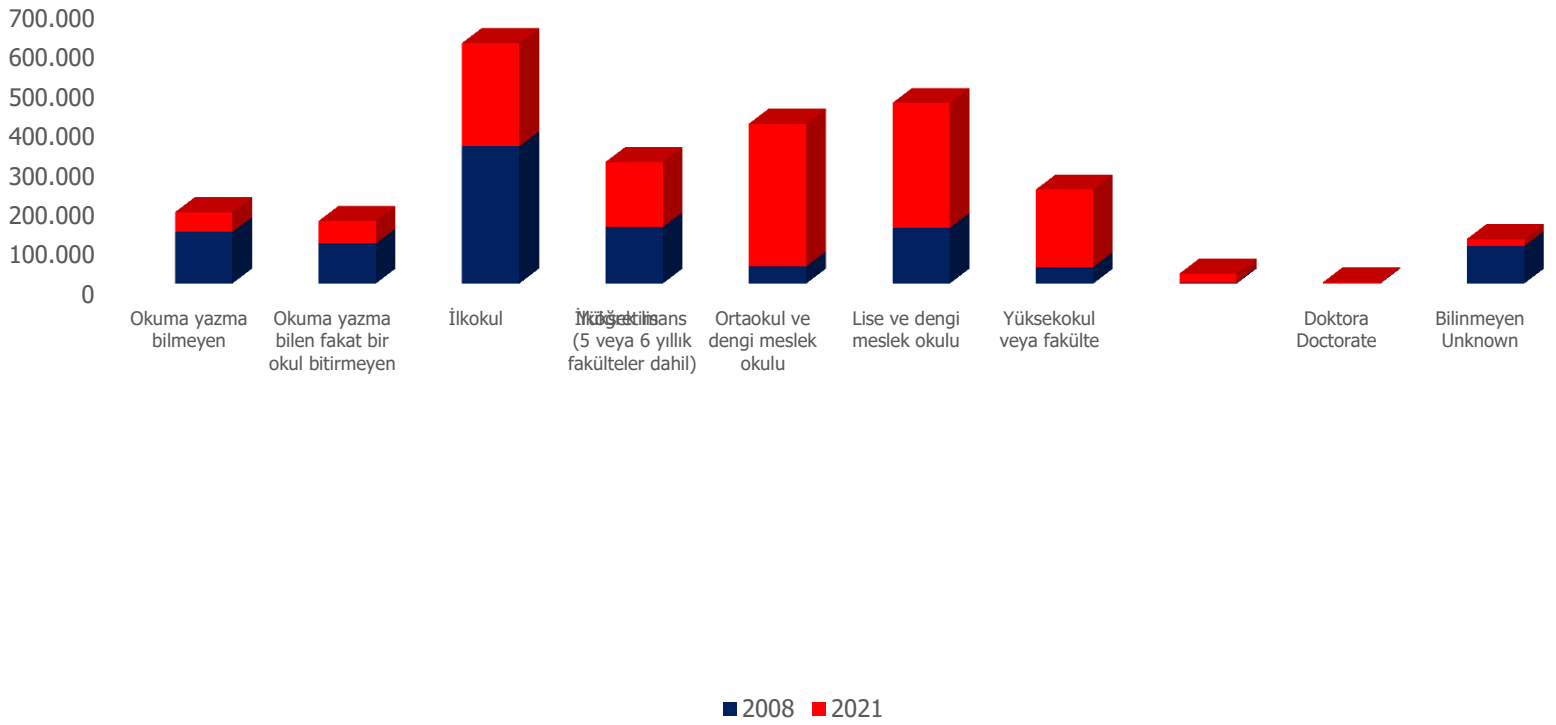

Kaynak: TÜİK, Eğitim İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

2008 yılı ile kıyaslandığında Gaziantep'te nüfusun eğitim seviyesi yükselmiş

2008'de nüfusun yüzde 7'si yüksekokul veya fakülte seviyesinde eğitime sahipken 2021'da bu oran yüzde 16'ya çıktı

Bitirilen eğitim durumu, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus, %, 2008-2021

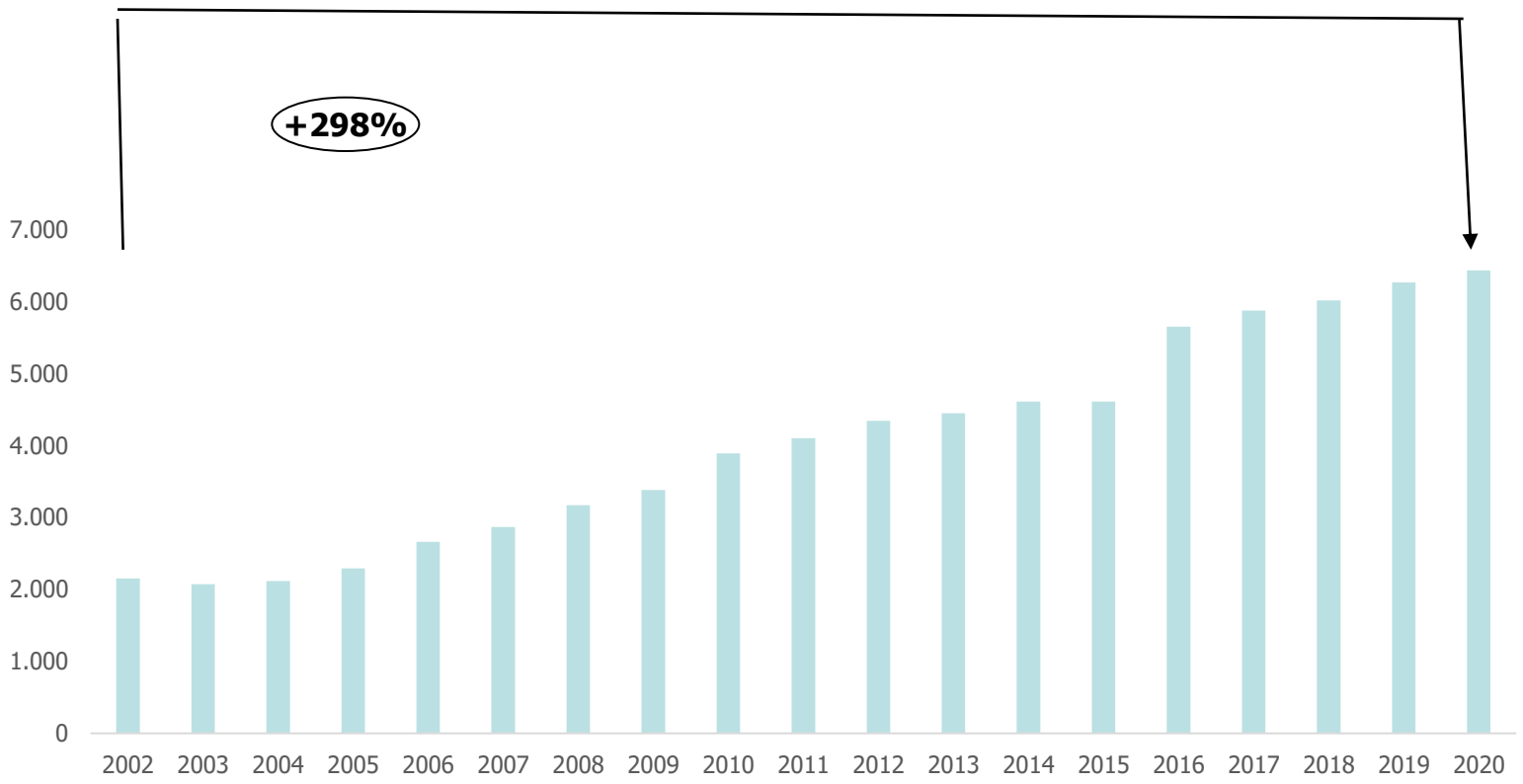

Kaynak: TÜİK, Eğitim İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

Hastane yatak sayısı artış eğilimde

2002'den bu yana yatak sayılarında yüzde 64'lik bir artış var

Hastane yatak sayısı, 2002-2020

Kaynak: TÜİK, Sağlık İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi